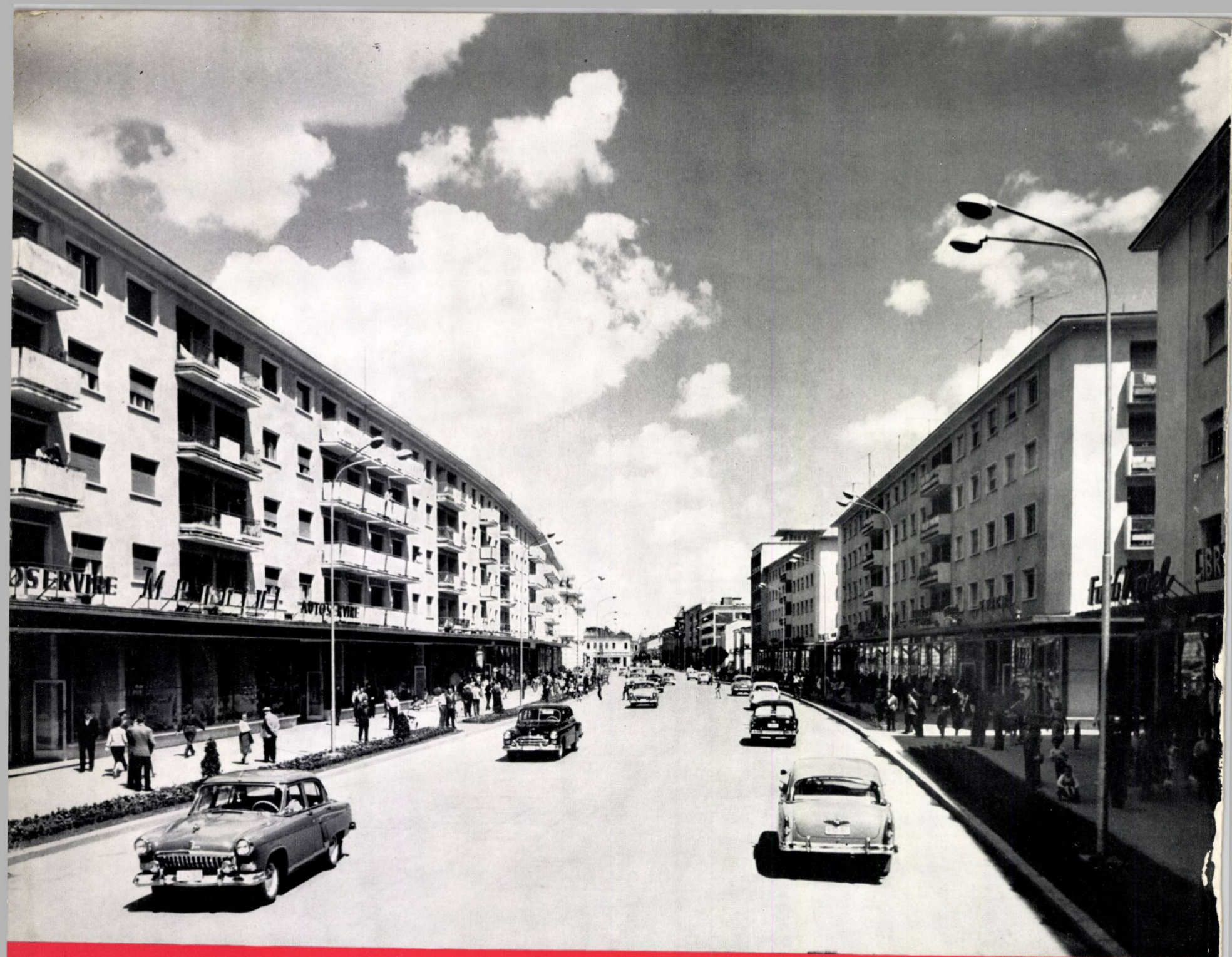

E 1689

arquitectura
RPR 1965 1

sumar

1

ANUL XIII NR. 1 (92) 1965

● URBANISM

- 2 Arh. Mariana Vereanu
SISTEMATIZAREA UNOR ORAȘE DIN REGIUNEA BACĂU
- 11 Dr. Cirus Spiride, arh. Adriana Popp, arh. Gheorghe Iacovescu
SISTEMATIZAREA REGIUNII TURISTICE VALEA PRAHOVEI

● CONSTRUCȚII INDUSTRIALE

- 18 Arh. Zaven Gianichian
CLĂDIREA «GRUPULUI DE AUTOMATIZĂRI» — BUCUREȘTI
- 19 Arh. Z. Solomon
UNELE OBSERVAȚII CRITICE
- 22 Arh. Lucia Gheorghită
O FABRICĂ DE POLISTIREN EXPANDAT

● CONSTRUCȚII SOCIAL-CULTURALE

- 24 Arh. Mariana Bucur
CINEMATOGRAF CU 800 DE LOCURI LA GALAȚI
- 28 Arh. Dan Rusovan
CASA DE CULTURĂ DIN TULCEA

● STUDII ȘI CERCETĂRI

- 30 Ing. S. Herșcovici, sociolog M. Lupan, sociolog Georgeta Bucheru
ANCHETĂ PRIVIND COMPORTAREA ÎN EXPLOATARE A UNOR TIPURI DE CLĂDIRI DE LOCUIT

● CONCURSURI

- 33 Arh. M. Silianu
CONCURS PENTRU SISTEMATIZAREA UNUI CARTIER DE LOCUIT

● ÎN DISCUȚIE:

- 38 Arh. Constantin Frumuzache
PROBLEMELE SISTEMATIZĂRII ORAȘULUI CRAIOVA

● NOI REALIZĂRI

● CONGRESE—CONFERINȚE

- 48 Arh. Romeo Rău
AL XXVII-LEA CONGRES MONDIAL F.I.H.U.A.T.

* * *

- 49 DECLARAȚIA DE LA DELOS

● DE PESTE HOTARE

● RECENZII—BIBLIOGRAFIE

● CRONICĂ

COLEGIUL DE REDACȚIE

conf. arh. M. ALIFANTI
arh. M. CAFFÉ
prof. arh. M. LOCAR
ing. A. LUPESCU
arh. M. MELICSON
(redactor șef)
arh. C. MOȘINSCHI
arh. GH. PAVLU
conf. arh. G. PETRAȘCU

arhitectura RPR

ORGAN AL UNIUNII ARHITECȚILOR DIN R.P.R.
ȘI AL COMITETULUI DE STAT PENTRU CONSTRUCȚII, ARHITECTURĂ ȘI SISTEMATIZARE

arh. mariana
vereanu

sistematizarea unor orașe din regiunea bacău

Sub orînduirile trecute viața orașelor din actuala regiune Bacău se axa în principal pe rolul lor de loc de negociere și de valorificare a exploatărilor agricole și forestiere.

Ca urmare, la instaurarea regimului de democrație populară, aspectul acestor orașe ilustra rezultatul unor dezvoltări în mare parte întâmplătoare și necontrolate, caracterizate prin:

- așezarea neorganizată în teritoriu a zonelor de locuințe și industrii, ca și a rețelei de circulație; ocuparea de teritorii întinse la densități slabe (medii între 30—80 locuitori/ha);

- insuficiența sau lipsa rețelelor hidroedilitare (maximum 10% clădiri cu dotare hidroedilitară completă) și a dotărilor social-culturale;

- starea total necorespunzătoare a fondului de locuințe, atât sub raportul calității construcțiilor, cât și sub raportul indicelui de confort asigurat de acestea (5—6 m² locuibil/locuitor).

Planul de industrializare socialistă a țării, urmărind o justă repartizare pe regiuni a complexelor industriale care să țină seama de potențialele economice locale și de dezvoltarea așezărilor urbane existente, a făcut necesare eforturi deosebite pentru desfășurarea acțiunii de ridicare a orașelor din Moldova și între acestea a celor din regiunea Bacău, mult rămase în urmă din toate punctele de vedere.

Studiul posibilităților economice a arătat că regiunea Bacău dispune, în principal, de surse bogate de petrol și gaze, care permit dezvoltarea unei puternice industrii petro-chimice; de rezerve importante de material lemnos, cu posibilitatea dezvoltării industriei prelucrării lemnului și celulozei; de surse de materiale de bază favorizînd organizarea unor industrii a materialelor de

2 | 3
I |

1 — Orașul Bacău — Vedere
aeriană

2 — Ansamblul de noi blocuri
de locuințe din zona
parcului — Bacău

3 — Noi blocuri de locuințe
în centrul orașului Bacău

construcții; de riuri cu potențial hidroenergetic important, oferind energie electrică pentru sistemul energetic al țării, pentru unitățile industriale ale regiunii și reprezentând totodată sursa principală de apă pentru noile complexe industriale.

Ansamblul amenajărilor hidroenergetice de pe riul Bistrița, începând cu barajul și lacul de la Bicaz, hidrocentrala de la Stejaru și lanțul celor 10 uzine pînă la Bacău, reprezintă o lucrare de mare amploare, rezultat al procesului complex de dezvoltare a economiei naționale. Corelată cu interesele regionale și locale, această realizare, în mare parte terminată, aduce elemente esențiale pentru reorganizarea bazinului Bistriței și a orașelor din acest teritoriu.

Coordonarea pe plan național și regional a tuturor factorilor economici arătați, cu posibilitățile de restructurare teritorială a regiunii Bacău și cu necesitățile ei de aprovizionare industrială, a precizat rolurile economice ale fiecărui oraș, de aici apărînd și necesitatea înființării unor centre urbane noi (orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej, Bicaz), precum și a amplasării unor industrii ce nu au imediată legătură cu resursele naturale ale regiunii (în orașele Piatra Neamț, Roman).

Importanța orașelor și necesitatea industrializării lor a fost determinată și de situația lor în cadrul rețelei generale de circulație a țării.

În baza acestei reconsiderări în teritoriu, dezvoltarea principalelor centre urbane ale regiunii Bacău, în fază de transformare calitativă și cantitativă, se desfășoară conform unei noi tematici, intervenind schimbări esențiale privind rolul și mărimea orașelor. În consecință, ele se caracterizează în prezent prin următoarele noi atribute economice:

— orașul Bacău, reședință de regiune și centru industrial complex, păstrînd încă suficiente rezerve teritoriale pentru alte amplasări industriale;

— orașul Piatra Neamț, centru al industriilor de mase plastice, îngrășăminte azotoase și celuloză; totodată important centru turistic;

— orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej (Onești), centru al industriei petrolifere și petrochimice;

— orașul Roman, centru al industriei metalurgice și al materialelor de construcții.

Dezvoltarea așezărilor urbane din cuprinsul regiunii Bacău s-a făcut, ca și pentru celelalte regiuni ale țării, pe baza unor studii de sistematizare în diferite faze, reactualizate pe măsura apariției de elemente importante noi.

Astfel, o serie de studii tehnico-economice și apoi schițe de sistematizare au trasat măsurile pentru reamenajarea și extinderea orașelor, stabilind profilurile social-economice pe etape de perspectivă, precum și necesitățile de cazare ce urmează a fi satisfăcute.

În urma analizei disponibilităților de teren, care pentru majoritatea orașelor din regiune s-au dovedit a fi suficiente, studiile de sistematizare au indicat principiile de amplasare, grupare și organizare a zonelor funcționale urbane, în vederea rezolvării, în bune condiții, a problemelor privind producția, locuirea, circulația, aprovizionarea, starea sanitară, plastica urbanistică etc.

Pe baza proiectelor de sistematizare și paralel cu acestea au fost elaborate studii și proiecte de specialitate pentru a permite echiparea orașelor cu lucrări hidroedilitare.

Propunerile de organizare a zonelor destinate, în etape apropiate, investițiilor în ansambluri de locuințe sau grupări industriale au fost studiate în amănunt în

cadrul unor detalii de sistematizare. Pentru etapele mai îndepărtate, studiile de sistematizare păstrează o oarecare elasticitate, permițînd adaptarea propunerilor unei tematici în continuă schimbare.

În toate studiile de sistematizare, o preocupare continuă, urmărită din ce în ce mai intens, este cercetarea posibilităților de a se crea o personalitate proprie fiecărei așezări în parte, valorificîndu-se relieful și cadrul natural, foarte deosebite de la un caz la altul, precum și numeroasele monumente istorice.

Studiile pentru sistematizarea principalelor orașe din regiunea Bacău se bazează pe o analiză amănunțită a situației existente și pe o cunoaștere reală a valorii fondului de construcții. Acesta, în special cel destinat locuințelor, se află în mare parte într-o situație precară. Întrucît posibilitățile economice ale etapei apropiate nu permit decît demolări minime și indispensabile, în etapa de perspectivă va apare necesitatea unor restructurări mai importante în vederea desființării fondului de construcții necorespunzătoare. Etapizarea reconstruirii orașelor urmărește totodată o creștere continuă a indicelui de locuibilitate, simultan cu creșterea gradului de confort privind echiparea tehnico-edilitară.

Paralel, s-a realizat o creștere sub raportul deservirii edilitare, propunîndu-se ca, în perspectivă, 70—80% din totalul fondului de locuințe să poată beneficia de instalații complete.

O preocupare principală în sistematizarea acestor orașe a fost amplasarea noilor complexe industriale, de mare amploare, la distanțe judicioase față de zonele de locuit, astfel încît acestea să nu sufere de pe urma nocivităților și în același timp să ofere largi posibilități de dezvoltare pentru unitățile industriale.

ORAȘUL BACĂU

Regimul de democrație populară a găsit orașul Bacău sub forma unei așezări cu aspect de târg, construit mai compact pe malul drept al Bistriței, în apropierea confluenței acesteia cu Siretul. Viața economică a orașului a fost determinată de exploatarea agricolă a teritoriului înconjurător și de exploatarea și industrializarea lemnului adus în cea mai mare parte pe Bistrița prin plutărit.

Rolul de centru de schimburi economice, deținut și în trecut de oraș, este consecința așezării sale în centrul intereselor regionale, la întâlnirea unor drumuri de importanță națională, această situație marcând poziția sa deosebită în rețeaua de orașe a țării și justificând funcțiunea sa de reședință de regiune.

Orașul s-a dezvoltat în trecut necontrolat, relieful plat al terenului favorizând tendința de extindere tentaculară de-a lungul arterelor de penetrație, caracteristică majorității orașelor țării noastre, în special a celor de șes.

Evidența înapoiere a acestui important centru urban era exprimată în toate elementele ce constituie ansamblul orașenesc (rețea, structură, fond de locuințe, dotare social-culturală, echipare tehnică etc.).

Este de remarcat că prezența riului Bistrița nu se simțea cu nimic în viața orașului, aparținând ca un element exterior cadrului urban.

Încă de la începutul orînduirii socialiste, constatîndu-se deficiențele acestui important centru urban, mai grave aici în raport cu alte orașe din țară, s-au luat măsuri pentru a îndruma reorganizarea orașului.

Acțiunea desfășurată în acest sens a fost dirijată pe mai multe planuri, studiile de sistematizare a orașului fiind subordonate și condiționate de studiile valorificării potențialului hidroenergetic al Bistriței, privit pe plan național, și de studiile asupra posibilităților de sistematizare complexă a bazinului Bistriței și teritoriului învecinat.

Studiile au fost reluate în diferite etape, reactualizîndu-se la intervale de cîțiva ani, urmărind dinamica unei tematici în continuă evoluție cantitativă și calitativă, datorită sporirii neîncetate a posibilităților economice ca și a unor noi metode de abordare a problemelor.

În consecință, previziunile de perspectivă referitoare la profilul social-economic al orașului Bacău au înregistrat modificări de la o etapă de proiectare la cealaltă, în sensul că dezvoltarea economică și a mijloacelor tehnice de realizare pe plan național și teritorial a deschis orașului mereu noi posibilități, preliminarîndu-se creșterea populației sale în perspectivă.

Pe această linie de idei, ansamblurile industriale din orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej, Piatra Neamț, Roman, au fost amplasate exterior orașelor. Pentru Bacău, din aceleași motive, se consideră recuperabil, prin lucrări hidroedilitare de ameliorare, un larg teritoriu de mare valoare pentru viitoare amplasamente industriale, situat la sud-est de oraș și separat de acesta prin riul Bistrița.

În concepția urbanistică actuală, distanțele de 10—15 km de parcurs spre unitățile industriale, amplasate exterior orașelor, nu mai constituie o problemă. Teza coloniilor de serviciu este depășită în prezent. Colonia de serviciu de la Săvinești, la 13 km depărtare de orașul Piatra Neamț, este un exemplu al unei concepții greșite, legate de interese limitate, existente în trecut. Astăzi se consideră că mijloacele de transport în comun fac posibil ca salariații unităților industriale, exterioare orașelor, să poată fi cazați în orașe, beneficiind de toate avantajele cadrului urban în plină dezvoltare.

Axîndu-se pe principiile generale arătate mai sus, sistematizarea orașelor s-a desfășurat după specificul problemelor fiecărei localități în parte.

Autorii studiilor de sistematizare în ultima perioadă de proiectare

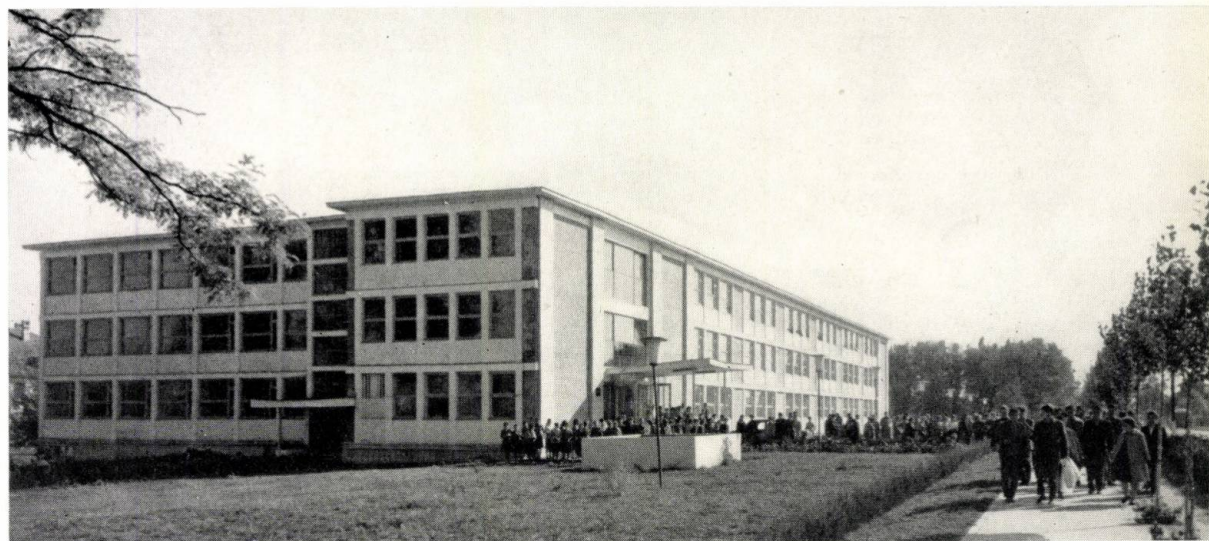
Sistematizarea teritorială: ISCAS — dr. Ciru Spiride, arhitecții Gheorghe Iacovescu, Adriana Popp

Studiu preliminar privind actualizarea datelor de bază pentru sistematizarea

orașului: ISCAS — arhitecții Mauriciu Silianu, Boris Grumberg, Ion Geicu

Autorii detaliilor de sistematizare și ai ansamblurilor principale social-culturale:

D.S.A.P.C.—Bacău — arhitecții Clement Stănescu, Liviu Niculiu

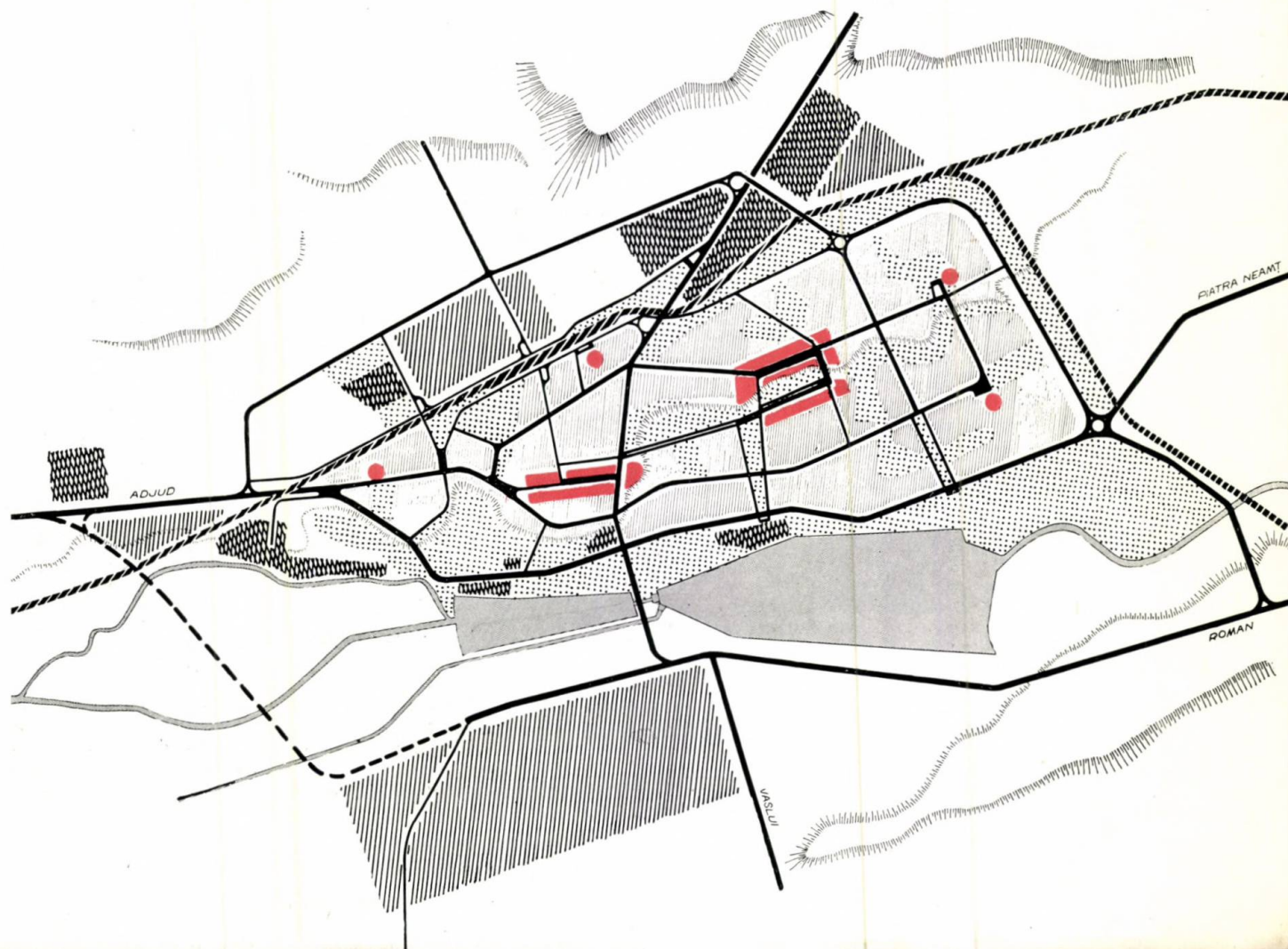

I | 4 5
2
3 | 6

- 1 — Blocuri de locuințe din zona centrală
- 2 — Școală recent construită pe artera de penetrație
- 3 — Spitalul de copii
- 4 — Vedere aeriană a centrului orașului
- 5 — Blocuri de locuințe din zona parcului
- 6 — Schema studiului posibilităților de extindere a orașului

Legendă generală

	1 — Zonă de locuit existentă
	2 — Zonă de locuit, extensiune
	3 — Zonă industrială existentă
	4 — Zonă industrială, extensiune
	5 — Spații plantate existente și propuse
	6 — Centrul social-cultural orășenesc
	7 — Centrul de cartier
	8 — Delimitarea centrului istoric

Este interesant de semnalat, ca un exemplu de etapă de studiu depășită, propunerea de amenajare a unui port fluvial la Bacău, în ipoteza navigabilității Siretului și a Bistriței în apropierea confluenței cu acesta. Studiile de sistematizare efectuate în perioada 1953—1954 au fost orientate pe această ipoteză, care astăzi nu a mai fost considerată de actualitate, ținând seama de amenajarea hidrocentralelor în lanț de pe Bistrița (ipoteza Siretului navigabil rămânând principal posibilă pentru o porțiune mai redusă și pentru o perspectivă mai îndepărtată).

În etapa actuală de studiu, recente amenajări hidroenergetice în curs de efectuare pe Bistrița aduc alte elemente determinante pentru sistematizarea orașului. Ansamblul lucrărilor cuprinde: un lac de mare amplasare, realizat prin îndiguirea și înălțarea malurilor actuale albiei a râului (foarte largi în această zonă); barajul și uzina hidroelectrică situate în dreptul zonei centrale a orașului, imediat în amonte de podul actual peste Bistrița. Această realizare de mare anvergură, completată cu un lac de agrement în dreptul actualei zone centrale, în cadrul unui parc, aduc orașului, în afara avantajelor economice, multiple posibilități de organizare a unei zone de recreație, sport și odihnă, de mare valoare urbană.

Transformarea orașului Bacău, într-un interval scurt din punct de vedere istoric, în sensul de a corespunde cerințelor și ținutei unui centru de primă importanță în rețeaua de orașe a țării, necesită o deosebită grijă în dirijarea procesului de creștere și remodelare a organismului urban în cadrul studiilor de sistematizare.

Efectul acestei acțiuni apare în prezent sub forma unei etape de început, desfășurată în paralel pe toate elementele structurii urbane. Pe această linie s-au precizat în cuprinsul orașului zonele industriale în care au fost grupate importante unități, realizate sau în curs de construire, ale industriilor alimentare (abator, depozit frigorific, fabrica de bere, fabrica de spirt), ale industriei chimice (celuloză), ale industriei de prelucrare a lemnului, uzine de reparații mecanice etc.

Repartizarea unităților a fost efectuată și pe criteriul posibilităților lor de cooperare (de exemplu, industriile alimentare în zona de nord-vest a orașului).

Paralel cu aceasta, zonele de locuințe din centru, din vecinătatea gării, a parcului « Libertății » și altele au fost restructurate prin demolări sau reamenajate, realizându-se ansambluri noi, înzestrate cu toate dotările social-culturale. S-au mai realizat dotări valoroase cu caracter orășenesc, ca grupul de magazine din centrul orașului, casa de cultură, hotelul, restaurantul din cadrul parcului, spitalul complex de importanță regională, școli și cămine pentru învățământul superior și mediu etc. Noul stadion al orașului a fost amenajat în apropierea centrului actual și a parcului principal.

Aceste realizări valoroase reprezintă exprimarea urbanistică a intenselor transformări ale orașului. Privite sub un aspect critic, ele dovedesc, însă, în câteva cazuri, o lipsă de cuprindere a perspectivelor de dezvoltare a orașului. Necesitatea de a face posibile unele investiții urgente a dus, în primele etape, la câteva greșeli inerente începutului și experienței urbanistice reduse. Astfel, uzina de reparații — care prin prezența ei și amenajările pe care le-a necesitat a reclamat spații mari și a impus servituți zonelor învecinate — a blocat în sudul orașului o suprafață întinsă, făcând imposibilă amplasarea altor unități. În consecință, complexul alimentar și cel de prelucrare a lemnului au fost organizate în zona nord-vestică ridicând — prin situarea lor în amonte de oraș — dificile probleme legate de evacuarea cantităților mari de ape industriale uzate.

Referitor la ansamblurile din centrul orașului, se observă că rezolvarea adoptată în zona Sfatului Popular Regional scade din importanța acestei clădiri, de stil mai vechi, prin apropierea prea mare a noilor construcții. Un cadru plantat mai larg, în jurul acestei instituții

reprezentative rămase în centrul compoziției, ar fi evitat discrepanța între cele două stiluri.

De asemenea, în compunerea cadrului casei de cultură, reușită arhitectural, se constată că aceasta, în loc să fie scoasă în evidență, este diminuată plastic de aspectul închis și monoton al ansamblului de locuințe înconjurător.

Mobilarea laturii sudice a parcului din centrul orașului ilustrează riscul lansării premature a unei idei urbanistice. Construirea ansamblurilor în această zonă a fost declanșată într-o etapă când posibilitățile tehnico-economice nu permiteau realizarea unor ansambluri de anvergură. Aceasta a dus la aspectul fragmentat al compoziției.

Tot ca rezolvări limitate la condițiile perioadei respective, creînd mai târziu dificultăți în sistematizarea orașului, se semnalează unele ansambluri de locuințe care au redus din posibilitățile de noi străpungeri pentru arterele majore de circulație; de asemenea, rezolvarea stadionului, a cărui amplasare, prea aproape de artera de penetrație în oraș, nu permite crearea unor spații de degajare pentru complexul sportiv.

Asemenea deficiențe de rezolvare sînt consecințe ale unei experiențe limitate și ale grabei cu care proiectarea a trebuit să asigure, în condițiile de moment, unele investiții urgente. Toate acestea sînt însă compensate din plin prin aspectele pozitive ale realizărilor din orașul Bacău, respectiv volumul mare al lucrărilor industriale și sociale și cadrul urbanistic nou creat orașului.

Se remarcă efectul plastic reușit al curburii arterei din centrul orașului, în zona magazinelor, fapt care a permis punerea acestora în valoare. De asemenea, rezolvarea ansamblului școlar din vecinătatea stadionului mobilează atrăgător un fragment al arterei de penetrație dinspre București. Clădirea spitalului și cea a restaurantului, cu exprimări arhitecturale interesante, sînt favorizate prin amplasarea în vecinătatea și în cadrul parcului, a cărui plastică este astfel îmbogățită.

Activitatea de sistematizare și construcții din orașul Bacău s-a desfășurat în ultima perioadă pe baza schiței de sistematizare întocmită de ISCAS în 1959 și a detaliilor de sistematizare întocmite, după necesități și programe anuale, de către D.S.A.P.C.-Bacău.

În raport cu datele utilizate pînă în prezent, au apărut o serie de elemente tematice noi ce impun reconsiderarea condițiilor în care urmează să se desfășoare, de acum înainte, remobilarea orașului, principalele determinante fiind:

— profilul de viitor al populației care urmează a crește aproape pînă la dublu în perioada de perspectivă, conform indicațiilor C.S.C.A.S., bazate pe un studiu informativ întocmit de ISCAS, privind rețeaua de orașe în perspectivă;

— amplasarea, în desfășurare, de noi industrii, hotărîtoare pentru dezvoltarea orașului;

— sporirea însemnată a teritoriului zonei de locuit pentru a corespunde creșterii, atît a populației, cît și a suprafeței de locuit medii ce va reveni pentru un locuitor.

În afara celor de mai sus, sistematizarea de ansamblu a orașului Bacău va fi influențată de:

— sistemul amenajărilor hidrotehnice de pe Bistrița, menționate anterior;

— reconsiderarea modului de rezolvare a nodului rutier, în funcție de creșterea orașului, de amplasarea noilor unități industriale etc.

În scopul pregătirii unei noi schițe de sistematizare, care urmează a se întocmi în 1965, ISCAS a analizat la începutul anului 1964 posibilitățile de extindere a orașului Bacău, în cadrul unui studiu de propuneri, în variante, pentru organizarea teritoriului ocupat în viitor de oraș.

Din această lucrare și din discuțiile duse pînă în prezent s-au concretizat următoarele idei conducătoare, exprimate orientativ prin schema alăturată:

— Amplasarea unităților industriale poate fi dirijată după necesitățile lor teritoriale și după gradul lor de nocivitate, fie în terenurile, relativ puține, disponibile în actualele zone industriale de la nord-vest, sud și sud-est, fie în terenurile din vestul stației de cale ferată (dacă eliberarea acestor teritorii va fi posibilă). După epuizarea posibilităților din zona orașului, acesta va dispune de teritoriile importante de pe malul stîng al Bistriței, opus orașului, teritorii care pot eventual prelua, într-o perspectivă mai îndepărtată, amplasarea de industrii cu necesități de terenuri mari și cu nocivități mai grave. Deservirea acestor unități cu cale ferată ridică unele dificultăți, necesitînd construirea unui pod de cale ferată peste Bistrița, realizarea unei noi stații industriale de cale ferată, în aval de oraș, ca și a rețelelor hidroedilitate pentru noua zonă. Se consideră necesară prevederea acestor rezervări prin interdicția construirii de investiții costisitoare și prin valorificarea terenului sub forma unor folosințe temporare (de exemplu, exploatare agricolă).

— Zonele de locuințe urmează a prelua din așezarea actuală teritoriul cuprins între calea ferată și Bistrița, extinderea orașului efectuîndu-se în terenurile neconstruite dinspre nord. Folosirea acestui teritoriu nu ridică probleme de demolare, dar necesită — în afară de renunțarea la unele zone de exploatare agricolă — lucrări de asanare a terenurilor ca și mutarea liniei de cale ferată Bacău-Roman (posibil a se efectua fără complicații deosebite). Dirijarea în teritoriu a investițiilor în locuințe urmează a se stabili după cunoașterea valorii fondului de construcții existent și după un studiu al valorii zonei de extensiune sub raportul exploatarea agricole. În baza unor cercetări amănunțite asupra fondului de locuințe actual, se vor putea propune eliberări de terenuri prin dărîmări în cuprinsul actualei vetre a orașului. Astfel, va fi posibilă realizarea de ansambluri noi de locuințe în paralel, în așezarea actuală și în zona de extindere, în condiții economice acceptabile, atît sub raportul demolărilor, cît și sub raportul exploatarea terenului, creînd orașului un cadru unitar cu aspect contemporan.

— Zonificarea orașului permite crearea de artere de ocire a acestuia, pe toate laturile.

— Pentru o etapă mai îndepărtată, se propune realizarea unei noi zone centrale corespunzătoare dezvoltării orașului: actualul centru păstrîndu-și importanța și urmînd a cuprinde, în afară de numeroase dotări de cartier, și unele instituții de importanță orășenească rămase în continuare cu aceeași funcțiune.

— Sistematizarea orașului poate crea premisele dezvoltării unei personalități urbanistice proprii prin valorificarea plastică a elementelor naturale existente. Astfel, în viața orașului va trebui să participe mai intens ansamblul amenajărilor de pe Bistrița, legate de zonele de locuințe printr-un lanț de plantații cu dotări de folosință publică în care să se desfășoare fluxul circulației pietoniere.

Cornișa care traversează orașul pe toată lungimea lui va trebui degajată și pusă în valoare prin noile compoziții urbanistice, în special în zona viitorului centru, realizîndu-se totodată, prin zone de plantații, degajări care să asigure adîncimea necesară perspectivelor de ansamblu.

Dirijate pe ideile călăuzitoare arătate mai sus, propunerile de sistematizare a orașului Bacău urmăresc satisfacerea în bune condiții a necesităților etapelor apropiate și, în același timp, păstrarea unei elasticități în ceea ce privește posibilitățile de transformare a organismului urban într-o perspectivă mai îndepărtată, protejînd în acest scop, prin folosiri cu caracter temporar, rezervele teritoriale de care dispune orașul.

Autorii studiilor de sistematizare

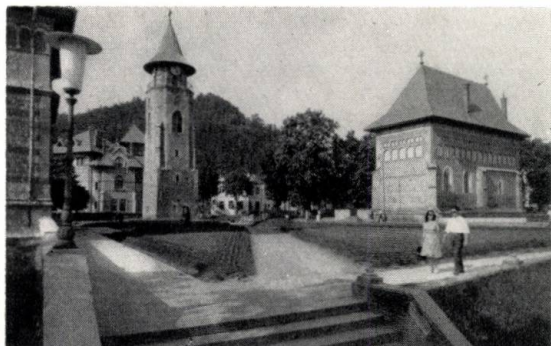
Sistematizare teritorială: ISCAS — dr. Cirus Spiride

Sistematizare oraș: ISCAS — arhitecții Mariana Vereanu,
Boris Grümberg, Petre Derer

Autorii ansamblurilor principale de investiții social-
culturale:

— zona centrală: ISCAS — arhitecții Alexandru Iotzu,
Gheorghe Cristescu, Victor Aslan, Gertrude Rudich,
Sanda Zaharia, Laura Valentin, Ciurea Oprea

— cartier Pietricica: ISCAS — arhitecții Mihai Enescu,
Lidia Ghelman, Horia Hudiță

Turnul și biserica lui Ștefan cel Mare

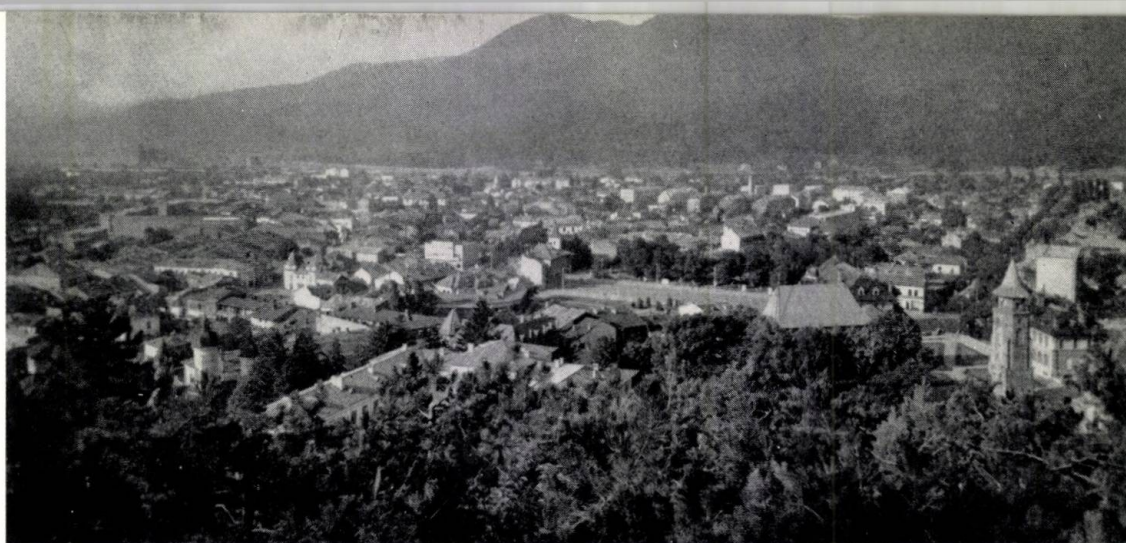
Privilegiat prin așezarea sa la limita zonei de munte, într-un cadru natural deosebit de atrăgător, orașul Piatra Neamț păstrează încă aspecte ale etapelor istorice trecute.

Monumentele istorice, turnul și biserica lui Ștefan cel Mare, dovedesc poziția lui cheie pe vremea marelui voievod. Caracterul de târg a făcut apoi ca orașul să se întindă dezordonat în lunca de pe malul stîng al Bistriței. Aspectul modest sau sărăcăcios al locuințelor este însă, pe tot cuprinsul așezării, mascat de bogăția vegetației, de grădinile și dealurile care coboară pînă în miezul orașului. Pe de altă parte, funcțiunea de stațiune climaterică a localității a dat naștere unor zone cu construcții mai bune, alcătuind grupări de vile care fac și astăzi farmecul Pietrei Neamț.

Rîul Bistrița, deși despărțit de cartierele de locuințe prin calea ferată și grupările de industrii, a fost mereu prezent în viața orașului, populația fiind strîns legată și beneficiind intens de rîu și de parcul natural de pe malul opus așezării.

Industria principale au fost și ele determinate de existența rîului care înlesnea transportul materialului lemnos prin plutărit. Astfel, pe malul apei se găseau numeroase depozite (astăzi în curs de desființare) și fabrici de cherestea ca și industrii de celuloză.

Marile lucrări de importanță națională, respectiv amenajările hidroenergetice din bazinul Bistriței și complexele industriei chimice create în vecinătatea orașului Piatra Neamț, au determinat profunde schimbări în viața social-economică a acestuia, transformîndu-l într-un centru industrial și turistic de mare importanță. Astfel s-a imprimat dezvoltării orașului o puternică dinamică, axată pe o tematică nouă, corespunzătoare unei transformări calitative, așezarea trecînd într-o categorie urbană superioară sub toate aspectele.

Piatra Neamț — Vedere de pe dealul Cozla a zonei centrale, înainte de reamenajare

O R A Ș U L P I A T R A N E A M Ț

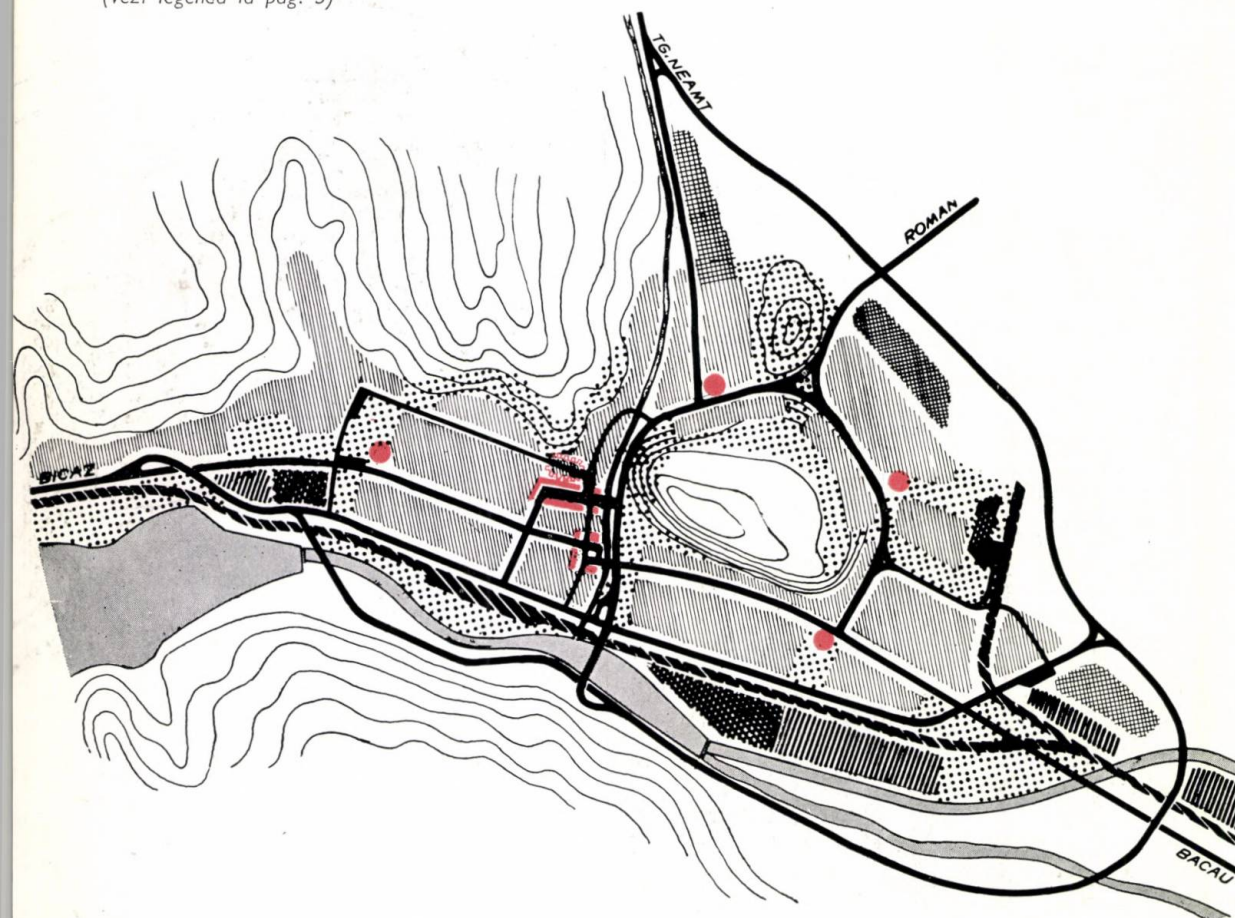
Vedere aeriană a orașului Piatra Neamț — În fund masivul Ceahlău

Piatra Neamț — Vedere de pe dealul Cozla

Schema schiței de sistematizare a orașului Piatra Neamț
(vezi legenda la pag. 5)

Activitatea de proiectare a reorganizării urbanistice a orașului Piatra Neamț a fost începută în 1956, de către ICSOR, printr-un studiu preliminar de sistematizare care, la nivelul previziunilor posibile la acea dată, propunea dirijarea investițiilor în zona estică a orașului (începând de la pîriul Cujei și restructurînd cartierul denumit Gara Veche), păstrînd și amplificînd treptat caracterul de stațiune climaterică și turistică pentru partea centrală a vechii așezări.

Această tematică nu a putut fi menținută întrucît proiectarea a fost dirijată pe linia restructurării zonei centrale a orașului, care prezenta un fond de locuințe cu totul necorespunzător și unele rezerve de terenuri libere.

Atacarea investițiilor în această zonă a necesitat o deosebită prudență în scopul evitării compromiterii ansamblului lucrărilor de sistematizare. Dirijarea acțiunii de restructurare a orașului a ridicat în acest sens probleme dificile de planificare fizică, trebuind să se înlăture contradicția dintre urgența atacării recondiționării zonei centrale și asigurarea timpului necesar desfășurării și maturizării procesului de studiu. În perioada ce a urmat a trebuit dusă, în paralel cu proiectarea, o muncă intensă de evitare a compromiterii posibilităților teritoriale prin compoziții locale sau prin așa-zisele « plombe ».

Începînd din 1957, s-au realizat în oraș importante investiții în ansambluri de locuințe. Astfel, s-a construit un grup de vile $p + 1$, pe bulevardul Republicii, în zona gării, urmărindu-se integrarea lor în caracterul local; apoi, considerîndu-se încă prematură, față de posibilitățile economice ale perioadei 1959—1961, atacarea zonei centrale, investițiile au fost dirijate într-un teren liber din vecinătatea acesteia, creîndu-se un ansamblu de locuințe cu parter + 3—4 niveluri.

Centrul orașului, ocupat în trecut cu locuințe necorespunzătoare și insalubre, a fost restructurat în mare parte ulterior, în perioada 1961—1964. Proiectele de investiții s-au desfășurat pe baza unor detalii de sistematizare studiate de către ISCAS, în paralel cu schița de sistematizare (1960—1961). La trecerea de la detaliul de sistematizare la proiectele de investiții, ideea inițială de a se păstra în continuare aspectul de oraș-grădină, care se integra în cadrul natural, a fost diminuată printr-o creștere excesivă a volumului de lucrări în această zonă. Urmărindu-se o sporire a numărului de apartamente noi pentru a scădea astfel procentul de demolări, s-a ajuns la compunerea ansamblului cu clădiri, în cea mai mare parte înalte, dens construite, care, prin fronturile lor compacte, copleșesc cadrul natural și monumentele istorice. Ca urmare, compoziția urbanistică, reușită în sine, nu contribuie suficient la sublinierea personalității deosebite a orașului.

Realizarea din zona centrală cuprinde cca. 2 800 apartamente și dotări de interes orășenesc ca: două complexe comerciale, oficiul telefonic, casă de cultură, cinematografe, hotel de importanță turistică internațională. O străpungere care leagă centrul orașului cu arterele de penetrație dinspre Tîrgul Neamț și Roman aduce totodată și perspectiva părții abrupte a dealului Pietricica în compoziția centrului orașului.

Cu ocazia reconstruirii centrului, s-au efectuat în oraș importante lucrări hidroedilitare, printre care o parte a canalului colector al orașului și o parte a stației de epurație.

Tot în intervalul 1961—1964, s-au executat amenajări hidrotehnice pe riul Bistrița, creîndu-se în dreptul orașului Piatra Neamț două lacuri de acumulare pentru obținerea de energie electrică și surse de apă industrială. Aceste realizări aduc orașului largi posibilități pentru amenajări cu caracter sportiv și de recreație.

În continuare, etapele de dezvoltare a orașului urmează să cuprindă un volum mare de lucrări pentru a asigura spațiul construit necesar populației în continuă creștere (la dublu, în perioada de perspectivă). Aceasta implică construirea anuală a cca. 1 000 apartamente, obținîndu-se

totodată o creștere a indicelui de confort pînă la 10 m² locuibili/locuitor într-o primă etapă de perspectivă.

Schița de sistematizare a fost reconsiderată la finele anului 1964 de către ISCAS spre a corespunde noului profil social-economic. Orașul, reamenajat, urmează a prelua vechea așezare de pe malul stîng al Bistriței, delimitată de dealurile dinspre nord, extinzîndu-se și în terenurile libere de pe versantul nord-estic al dealului Pietricica, pe care, înconjurîndu-l, îl va aduce în inima orașului.

Factorii economici determinanți sînt în cea mai mare parte amplasați exterior orașului, respectiv combinatele chimice ale unităților de fire sintetice de la Săvinești și de îngrășăminte azotoase de la Roznov, implicînd transportul în comun al muncitorilor. Unitățile mai importante din cuprinsul orașului sînt dirijate, prin schiță, periferic zonelor de locuit. Ele sînt reprezentate prin unități ale industriei chimice și ale industriei de prelucrare a lemnului, în curs de reorganizare în zonele sud-vest și sud ale orașului, și unități ale industriei materialelor de construcții și ale industriei alimentare în zona nord-est.

Impedimentele principale aduse zonelor de locuințe de unele din aceste unități sînt:

- emanațiunile de gaze nocive ale fabricii de celuloză, care vor trebui diminuate la sursă, întrucît se răspîndesc pe tot cuprinsul orașului (desființarea fabricii, recent extinsă, nefiind posibilă);

- linia de cale ferată care deservește fabrica de produse ceramice va trebui de asemenea tolerată într-un cartier de locuințe, singura posibilitate de remediere fiind amenajarea unor zone verzi de izolare.

Atît amplasamentul fabricii de produse ceramice, unitate recent realizată, cît și amplificarea fabricii de celuloză, sînt rezultate ale unei viziuni limitate la interese restrînse, necoordonate cu interesele generale ale localității.

Zonele de locuințe urmează a se organiza în cartiere, delimitate de formele de relief și de arterele principale. Centrele de cartier și dotările de interes obștesc au fost astfel amplasate încît să valorifice particularitățile terenului, fiind legate între ele și deschise spre cadrul exterior prin zone plantate în care să se poată desfășura, nestînjinită, circulația pietonieră. Cartierul nou, denumit Pietricica, va asigura cazarea a circa 35 000 locuitori, datorită faptului că terenul, complet liber, va permite construirea cu o densitate mare. Restul cartierelor, cuprinzînd vechiul oraș reamenajat treptat, nu oferă în perspectivă decît posibilități relativ reduse de construire, limitate la străpungeri prin cîteva terenuri libere și la restructurarea fondului de construcții existent, acolo unde starea lui permite înlocuiri pe porțiuni mai ample.

Se consideră necesară, pentru a da orașului un caracter unitar, restructurarea cel puțin a zonelor străbătute de arterele de intrare în oraș, concomitent cu construirea cartierului Pietricica. Din analiza situației actuale, acest lucru pare posibil, începînd cu fragmente de fronturi stradale, într-o perioadă apropiată, și continuînd, în adîncime, în perspectivă. Eforturile de demolare ce vor fi necesare în vechiul oraș se pot echilibra prin dozarea investițiilor în cele două zone, astfel încît procentul să fie acceptabil.

Circulația vehiculelor se va desfășura în viitor pe artere de penetrație (realizate prin preluarea traseelor actuale cu unele rectificări și străpungeri), pe artere de legătură între cartiere (creîndu-se în acest sens un inel care va înconjura dealul Pietricica) și pe artere de ocolire (realizabile în etape, unele prevăzute numai orientativ pentru largă perspectivă).

O problemă specială o ridică aici asigurarea traseelor de circulație pentru transportul materialului lemnos din bazinul Tîrgul Neamț și din bazinul Bistrița, în aval de lacul de acumulare. Acest transport se va efectua cu autocamioane cu remorci spre unitățile industriei celulozei și prelucrării lemnului din Piatra Neamț.

Traseele arterelor de ocolire au fost stabilite astfel încît să nu stînjenească viitoarele posibilități de extensiune a orașului peste perioada de perspectivă.

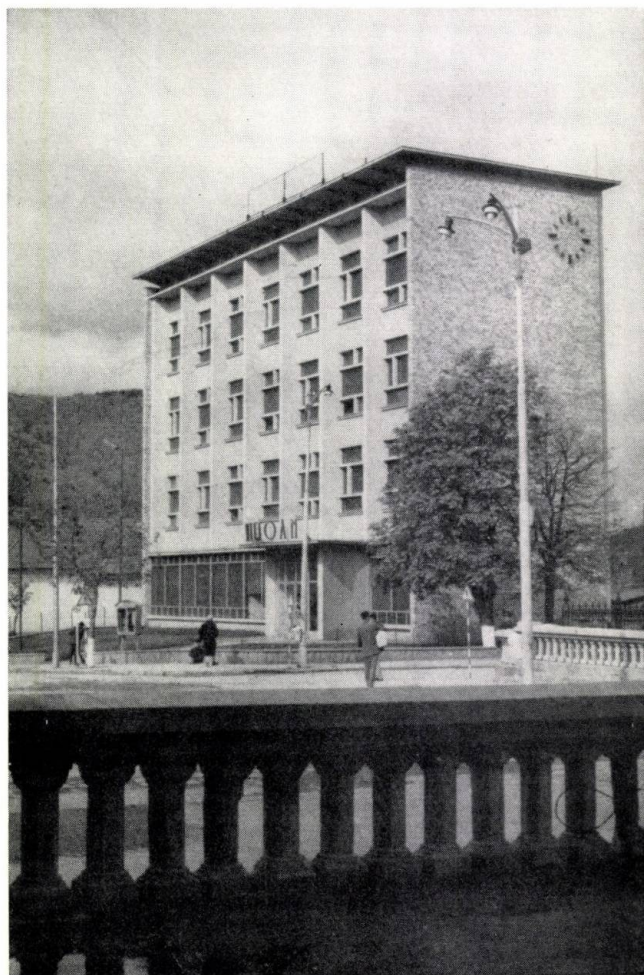
Cu rezervele teritoriale din zona Pietricica și Gara Veche și cu posibilități de restructurare în continuare a fondului existent, orașul dispune într-o perspectivă mai largă de posibilități de creștere a profilului populației peste 100 000 locuitori și de sporire a indicelui de confort pînă la 12 m² locuibili/locuitor și peste.

Creșterea profilului social-economic al orașului Piatra Neamț este de prevăzut, date fiind condițiile teritoriale și tehnico-edilitare deosebit de bune pentru dezvoltarea de noi industrii pe toată zona din aval de oraș.

Caracterul de oraș industrial poate fi, în cazul Pietrei Neamț, îmbinat armonios cu aspectul unui oraș-grădină, de interes turistic. De aceea se impune o grijă deosebită în alegerea mijloacelor de compoziție urbanistică pentru păstrarea și amplificarea climatului specific al orașului. În acest sens se consideră importantă valorificarea cornișei terasei superioare, a versanților dealului Pietricica, a zonei riului Bistrița, ca și degajarea și reconstruirea parțială a vechii cetăți din zona turnului și a bisericii lui Ștefan cel Mare.

Prin sublinierea, în paralel cu remodelarea orașului pe noul conținut tematic, a multiplexelor avantaje oferite de relief, de cadrul natural interior și exterior și de prezența monumentelor istorice, Piatra Neamț poate deveni un oraș cu o personalitate urbanistică deosebit de interesantă și complexă, exprimînd totodată trăsături esențiale proprii unui oraș de tip socialist.

Noua centrală telefonică din Piatra Neamț

Noi blocuri de locuințe la Roman, pe strada Anton Pann

Autorii studiilor de sistematizare oraș:
ISCAS — arhitecții Boris Grumberg (șef de atelier), Mariana Vereanu, Ion Geicu, Petre Derer

Autorii detaliilor de sistematizare și ai ansamblurilor de investiții: D.S.A.P.C.
Bacău — arh. Liviu Niculiu

O R A Ș U L R O M A N

Așezat în cotul râului Moldova, în apropierea confluentei acestuia cu Siretul, pe drumul care lega Suceava cu porturile dunărene și cu Țara Românească, Romanul era în trecut târgul în care se desfășurau operațiunile comerciale ale vastului grînar înconjurător. Reședință episcopală, încă din vremea lui Alexandru cel Bun, orașul păstrează și astăzi o serie de monumente istorice valoroase, printre care se remarcă îndeosebi biserica episcopiei, ridicată de Ștefan cel Mare.

Vatra orașului se întinde în plan ușor înclinat pe capătul de terasă de la confluența celor două ape, partea sudică și mai nouă a orașului coborînd în lunca Moldovei. Ansamblul episcopiei, pe capătul terasei, ocupă o poziție dominantă în silueta orașului.

La instaurarea regimului de democrație populară, orașul avea cîteva unități industriale mai importante ca fabrica de zahăr, uzina metalurgică, moara, fabrica de spirit.

Acțiunea de redresare a situației social-economice a orașului, încadrată în planul economiei naționale, a început prin realizarea la Roman a unor importante investiții industriale: o mare unitate a industriei metalurgice, Uzina «Laminorul», situată exterior zonei urbane, la o distanță suficientă din punct de vedere al protecției sanitare, și o fabrică de prefabricate pentru materiale de construcții.

Totodată s-au menținut și s-au dezvoltat principalele unități industriale existente.

Ca urmare a noilor condiții economice, profilul populației orașului Roman a ajuns la 45 930 locuitori în anul 1964.

Reamenajarea orașului s-a desfășurat pe baza unor studii de sistematizare, ultima adaptare la noile condiții determinante fiind reprezentată prin schița de sistematizare întocmită de ISCAS în anul 1964. Studiul proiectelor de investiții ca și detaliul de sistematizare a zonei industriale a fost preluat de către D.S.A.P.C.-Bacău.

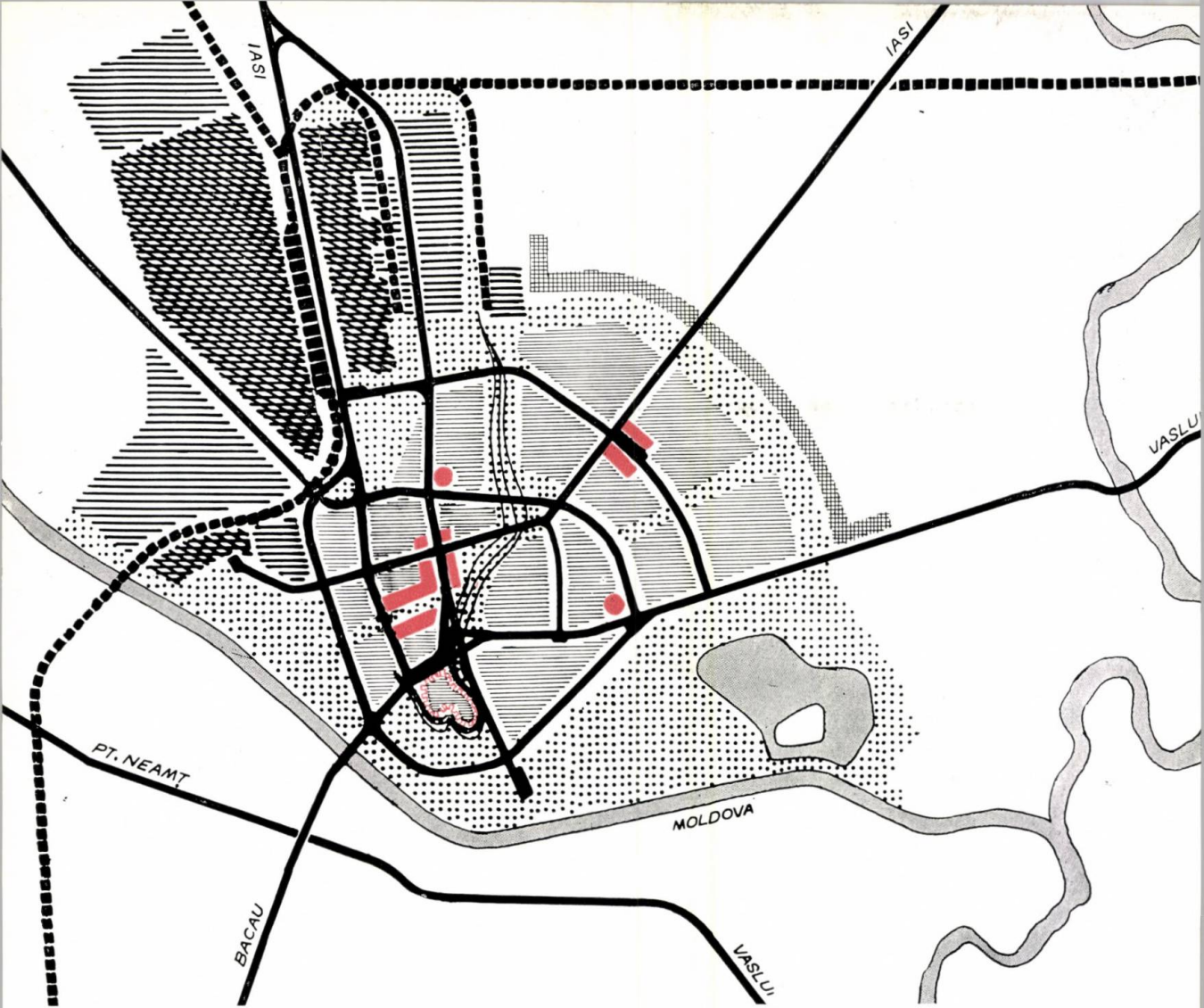
Propunerile de sistematizare pentru orașul Roman organizează zona industrială la limitele nord și nord-vest ale orașului, în directă legătură cu stația de cale ferată.

Ca element pozitiv în rezolvarea relațiilor dintre zona de locuit și zona industrială, se semnalează separația creată între acestea printr-o zonă de plantații care preia parcul existent.

Zonele de locuințe se desfășoară pe cele două terase, beneficiind de avantajele plastice aduse de relieful terenului.

Spre deosebire de orașele Bacău și Piatra Neamț, cu excepția vechii zone comerciale dens construite, Romanul dispune de terenuri libere chiar în zona centrală, făcînd posibilă, într-o etapă apropiată și în condiții acceptabile sub raportul demolărilor, crearea unui nou centru modern. Ansamblul de locuințe recent realizat pe terasa superioară, în zona parcului, ansamblul de locuințe de pe terasa inferioară, studiat de către D.S.A.P.C.-Bacău (urmînd a se realiza în perioada 1965—1966), împreună cu noul ansamblu al zonei centrale, vor restructura o porțiune importantă din oraș, valorificînd în cadrul compoziției cornișa dintre cele două terase.

Condițiile de restructurare a orașului Roman au putut fi stabilite pe baza unei documentații foarte amănunțite și precise asupra fondului de construcții existent, efectuate cu multă conștiinciozitate de către organele locale sub îndrumarea ISCAS, permițînd studierea științifică a desfășurării etapelor de transformare a orașului. Rezultatele obținute arată eficacitatea acestei metode de lucru care ar trebui generalizată. S-a constatat, ca urmare a analizei datelor din teren, că restructurarea orașului poate porni din interior spre exterior, procentele de demolare înscriindu-se în limitele admisibile. Astfel, după epuizarea teritoriilor din zona centrală care permit amenajarea în condiții favorabile a unor ansambluri

Schema schiței de sistematizare a orașului Roman (vezi legenda la pag. 5)

Noi blocuri de locuințe pe str. Anton Pann — Roman

închegate, restul aşezării actuale urmează a se transforma treptat prin construirea în paralel a zonelor cu condiții de demolare mai dificile și a terenurilor libere destinate extinderii orașului.

Reorganizarea circulației orășenești s-a putut face prin preluarea, în cea mai mare parte, a unor trasee existente.

Reamenajarea drumului național Iași-Bacău necesită o străpungere prin zona vestică a vechiului oraș. Totodată ea ridică probleme dificile în zona de nord, legate de necesitatea separării traseului circulației de tranzit de circulația de penetrație în oraș, de accesele la industrie, de accesele la gară și autogară.

Aportul schiței de sistematizare din anul 1964 constă în deplasarea arterei de penetrație dinspre Iași pe un traseu paralel cu drumul național. Se realizează, astfel, degajarea acestuia, creîndu-se o legătură directă spre noul centru civic și în continuare spre străpungerea recent realizată pentru ieșirea spre Bacău. Artera de penetrație dinspre Iași preia totodată rolul de a colecta circulația din zona industrială, extinsă pînă la marginea terasei superioare. Aceasta necesită reorganizarea unităților industriale existente și mutarea intrărilor în incinta din actualul drum național pe artera de penetrație. Aprovizionarea zonei industriale făcîndu-se în special pe calea ferată, s-au studiat și legăturile necesare la

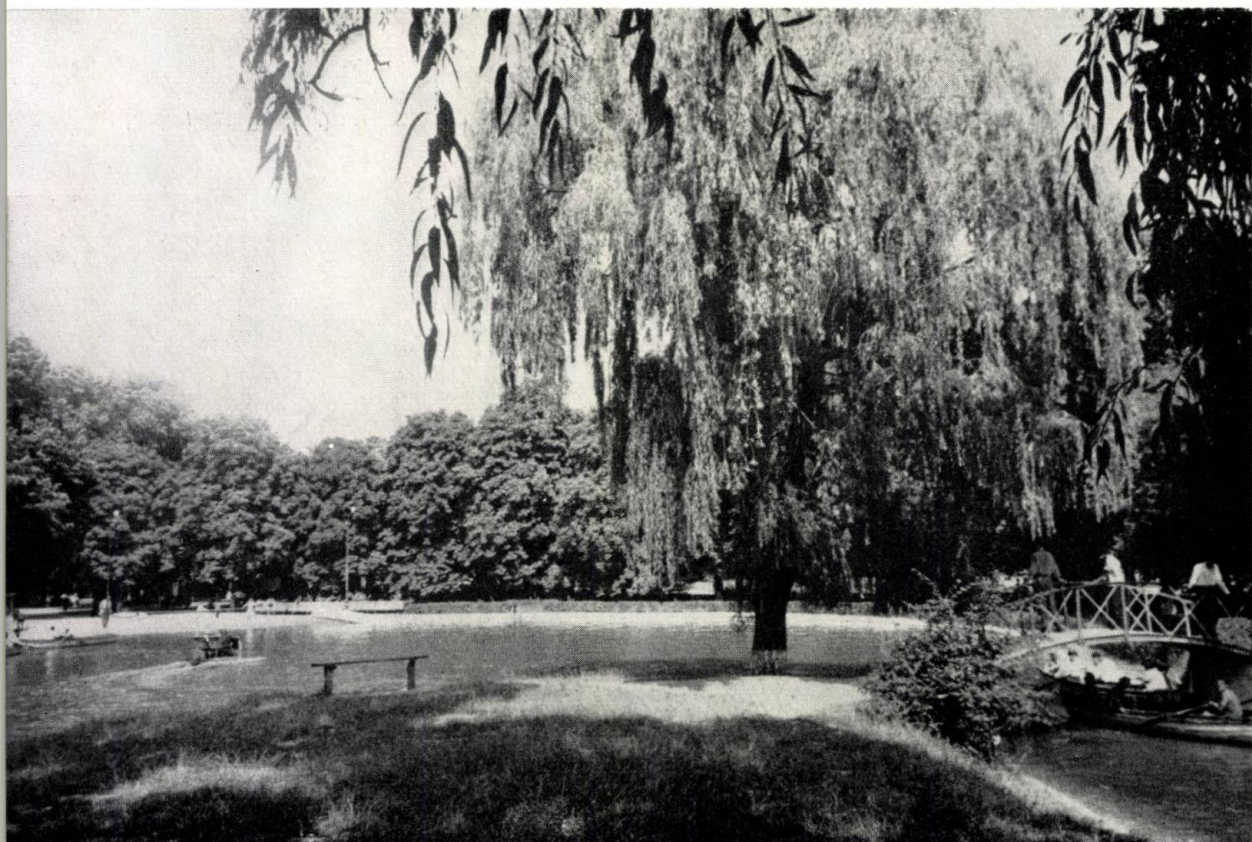
stație, asigurîndu-se, prin pasaj denivelat, independența traseelor față de circulația auto.

Soluționarea acestei probleme dificile a fost posibilă datorită unei bune colaborări între organele locale și proiectanții lucrărilor de sistematizare din D.S.A.P.C.-Bacău (detalii) și ISCAS (sistematizare generală).

Sugestiile cu privire la plastica urbanistică, indicate prin schița de sistematizare, subliniază, pe tot orașul, jocul celor două terase. Ansamblurile de pe cornișă, mai importante în zona centrului și în zona episcopiei, marchează silueta orașului. Ele sînt degajate prin largi zone de plantații (în care se va desfășura circulația pietonieră), pe ruperea de teren și continuate printr-un lanț de parcuri ce urmează a îmbrăca lunca râului Moldova, reorganizat prin lucrări de rectificare. Complexul sportiv și dotările de cultură și de recreație se propun a se crea în acest cadru verde, direct și ușor accesibil din toate zonele de locuințe ale orașului.

În concluzie, transformarea orașului Roman, declanșată printr-un puternic impuls efectuat în cadrul dezvoltării economiei naționale, a început prin remodelarea structurii urbane conform noilor forme de viață, tipice societății noastre, găsind condiții favorabile sub toate aspectele, inclusiv preocuparea exprimării în viitor a unei înfățișări și a unui climat orășenesc personal și specific.

Parcul de odihnă din Roman

ORAȘUL

GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ

Vedere aeriană a noii zone centrale

Autorii sistematizării teritoriale: ISCAS — dr. Cirus Spiride, arhitecții Gheorghe Iacovescu, Adriana Popp

Autorii sistematizării orașului: ISCAS, 1963 — arhitecții Boris Grümberg, Leon Haber, Traian Popescu

Autorii principalelor proiecte de investiții: arhitecții Nona Florescu, Grigore Bălțeanu, Gheorghe Dorin, Paris Manos, Toma Olteanu, Radu Tănăsioiu

Acest nou centru industrial este un exemplu al ritmului impetuos în care țara noastră a pășit pe calea industrializării.

Înainte de transformarea sa totală, zona Onești cuprindea o așezare cu caracter rural în care se desfășurau schimburi comerciale de produse agricole și de vite. Situat în zona confluentei riurilor Trotuș și Oituz, Cașin și Tazlăul Sărat, noul oraș se dezvoltă pe terasele joase cuprinse între primele trei ape. Dealurile de peste Oituz, Trotuș și Tazlăul Sărat, ca și cornișa abruptă a terasei superioare de pe malul stâng al Cașinului, alcătuiesc orașului un cadru exterior pitoresc.

Complexul industriilor petroliere și petro-chimice, exterior zonelor rezidențiale ale orașului, se dezvoltă în direcție opusă acestuia. O zonă de protecție sanitară asigură zonele de locuințe împotriva nocivităților industriale. Separat de drumul național pe care se desfășoară circulația de tranzit, un nou drum uzinal preia circulația muncitorilor și pe cea a industriei.

Proiectarea ansamblurilor urbane și industriale s-a desfășurat într-o bună coordonare a diferitelor proiecte de specialitate, asigurată de la început prin sprijinul acordat de Ministerul Industriei Petrolului și Chimiei. Datorită unei planificări fizice judicioase și atent urmărite, efectuarea unor lucrări tehnico-edilitare de primă necesitate (canalul colector, stația de epurare, captarea și aducțiunea apei, amenajarea râului Cașin, podul peste acesta, drumul uzinal) a fost începută înaintea celorlalte investiții. Avansul câștigat inițial a fost însă pierdut pe parcurs, astăzi unul din aspectele negative ale organizării orașului, necesar a fi remediat, îl constituie tocmai deservirea lui edilitară.

Prima schiță de sistematizare a fost întocmită de IPC în anul 1952, profilul populației fiind de 28 000 locuitori. Față de dinamica tematicii, pe baza căreia acest nou organism urban a luat treptat ființă, au fost necesare

Schema schiței de sistematizare a orașului (vezi legenda la pag. 5)

Blocuri de locuințe pe artera de penetrație din zona centrală a orașului Gheorghiu-Dej

reinnoiri periodice ale studiilor de sistematizare, ultima schiță fiind elaborată de ISCAS în 1963 pentru un profil crescut de locuitori în etapa de perspectivă.

Realizarea acestui nou oraș industrial a început prin construirea unui microraion, în zona centrală, a continuat apoi prin restructurarea unei părți din vechea așezare, cu toate demolările pe care acest fapt le-a implicat, și se desfășoară în prezent în terenurile libere, în direcția extinderii orașului pe valea Cașinului și în zonele slab construite, cu clădiri de tip rural, din cuprinsul teritoriului urban.

O viziune mai îngustă de etapă a făcut ca la un moment dat să se subaprecieze posibilitățile de dezvoltare a orașului, minimalizându-se rezolvarea racordului spre zona în care acesta se extinde în prezent. Compunerea ansamblului viitorului centru civic a întâmpinat ulterior, din această cauză, unele dificultăți.

Schema de circulație prezintă o rezolvare clară a penetrațiilor în zona centrală a orașului dinspre drumurile de tranzit de pe direcțiile Adjud — Tg. Ocna — Bacău și Brașov, ca și dinspre drumul uzinal și gară.

Un ansamblu de dotări comerciale și de dotări de interes orășenesc, situat pe ruperea dintre terase în vecinătatea unui parc de pe malul Troțușului, constituie actuala zonă centrală a orașului. Aceasta urmează a se amplifica în etapele viitoare, extinzându-se pe cornișa de deasupra apei Cașinului, prezentînd un front cu o amplă perspectivă spre cadrul înconjurător.

Arterele de ocolire pentru drumurile naționale Adjud — Tg. Ocna și Brașov — Bacău sînt prevăzute în exteriorul zonelor de locuințe, oferind largi perspective asupra siluetei orașului.

Orașul este un vast șantier care adăpostește la 1 iulie 1963, în zona urbană, o populație de 23 000 locuitori, precum și un număr important de constructori în deplasare. Deși sistemul de cazare în baracamente, uzitat în trecut, a fost astăzi înlocuit cu soluția construirii de locuințe definitive și pentru constructori, în orașul Gheorghiu-Dej, datorită unor investiții existente în clădiri de șantier, acestea sînt folosite în continuare, fiind însă dotate cu tot confortul edilitar, inclusiv termoficare.

Aproximativ 60% din totalul actualei populații locuiește în blocuri cu 4—10 caturi. În etapa actuală se mai folosește încă o parte din fondul de locuințe din vechea așezare: procesul de restructurare a acestuia se desfășoară în continuare, prevăzîndu-se înlocuirea sa aproape integrală în perspectivă.

Din cauza volumului mare de locuințe noi, orașul oferă, sub aspectul indicelui de locuibilitate și al gradului de confort, condiții mai bune de cazare decît celelalte orașe ale regiunii Bacău. De asemenea, dotarea social-culturală a orașului este în întregime nouă. Pînă în prezent s-au realizat sau sînt în curs de construire, ca dotări principale: trei școli elementare cu 16 clase, un mare spital de importanță rațională, cuplat cu polyclinică (amplasat în parcul de pe malul Troțușului), un mare complex comercial în actuala zonă centrală și cîteva grupări comerciale locale. Volumul unităților comerciale și de deservire pare a depăși necesarul etapei actuale.

Se remarcă ținuta urbană a unităților de locuințe terminate complet și date în folosință. Reușite amenajări

ale spațiilor verzi, puse la punct în aceste zone, creează noilor construcții cadrul corespunzător și dovedesc importanța acestor lucrări pentru aspectul final de ansamblu.

Amenajările hidroedilitare de necesitate industrială, în imediata vecinătate a orașului, respectiv lacurile de pe apa Oituzului și de pe apa Tazlăului Sărat, zonele de plantații înconjurătoare, ca și complexul sportiv proiectat vor oferi variate posibilități de odihnă și recreație.

Studiile de sistematizare și de proiectare a investițiilor sînt asigurate de către ISCAS, în preocuparea intensă de a exprima prin acest nou oraș progresul continuu în domeniul realizărilor urbanistice din țara noastră.

CONCLUZII

Aruncînd o privire de ansamblu asupra principalelor orașe din regiunea Bacău, apare impresionant efortul de transformare a acestora din starea de mare înapoiere social-economică în care se aflau, în puternice centre industriale. Această dezvoltare ilustrează eficacitatea măsurilor economice aplicate conform planurilor economiei naționale, regionale și locale și a noi metodologii folosite în abordarea problemelor.

Pe linia ridicării acestor orașe s-au obținut succese, atît sub aspectul asigurării unor trăsături corespunzătoare noilor concepții de viață, cît și sub aspectul creării unei noi înfățișări cadrului urban.

Deși eforturile de reamenajare s-au axat pe anumite zone ale orașelor, ele au avut totuși efect asupra întregii ținute urbane, manifestată prin sporirea indicelui de locuibilitate, a gradului de confort și de dotare social-culturală.

Desfășurarea investițiilor de locuințe, declanșată inițial prin restructurarea zonelor centrale, a fost canalizată pentru etapele de perspectivă în teritorii neconstruite, uneori periferice orașelor (Bacău, Piatra Neamț). Această linie directoare, în aparență paradoxală intențiilor de restructurare a orașelor, a avut drept scop, pentru o perioadă limitată, reducerea eforturilor de demolare. Pentru viitor, apare evidentă necesitatea unei analize amănunțite a fondului de construcții existent, cît și a posibilităților de restructurare a zonelor necorespunzătoare.

Aceasta va permite o etapizare rațională, sub raportul demolărilor, prin construirea, în paralel, în zone care necesită restructurări, ca și pe terenuri neconstruite. Se tinde, astfel, la realizarea unui cadru urban unitar pe întreg cuprinsul orașelor regiunii. Se menționează totodată importanța recuperării terenurilor degradate din cuprinsul zonelor urbane, ca și a folosirii terenurilor cu un relief mai dificil, în scopul limitării extinderilor în zonele valoroase din punct de vedere al exploatarei agricole.

Cadrul natural interior și exterior, particularitățile de relief cu totul diferite, fac posibilă imprimarea unei personalități proprii fiecărui oraș. Bazată pe această bogăție de caracteristici locale ale regiunii Bacău, exprimarea urbanistică va trebui să dovedească o deosebită abilitate în valorificarea lor.

Regiunea Bacău, prin prezența lacului de acumulare de la Bicăz și a întregului sistem hidroenergetic din bazinul Bistriței, prin masivele muntoase de pe văile Bistriței și Troțușului, prin numeroase monumente istorice, oferă posibilități de odihnă și recreație deosebit de variate. Turismul constituie în același timp un puternic factor care ar putea aduce în viitor avantaje economice de mare valoare. Organizarea zonelor interesante sub acest aspect și dotarea lor corespunzătoare trebuie să constituie, de asemenea, una din preocupările importante pe plan general și regional.

Cabana Poiana Secuilor

În țara noastră, dezvoltarea continuă a turismului și odihnei cu caracter de masă impune din ce în ce mai mult organizarea de noi regiuni și zone cu resurse valoroase în acest domeniu.

Din experiența acumulată, atât în țara noastră, cât și peste hotare, rezultă că amenajările necesare pentru dezvoltarea sectoarelor turism, odihnă și tratament balnear trebuie considerate în cadrul unei rețele organizate în mod armonios, în raport cu posibilitățile pe care le oferă teritoriul, cu concentrările de populație în perspectivă și cu necesitățile de deservire a acesteia.

Această problemă a făcut obiectul unor studii elaborate de sectorul de sistematizări teritoriale din cadrul Institutului central de studii, cercetări științifice și proiectare în construcții, arhitectură și sistematizare — ISCAS. Recent a fost studiată regiunea turistică de odihnă și tratament denumită generic Valea Prahovei, care cuprinde șase văi principale — Dimbovița, Ialomița, Prahova, Timiș, Doftana și Teleajen, — masivele muntoase Bucegi, Leaota, Postăvarul, Piatra Mare, Ciucaș și zona subcarpatică dintre Runcu și Vălenii de Munte.

Teritoriul studiat, în suprafață de 4 700 km², din care zona de munte reprezintă 70%, este străbătut pe linia centrală de principala arteră feroviară București-Brașov-Oradea, de drumul național nr. 1 și, lateral, de drumurile naționale Cîmpulung-Brașov spre vest și Ploiești-Brașov pe valea Teleajenului spre est.

Apropierea de Capitală, de zona industrială Ploiești-Tîrgoviște, cu o numeroasă populație urbană, existența unor artere principale de comunicație a făcut ca în special partea centrală — Valea Prahovei propriu-zisă — să fie solicitată din ce în ce mai mult. Astfel, în anul 1962, Valea Prahovei a deținut în sectorul odihnă, în sistem organizat, o pondere de cca. 46% din numărul total pe țară — pondere echivalentă cu aceea realizată pe litoral.

În egală măsură și turismul prezintă o deosebită importanță în acest teritoriu, rețeaua de amenajări turistice — cabane, hoteluri — primind cca. 50% din numărul total de turiști din țară. În realitate, circulația turistică este mult mai însemnată, dacă se ține seama de numărul mare de turiști veniți la sfîrșit de săptămînă și de turiștii în tranzit.

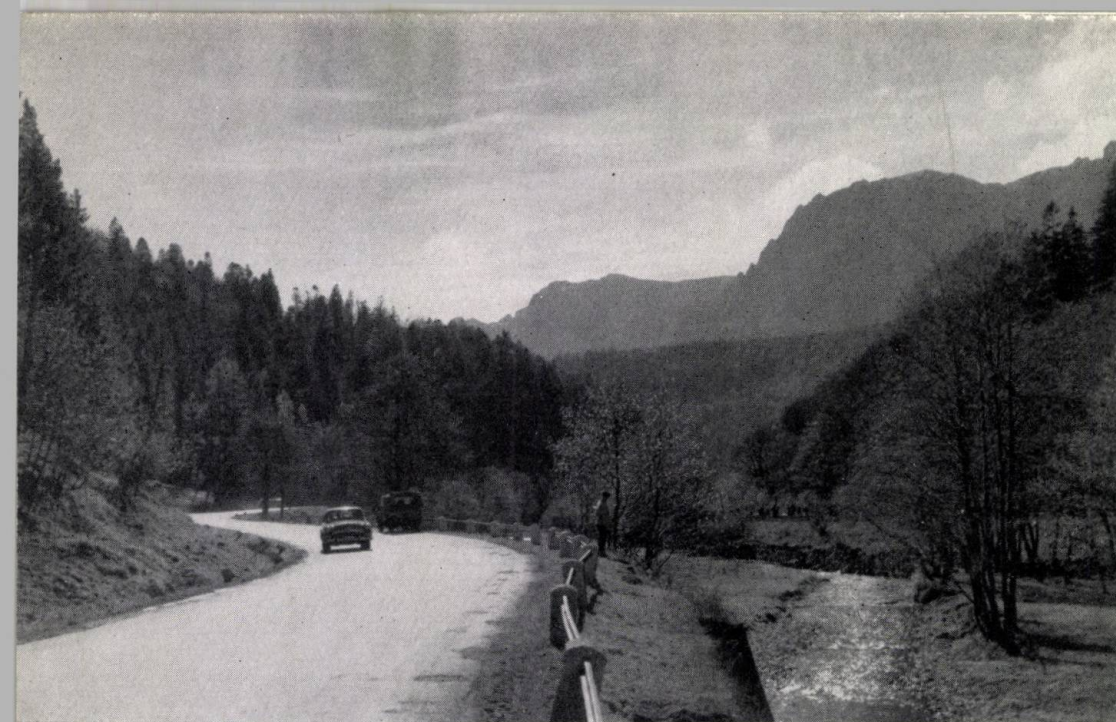
Importanța pe care o prezintă regiunea Valea Prahovei, din punct de vedere al odihnei, turismului, recreației și tratamentului, este determinată îndeosebi de următorii factori:

sistematizarea regiunii turistice valea prahovei

Autori: dr. Cirus Spiride, arhitecții Gheorghe Iacovescu, Adriana Popp
Studiu întocmit în cadrul ISCAS

dr. cirus spiride
arh. adriana popp
arh. gheorghe iacovescu

Pe Valea Prahovei

Spre muntele Ciucas

Zona de munte şi zona subcarpatică cu legăturile principale

— poziţia aproape centrală pe teritoriul ţării, cu posibilităţi de acces din toate direcţiile ;

— varietatea elementelor cadrului natural, cu numeroase forme de relief şi peisaj ; altitudini mari (culmi cuprinse între 1 500—2 000 m) ; numeroase fenomene carstice (chei, peşteri) ; forme glaciare, văi adânci ; climat favorabil pentru turism, sport, tratament ; zone cu o deosebită valoare cinegetică ; posibilitatea unei programări continue tot timpul anului, existind condiţii de funcţionare în regim permanent, atât în sectorul odihnă, cât şi turism ;

— valoroşi factori terapeutici, în special în zona subcarpatică de sud a regiunii, care permit amenajarea zonelor de odihnă şi a celor balneare, a unei reţele de tratament cu unităţi pentru refacerea organismelor debilitate, cât şi o reţea de unităţi TBC ;

— numeroase şi importante obiective care pot asigura variate forme de odihnă, recreaţie, turism, sport ;

— dotări cu un grad de amenajare mai ridicat, comparativ cu alte zone turistice din ţară, majoritatea lor fiind concentrată pe axul Văii Prahovei şi pe platoul Bucegilor.

Criteriile care au stat la baza propunerilor făcute în studiul de sistematizare a regiunii turistice Valea Prahovei au fost :

— creşterea populaţiei totale a ţării în perspectivă, cu aspectele specifice ale grupelor de vîrstă, şi îndeosebi creşterea populaţiei urbane ;

— ridicarea continuă a nivelului de trai material şi cultural al populaţiei ;

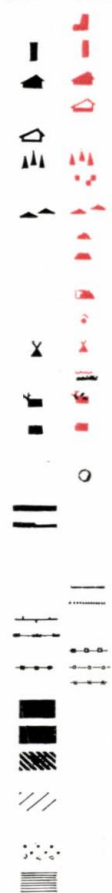
— dezvoltarea unor forme cît mai variate de turism cu caracter de masă (turism auto, drumeţie, tabere sportive etc.), avîndu-se în vedere şi participarea într-o proporţie din ce în ce mai mare a populaţiei din mediul rural ;

— evitarea unor concentrări prea mari de populaţie în zone sau localităţi propuse a primi amenajări turistice, de odihnă sau tratament, în vederea asigurării unor condiţii de linişte şi confort care să constituie elemente de atracţie în plus pentru cei veniţi la odihnă şi turism ;

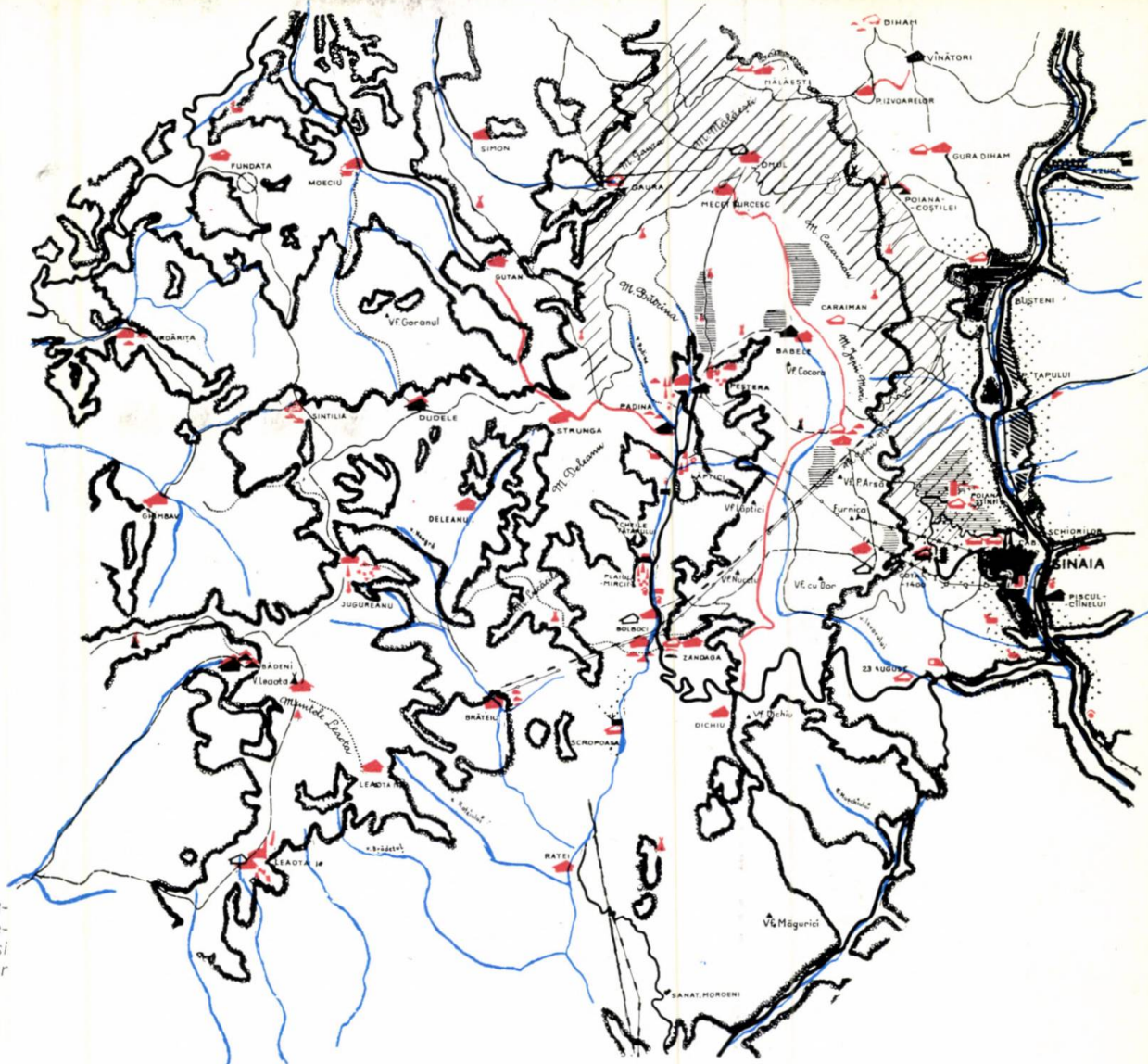
— extinderea şi crearea de noi amenajări — în raport cu necesităţile mereu sporite — diferenţiate pe structuri, categorii de mărime şi grad de confort, în vederea realizării unei reţele de localităţi şi amenajări — com-

COMPLEX TURISTIC.
HOTEL TURISTIC.
CABANE
CABANE EXISTENTE PROPUSE
PENTRU AMENAJARE. +
CABANE NECORESPUNZĂTOARE
PROPUSE PENTRU DEZAFECTARE.
TABERE (SCOLARI, TINDERET SPORTIVI)
CASUTE PREFABRICATE.
CORTURI.
CAMPING AUTO
HOTEL
HAN TURISTIC.
PUNCTE DE DESERVIRE (BUPET,
CHIOSCURI, TELEFON ETC.)
REFUGII.
STRAND
CASE DE VÎNĂTOARE.
PĂSTRĂVĂRII.
AMENAJĂRI ÎN PUNCTE PANORAMICE.
(PE ANTERE DE CIRCULAȚIE)
DRUM NAȚIONAL — D. N. 1
ARTERE RUTIERE CU CIRCULAȚIE
TURISTICĂ CE NECESITĂ AMENAJĂRI
ARTERE RUTIERE CU CARACTER
TURISTIC PROPUSE
TRASEE TURISTICE CU MARCĂJE
EXISTENTE CARE NECESITĂ AMENAJĂRI.
IDEM PROPUSE
BALE PERATE
FUNICULAR
TELEFERIC (CU CABINĂ)
TELEFERIC
SCHI LIFT
ORASE CU FUNCȚIUNE MIXTĂ CU CARACTER
DOMINANT DE ODihnĂ RECREATIVĂ ȘI TURISM
(SINAIA, BUȘTINI, POIANA TÂPULUI)
ORASE CU FUNCȚIUNE DOMINANT INDUSTRIALĂ
(AZUGA)
ZONA PROPUȘĂ PENTRU EXTINDEREA LOCALI-
TĂȚILOR
PARCUL NAȚIONAL BUCEGI REZERVATIE
NATURALĂ.
PADURE PARC ȘI DE AGREMENT
ZONA FAVORABILĂ PENTRU PRACTI-
CAREA SPORTURILOR DE IARNĂ.

SITUAȚIA
EXISTENȚĂ PROPUȘI

Regiunea turistică Va-
lea Prahovei cu ame-
najările existente și
propunerile de viitor

Sinaia — Vedere spre munții Bucegi

Vedere parțială a Văii Prahovei

plexe sau pe profile specifice — amplasate corespunzător condițiilor de cadru natural, de funcționalitate, de acces și de obținere a unei eficiențe economice cât mai ridicate, astfel încât să permită o continuă creștere a circulației turistice și a numărului celor veniți la odihnă;

— gradul actual de echipare tehnică a teritoriului: rețeaua căilor de comunicație, posibilitățile de acces în unele zone, mijloacele de transport și posibilitățile de alimentare cu apă potabilă, energie electrică etc.

Pentru determinarea capacității de absorbție a teritoriului și a capacității de cazare în perspectivă, s-au folosit ca principale elemente de calcul: coeficientul mediu anual de utilizare maximă a capacității de cazare, pe categorii de amenajări, și coeficientul de intensitate a circulației (procentul mediu al numărului de persoane apreciat că va utiliza capacitatea de cazare a amenajărilor respective).

Stabilirea acestor coeficienți s-a făcut pe baza concluziilor rezultate dintr-o analiză a situației actuale, intervenind cu unele corective determinate de noile condiții ce se vor crea în perspectivă (îmbunătățirea condițiilor de acces, mărirea numărului de locuri cu regim de funcționare permanent, ridicarea gradului de confort etc.).

Astfel, pentru sectorul de odihnă, avându-se în vedere mărirea perioadei unei serii de la 12 zile la 15 zile, s-a considerat:

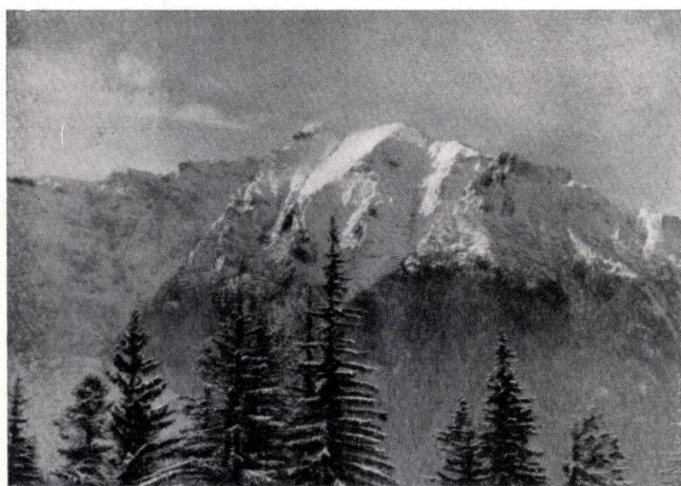
- coeficientul mediu anual de utilizare maximă a capacității de cazare = 75% (față de 50% în prezent);
- coeficientul de intensitate a circulației = 85% (față de 70% în prezent).

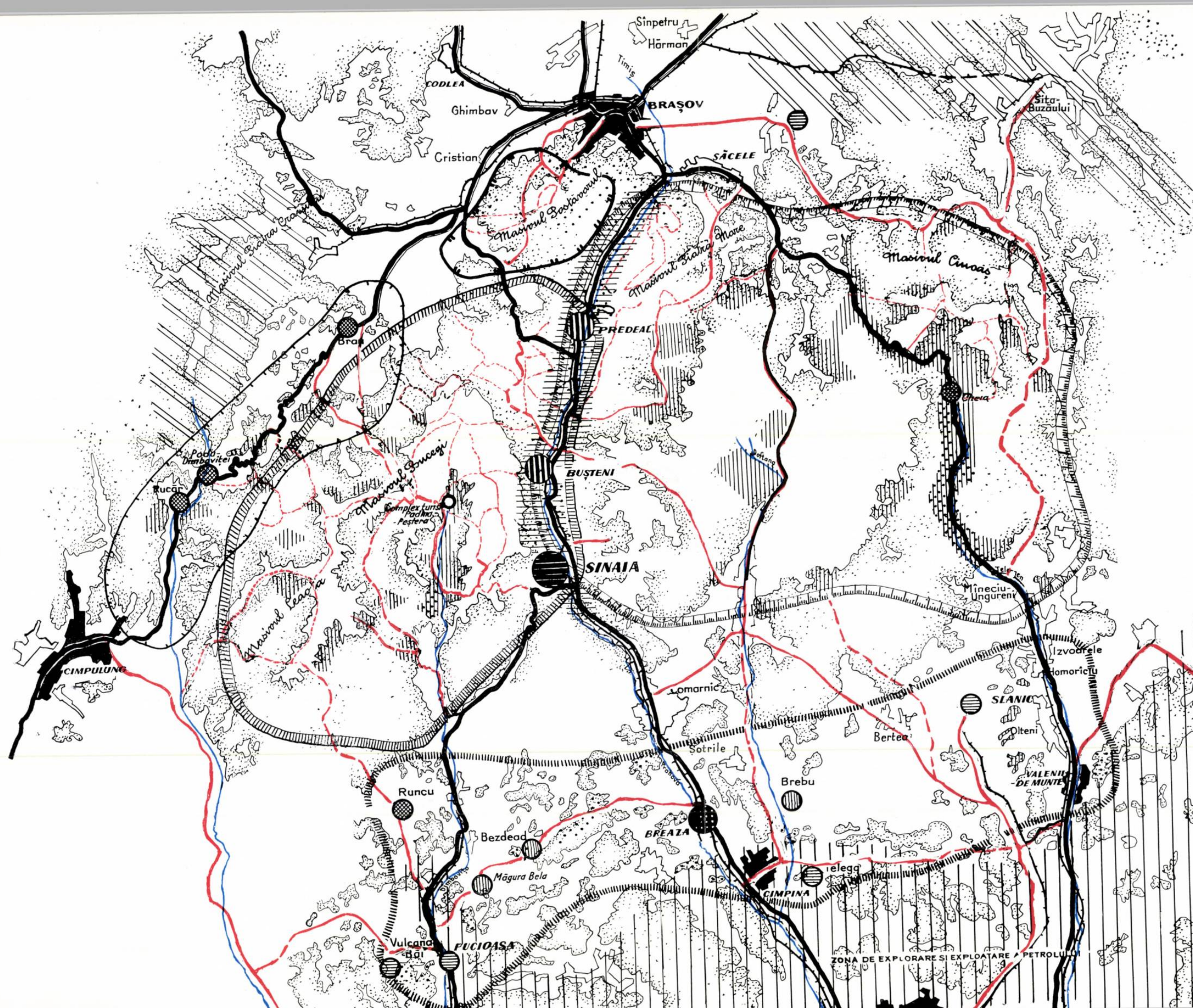
Propunerile de dezvoltare pe linie de turism, odihnă și tratament, față de posibilitățile pe care le prezintă cadrul natural și față de

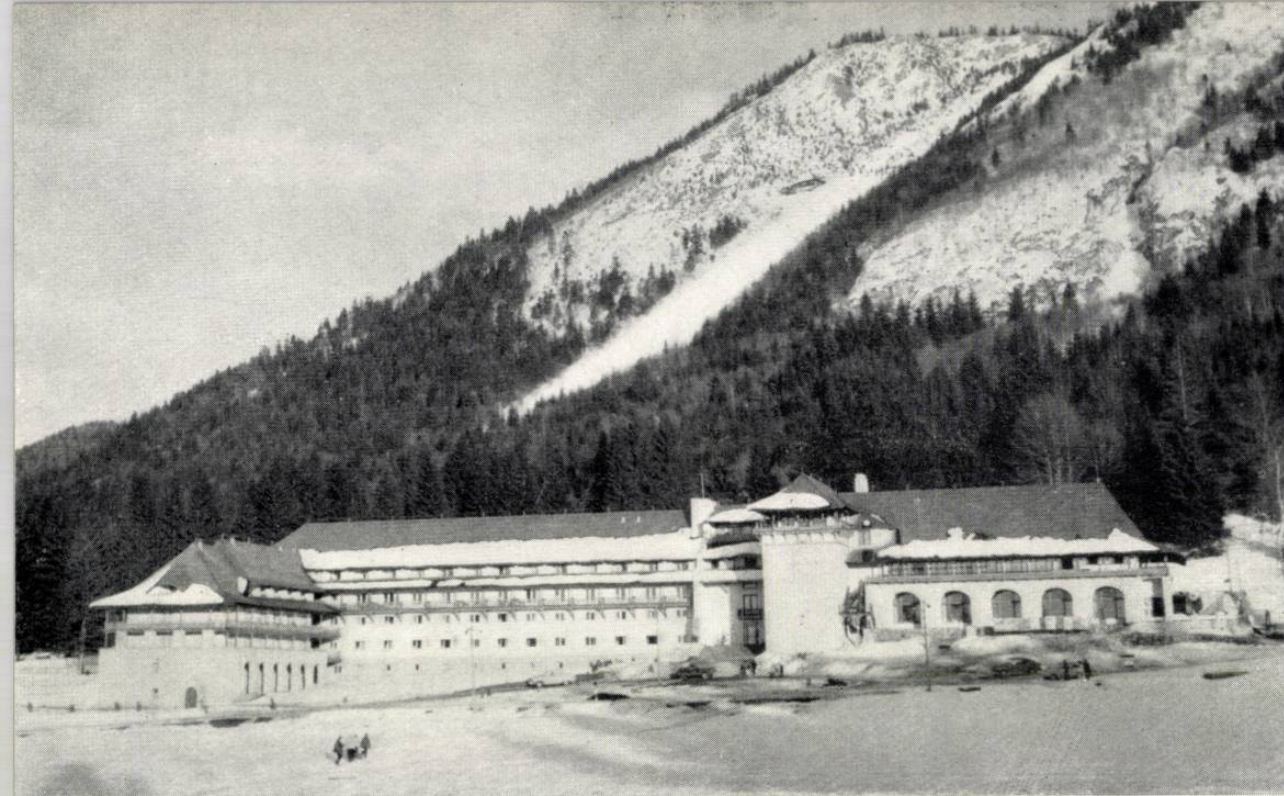
3 | 5
I
2 4

- 1 — Vîrful Bucșoiul
- 2 — Masivul Piatra Craiului
- 3 — Teleferic Cota 1400 — Vîrful cu Dor
- 4 — Cabana Caraiman
- 5 — Hotelul turistic internațional de la Poiana Brașov

- A**
- Zona Bucegi-Leota
 - Zona Piatra Mare-Doftana-Ciucăş
 - Zona Postăvarul
 - Zona culoarul Branului
 - Zona subcarpatică propusă a fi amenajată pentru odihnă şi tratament
 - Zona localităţilor climaterice şi turistice
 - Zone învecinate cu regiunea turistică ce urmează a fi studiate pentru dezvoltarea în perspectivă a turismului
- B**
- Localităţi cu funcţie complexă, bază principală de coordonare în regiunea turistică
 - Localităţi principale
 - Localitate principală cu funcţie complexă: odihnă, tratament, turism
 - Localităţi cu profil balneo-climateric
 - Localităţi cu profil dominant climateric şi turistic
 - Localităţi cu profil dominant de odihnă şi tratament
- C**
- Păduri de protecţie propuse în jurul amenajărilor turistice (propuneri I.S.C.A.S.)
 - Păduri-parc şi de agrement (propuneri I.S.P.F. şi I.S.C.A.S.)
- D**
- Drumuri naţionale existente
 - Drumuri turistice existente, propuse pentru amenajări
 - Drumuri turistice propuse
 - Trasee turistice existente cu marcaje
 - Linii ferate existente
- A** — Dezvoltarea turismului în perspectivă — Zonificare
- B** — Reţeaua de localităţi climaterice şi turistice şi de principale puncte amenajate, în perspectivă
- C** — Păduri
- D** — Căi rutiere cu caracter turistic
- Regiunea turistică Valea Prahovei — situaţie existentă şi propuneri de perspectivă

necesitățile dezvoltării capacității de cazare și în general de deservire, au condus la următoarea zonare funcțională în perspectivă a teritoriului:

— zona de munte, cu funcție mixtă: turism, odihnă și tratament, în cuprinsul căreia se conturează:

- zona Bucegi-Leaota, în care, în paralel cu completarea dotărilor din masivul Bucegi, se prevede și extinderea echipării turistice pe Valea lalomiței și trecerea la valorificarea masivului Leaota;

- zona Piatra Mare-Doftana-Ciucaș, în care — înainte de a se trece la amenajări cu caracter de masă — este necesar să fie realizat accesul rutier de-a lungul văilor principale care o străbat;

- zona Bran, propusă a primi amenajări cu funcțiuni diferite: localități cu caracter turistic și de odihnă, dotări specifice turismului de tranzit, amenajarea ca zonă de legătură între importante masive turistice;

- zona Postăvarul, în care, în paralel cu completarea rețelei existente de amenajări din Poiana Brașovului, se prevede și trecerea la valorificarea zonei depresionare Râșnov-Poiana Brașovului;

— zona subcarpatică s-a propus prin studiu a fi dotată cu o rețea de unități de odihnă și tratament pe profile specifice pentru adulți, vîrstnici, copii.

Amenajările propuse pe zone se referă la o perspectivă în care acestea urmează a fi realizate treptat, în studiu făcîndu-se precizarea obiectelor și amenajărilor necesare într-o primă etapă de dezvoltare. În raport cu condițiile teritoriului s-a apreciat ca posibilă, prin amenajările propuse, realizarea unei creșteri a capacității de cazare în sectorul turism de cca. 3 ori față de situația actuală (cca. 4 000 locuri).

Cu privire la dezvoltarea sectorului odihnă s-a avut în vedere, în afara criteriilor arătate mai înainte, și importanța « odihnei active » ca factor profilactic.

Capacitatea totală de cazare a amenajărilor cu caracter de odihnă din regiunea Valea Prahovei s-a apreciat — în raport cu necesitățile prezumate pe țară — că poate ajunge, în etapa de perspectivă considerată, la o creștere însemnată față de situația actuală.

O demarcare rigidă, atît funcțională, în ceea ce privește dotările de cazare, cît și pe zone, nu s-a considerat ca posibilă. Astfel, în unele zone propuse pentru amenajare, s-a considerat ca indicată realizarea unor ansambluri care să includă amenajări pentru turism și odihnă, ținînd seama că unele dintre aceste obiecte — hotel, motel, camping — pot avea, prin conținutul lor, atît caracter turistic, cît și de odihnă. Totodată, s-a avut în vedere ca amenajările pentru odihnă să se propună în zone cu numeroase obiective și itinerare turistice, evitîndu-se însă vecinătăți imediate care ar putea duce la stîngeniri.

Propunerile pentru dezvoltarea în perspectivă prevăd extinderea sectorului odihnă și în alte zone cu condiții favorabile, în prezent încă nevalorificate, ca Bran, Rucăr din zona de munte, Bezdead, Măgura din zona subcarpatică, precum și treptata creștere a fondului de odihnă în stațiunile existente — Predeal, Timiș, Breaza, Cheia. Studiul a avut în vedere posibilitatea realizării unui nucleu Sinaia-Bușteni, care într-o perspectivă largă poate constitui un sistem urban, ținînd seama de condițiile teritoriale deosebit de favorabile ale zonei Cumpătul-Zamora pentru amplasarea amenajărilor de odihnă și turism.

De asemenea, se preconizează dezvoltarea rețelei de tabere pentru preșcolari, școlari și tineret pînă la o

Bran — Vedere panoramică

Masivul Postăvarul

Cabana Postăvarul

creștere de aproape 3 ori a numărului actual de 7 000 locuri, indicîndu-se amplasamente favorabile pe văile lalomița, Doftana, Gîrcin și în special în zona subcarpatică (Runcu, Bezdead, Măgura, Breaza, Vălenii de Munte).

Valea superioară a lalomiței, datorită factorilor valoroși de care dispune, prin amenajările propuse în perspectivă și prin extinderea actualei artere rutiere spre Bran, ar deveni o principală zonă de odihnă, recreație și turism.

Valorificarea complexă a acestei văi, s-a preconizat a se realiza prin amenajări cu caracter turistic, de odihnă și tratament, prin extindere în punctele existente sau prin crearea de dotări pe noi amplasamente.

În acest sens, într-o largă perspectivă, « Peștera » ar putea deveni o stațiune turistică și climaterică permanentă în masivul Bucegi, prin realizarea de hoteluri, cabane, amenajări de camping, tabere într-un ansamblu urbanistic cu o capacitate de cca. 2 000 locuri.

Pentru dezvoltarea sectorului balnear-sanatorial, ținînd seama de posibilitățile de valorificare și de necesitatea creării unor rețele de dotări de tratament în apropiere de zonele cu mari concentrări de populație, s-au făcut următoarele propuneri:

- extinderea capacității de cazare și a instalațiilor de tratament în localitățile cu profil balnear, Slănic, Pucioasa, Telega-Băi;

- dezvoltarea rețelei de sanatorii pentru adulți, vîrstnici și copii, privind recuperarea capacității de muncă și fortificarea organismelor debilitate, amplasarea acestor unități urmînd a se face în zone corespunzătoare și în apropierea localităților propuse prin studiu a se

Pîrtia de ski de pe Postăvarul

dezvolta și pe linie de odihnă, asigurîndu-se unele coope-
rări cu aceste localități;

- extinderea rețelei de tratament TBC prin unități sanatoriale, preventorii și unități de post cură. În acest sens s-au propus ca zone favorabile de amplasare văile Rîșnoavei, Tîrlungului, Gîrcinului, zona Moroeni și zona subcarpatică între Măgura și Breaza.

Alte propuneri legate de dezvoltarea turismului, a odihnei și tratamentului și a celorlalte funcțiuni complexe ale acestei regiuni cuprind lucrările de echipare tehnică a teritoriului, în ceea ce privește amenajarea și completarea rețelei existente de drumuri, amenajarea unor drumuri de exploatare forestieră avînd și importanță turistică, îmbunătățirea mijloacelor de transport (linii teleferice, trasee de autobuze, schi-lift), asigurarea dotărilor edilitare, pentru care în unele cazuri s-au făcut propuneri de rezolvare în sistem zonal (alimentarea cu apă a cabanelor din Bucegi).

Prin realizarea propunerilor de dezvoltare prevăzute s-a estimat, ca ipoteză de calcul, față de circulația turistică înregistrată în prezent, că numărul total de turiști și persoane la odihnă în regiunea Valea Prahovei ar putea crește de peste 4 ori.

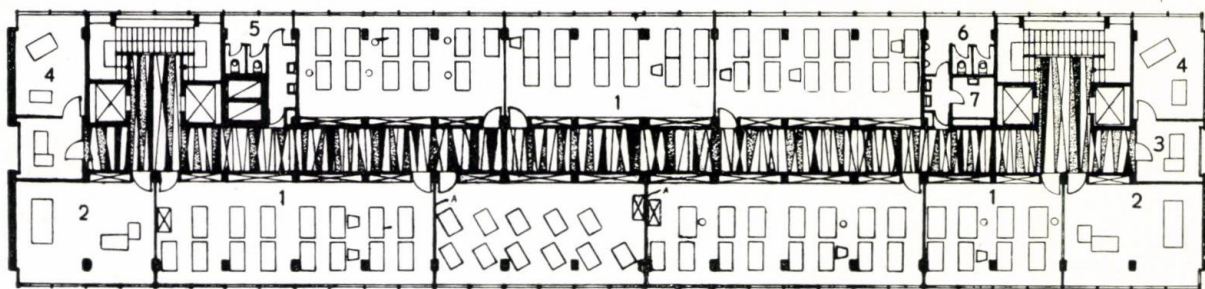
Considerăm că ar fi indicat să se efectueze studii asemănătoare și pentru celelalte regiuni turistice din apropiere (Făgăraș-Piatra Craiului; zona Curtea de Argeș-Cumpăna, munții Buzăului), care să fie racordate cu studiul de sistematizare a regiunii turistice, de odihnă și tratament Valea Prahovei, regiune pentru care în fazele următoare trebuie să se efectueze studii pentru sistematizarea localităților și a zonelor cu valoroase resurse și obiective turistice și pentru odihnă.

*Spre muntele Piatra
Mare „La 7 Scări”*

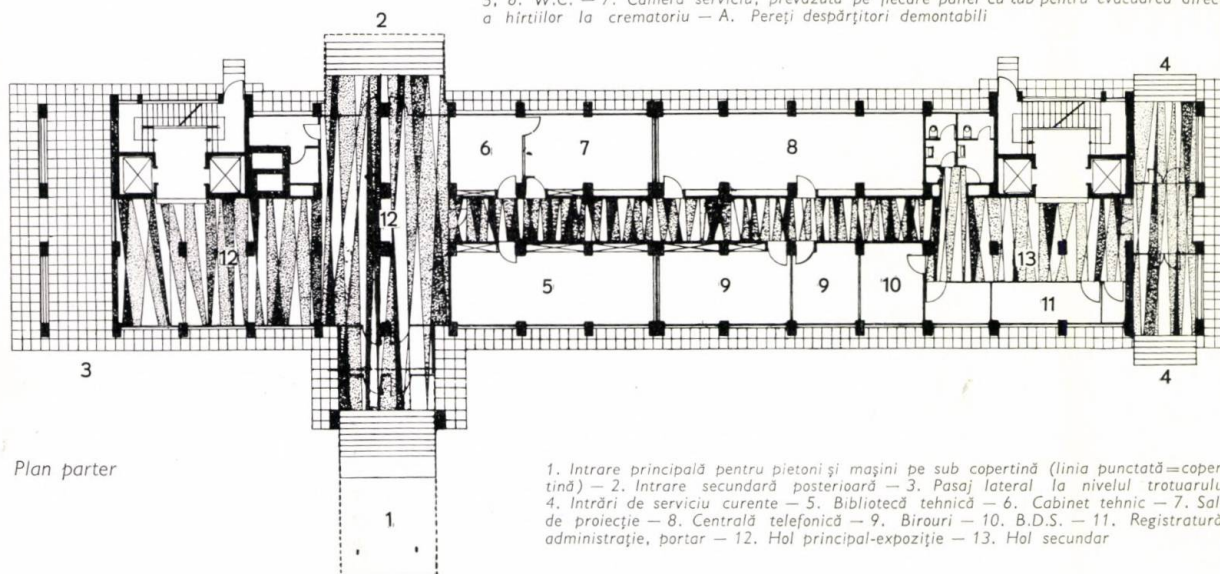
Cabana Cristianul Mic

Plan etaj curent

1. Ateliere — 2. Birouri ingineri principali — 3. Secretariat — 4. Birou inginer-sef (șef de atelier)
5, 6. W.C. — 7. Cameră serviciu, prevăzută pe fiecare palier cu tub pentru evacuarea directă
a hirtiiilor la crematoriu — A. Pereți despărțitori demontabili

Plan parter

1. Intrare principală pentru pietoni și mașini pe sub copertină (linia punctată=copertină)
— 2. Intrare secundară posterioară — 3. Pasaj lateral la nivelul trotuarului
4. Intrări de serviciu curente — 5. Bibliotecă tehnică — 6. Cabinet tehnic — 7. Sală
de proiecție — 8. Centrală telefonică — 9. Birouri — 10. B.D.S. — 11. Registratură,
administrație, portar — 12. Hol principal-expoziție — 13. Hol secundar

clădirea «grupului de

ELABORAREA PRO

Clădirea cuprinde spațiile necesare conducerii și administrației Grupului de uzine și aparataj electrotehnic și instalații de automatizare (GUAIEA), Institutului de proiectări de aparataj electrotehnic și instalații de automatizare (IPAEIA), precum și administrației Întreprinderii de montaj, aparataj electrotehnic și instalații de automatizare (IMIA), toate aceste instituții fiind tutelate de Ministerul Metalurgiei și Construcțiilor de Mașini și cuprinse sub noua denumire de «Grupul de Automatizare».

Amplasată la intersecția căii Floreasca cu prelungirea străzii Ceaikovski, pe latura hălei «Automatica», clădirea beneficiază de o largă perspectivă spre lacul și parcul Floreasca.

Desfășurându-se pe 12 niveluri (subsol, parter și 10 etaje), construcția are o formă paralelipipedică cu laturile de 14 m pe 62 m, sprijinită pe un parter retras pe ambele laturi lungi; înălțimea totală pînă la parapetul superior este de aproximativ 40 m.

Compoziția nivelurilor este următoarea:
— subsolul: centrala termică, un atelier special cu aparataj greu pentru încercări etc.;

— parterul: intrarea principală, intrarea curentă a salariaților, cele două ieșiri de siguranță, direct din casa scării, holul principal utilizat și ca sală de expoziție, centrala telefonică, biblioteca tehnică, sala de proiecție, cabinetul tehnic și holul secundar prevăzut cu ghișee pentru relațiile cu exteriorul;

— etajele I și II: birourile de conducere ale grupului de automatizări;

— etajele III, IV, V, VIII, IX: atelierele de proiectare;

— etajele VI și VII sînt destinate laboratoarelor.

automatizări» bucurești

Autor: arh. Zaven Gianichian (șef de proiect)
Colaboratori:
Arhitectură: arh. Costin Pastia
Rezistență: ing. Ștefan Mihăiescu
Institutul Proiect-București

IECTULUI DE ARHITECTURĂ ȘI REZISTENȚĂ

Planul etajului curent a fost conceput pe o circulație mediană, clară și simplă, cu circulație verticală pe câte o scară și un grup de două lifturi (capacitatea 10 persoane, cu viteză mărită), situate spre cele două capete ale coridorului.

În apropierea nodurilor de circulație verticală, spre fațada posterioară, sînt situate cele două grupuri sanitare, care înglobează coșurile centralei termice și crematoriul. Pe fiecare etaj s-a prevăzut câte o cameră de serviciu în care se află și un tub de gunoi prin care se evacuează hîrțile, direct în crematoriul aflat la subsol.

Prin schema de nivel curent adoptată s-a realizat o amplasare a atelierelor pe toată lungimea fațadei principale și a fațadelor laterale; pe porțiunea centrală opusă, între cele două grupuri sanitare, a fost amplasat un grup secundar de ateliere, obținându-se în acest fel o distribuție judicioasă și economică a tuturor elementelor.

Birourile și atelierile sînt prevăzute cu dulapuri fixe situate spre zidul culoarului, între culoar și ateliere — deasupra dulapurilor — prevăzîndu-se un luminator dublu, necesar luminării culoarului pe toată lungimea.

Pentru rezolvarea unor treceri de conducte și realizarea unei secțiuni expresive, tavanul culoarelor (inclusiv tavanul spre ateliere pe lățimea dulapurilor) este coborît de la nivelul grinzilor transversale, creîndu-se astfel și o înălțime adecvată a culoarelor față de aceea a atelierelor și birourilor și de asemenea obținându-se și înălțimea necesară scafelor transversale de lumină, dispuse pe toată lungimea culoarelor.

Înălțimea culoarului este de 2,70 m, înălțimea încăperilor de 3,37 m (înălțimea

etajului curent din placă în placă fiind de 3,50 m). Excepție de la această soluție curentă face numai parterul unde — datorită unor instalații speciale și deosebirilor funcționale ale încăperilor — tavanul are aceeași înălțime, fiind coborît cu un planșeu de rabiț.

Clădirea este construită pe schelet monolit din beton armat pe stîlpi și grinzi, cu planșeele (de la etajul I pînă la X inclusiv) în consolă pe ambele laturi lungi ale clădirii.

S-a adoptat exclusiv iluminarea fluorescentă. În ateliere s-au prevăzut două fișii de lumină paralele, conform ultimelor cercetări din domeniul dispunerii luminii în camerele de lucru în raport cu poziția mobilierului (planșetă și birou) și chiar a golului de ferestre. În această privință, este demnă de remarcat dispunerea primului șir de tuburi fluorescente în apropierea ferestrei, în scafă. Între scafa de lumină și tîmplăria exterioară apare o a doua scafă destinată deschiderii supraluminii de ventilație și a suportului pentru draperie.

Tuburile fluorescente de pe culoare sînt prevăzute în scafe transversale față de direcția de circulație. La parter s-au prevăzut scafe în toate încăperile.

Instalația de încălzire a fost concepută pe două zone suprapuse: prima zonă, subsol — etaj VI; zona a doua, etaj VII — etaj X. Radiatoarele sînt dispuse de-a lungul pereților exteriori, coloanele verticale fiind situate în fața stîlpilor. Trecerea conductelor de la etaj la parterul retras se realizează pe porțiunea consolei, între placa de beton și rabițul general, fiind izolată spre exterior (în afara izolației țevii) cu un strat de 15 cm de vată minerală.

În privința instalației sanitare, care nu prezintă elemente deosebite, se mențio-

Văzută din exterior, clădirea Grupului de automatizări de la Floreasca se remarcă prin aspectul deosebit al fațadelor, nu numai în raport cu celelalte blocuri din apropiere, dar și în comparație cu ceea ce s-a executat în general în București. Materialele aplicate cu precădere în arhitectura modernă — metal și sticlă — sînt folosite aici din plin și efectul obținut este dintre cele mai favorabile. Imensele suprafețe de sticlă, atît cele din dreptul parapetelor — plăcut colorate într-o nuanță de albastru pastelat, ca și cele transparente de la ferestre — încadrate în nervuri strălucitoare de aluminiu, contrastul cu plinurile din fațadele laterale, placate cu cărămidă de culoare gălbuie, asigură întregii clădiri o plastică nouă cu totul remarcabilă. Proporțiile impunătoare, volumele echilibrate, conturate de linii simple și clare, adaugă o valoare în plus acestei clădiri, care mai are avantajul de a fi amplasată deosebit de favorabil, avînd asigurată o largă perspectivă ce se desfășoară în imeiața apropiere a lacului Floreasca, ce îi oferă o oglină plăcută de apă. Clădirea are ca fundal peisajul înverzit, plantațiile abundente ale parcului din vecinătate. Pentru aceste aspecte de plastică și urbanistică, meritele proiectanților se cuvin subliniate fără rezerve.

Văzută din interior însă, atît din punct de vedere al aspectului, cît și din punct de vedere funcțional, clădirea prezintă unele deficiențe care nu pot fi trecute cu vederea și care fac ca cei ce ocupă clădirea — și printre ei sînt și mulți arhitecți — să ridice obiecțiuni uneori vehemente.

Astfel, un prim punct criticat îl constituie faptul că sistemul de închidere perimetrală a pereților exteriori nu asigură etanșeitatea necesară, atît față de vînt și praf, cît și față de ploii.

Fără îndoială că în accepțiunea modernă pereții exteriori au numai rol de închidere a spațiilor, sarcinile statice și dinamice fiind preluate de scheletul de rezistență, atribuțiile fiind astfel limitate, precis diferențiate și specializate, funcțiunile pereților exteriori reducîndu-se și simplificîndu-se în aparență. Totuși, din punct de vedere funcțional, proiectarea a devenit mai complexă, ea urmînd să răspundă unor numeroase cerințe în raport cu exigențele mai mari privind eficiența materialelor folosite, condițiile de ambianță optime și condițiile plastice.

Vechile sisteme de execuție a pereților se bazează pe masa materialului, care, îngrămădit în cantități mari, putea răspunde în mod nediferențiat diferitelor solicitări de rezistență, de izolare fonică, termică etc. Ele duceau însă la construcții grele și scumpe care nu mai corespund azi nici ritmului de lucru, nici construcțiilor în masă, nici realizării unui preț de cost scăzut. Diferențierea funcțiilor, după care fiecare element pus în operă răspunde în mod precis rolului în vederea căruia a fost conceput (elementul structural pentru rezistență, elementul de închidere pentru izolare și protecție) necesită un studiu atent al însușirilor și comportărilor fiecărui material, dispus numai acolo unde trebuie și numai atît cît trebuie.

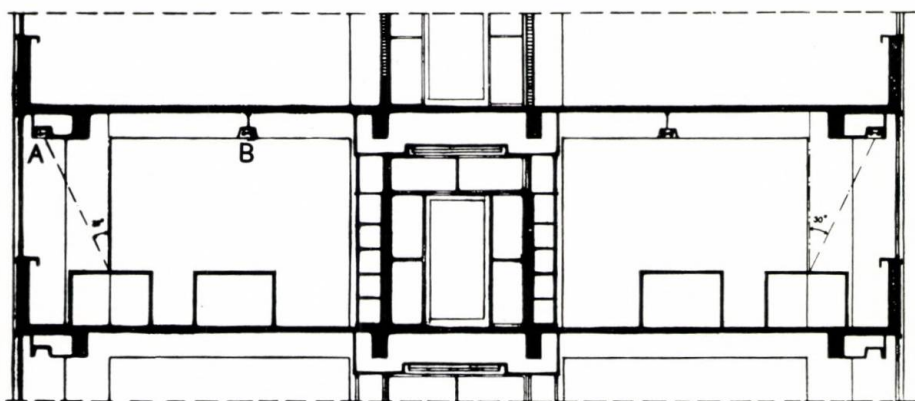
În concepția actuală a proiectării pereților, aceștia joacă rolul unui filtru permițînd sau favorizînd trecerea unor elemente din exterior spre interior și oprind trecerea altora într-unul sau în ambele sensuri.

Pereții exteriori urmează să oprească pătrunderea ploii, prafului, frigului, vîntului, mirosului, zgomotului, insectelor; ei trebuie să favorizeze pătrunderea aerului curat, a luminii, să împiedice ieșirea căldurii iarnă și pătrunderea căldurii vară, să permită vizibilitatea din interior, să protejeze oamenii și utilajele aflate sub apărarea lor, să reziste la foc și cutremur ca și la trepidații, să se adapteze mișcărilor provenite din tasări, dilatări sau contracții, să se opună formării condensului pe suprafața sau în interiorul lor, să reziste la acțiunea corodării.

Cei ce lucrează în clădirea Grupului de automatizări arată însă că din cauza unor deficiențe de proiectare ca și din cauza execuției neatențe, în special a tîmplăriei, clădirea este neetanșă atît la vînt și praf cît și la intemperii — ploaie și zăpadă. În zilele cu oarecare mișcări de aer — vînt, se formează în interiorul încăperilor curenți puternici care dăunează celor ce lucrează în birouri și laboratoare, îngreuiază deschiderea ușilor și provoacă spargerea geamurilor. Montarea pe aceeași cercevea a două rînduri de geamuri fixe, fără ca acestea să fi fost executate în sistem termopan, etanș, nu asigură nici izolarea termică necesară, dar mai ales lasă să pătrundă între cele două foi de geam praful care nu mai poate fi îndepărtat. Sistemul de manevrare basculantă a cercevelor pe ax orizontal median adaugă o dificultate în plus asigurării etanșeității, astfel încît, din cauza ploii, toate perdelele din interior s-au pătat și prezintă un aspect neplăcut. Glafurile foarte late din placaj s-au deteriorat din cauza apei pătrunse în interior, mărind aspectul neplăcut.

Lamelele de ventilare de la partea superioară a ferestrelor complică execuția și prezintă o eficiență aproape iluzorie în raport cu funcțiunea pentru care au fost destinate, dat fiind că cerceveaua care le închide spre interior, practic nu poate fi manevrată.

O altă deficiență, pe care locatarii clădirii o semnalează pe bună dreptate, este aceea a mărimii stîlpilor de beton armat retrași din linia fațadei

Secțiune curentă transversală prin etaj curent; înălțimea curentă a etajului 3,50 m

A. Poziția fișiei luminoase situate spre fereastră la 30° față de verticala dusă la locul de muncă; planșetă birou — B. Poziția tuburilor fluorescente situate la aceeași înălțime (la nivelul inferior al grinzilor) pe tije și prevăzute cu scafe metalice. Dispoziția fișiei de lumină în apropierea ferestrei creează din exterior, de asemenea, un efect nocturn deosebit

nează proiectarea unui grup sanitar special pentru direcție la etajele I și II și două grupuri sanitare cu câte două dușuri la etajul X, necesare atelierelor de hidrofor, legătorie, atelier foto etc.

Timplăria exterioară metalică a fost proiectată inițial sub forma unui perete-cortină, pe toată desfășurarea celor două fațade, principală și posterioară, fixat pe un schelet metalic de rezistență pe care era prins și parapetul prefabricat, realizat dintr-un cadru de beton armat, umplut cu un strat de vată minerală și acoperit cu o plasă de azbociment.

Datorită dificultăților tehnice deosebite și a orientării clădirii spre nord, fațada orientată spre lac fiind supusă pe întreaga suprafață (2 480 m²) presiunii vântului, s-a renunțat la soluția peretelui-cortină, adoptându-se o soluție adecvată. Astfel, ferestrele metalice au fost sprijinite pe parapet și fixate lateral prin sudură de lame din beton armat de 8 x 20 cm, lamele fiind acoperite la exterior cu un profil vertical de aluminiu. La fiecare travee curentă (3,60 m) corespund două ferestre. Fața exterioară a parapetului a fost prevăzută a fi acoperită cu geam opal colorat, care este fixat pe cornierul de prindere a profilului de aluminiu, formind un tot unitar cu fereastra metalică. Pentru evitarea condensului apei pe fața interioară a geamului parapetului, s-au adoptat detalii de timplărie care permit pătrunderea aerului exterior între parapetul plin și geam.

Fereastra metalică este prevăzută cu un ochi de geam fix și unul mobil, ușor manevrabil din interior, avind deschiderea orizontală pe pivoți.

Aerisirea încăperilor se realizează, de asemenea, prin supralumini ascunse la interior într-o scafă și prevăzute la exterior cu o grilă orizontală metalică care în același timp creează o vibrație plăcută și mai deosebită pe fațadă.

Fațada satisface astfel cerințele de ordin tehnic și fizic local și, de asemenea, cele

de ordin plastic care rezultă din însăși funcția modernă a clădirii.

Întreținerea fațadelor a fost rezolvată tehnic prin prevederea unei nacele de două persoane. Nacela circulă pe fațadă, vertical și orizontal, cu ajutorul unei contragreutăți care se deplasează pe două șine metalice fixate pe terasa clădirii. În acest fel se poate înlocui geamul de parapet fixat în șuruburi, se poate spăla întreaga timplărie, se pot curăța profilele de aluminiu etc.

Datorită unor detalii realizate în scheletul de beton, fațada laterală apare sub forma unui perete de sticlă pe care sînt aplicate cele două plinuri care se ridică de la trotuarul clădirii, pînă deasupra parapetului curent al terasei.

Scoaterea acestor două plinuri în afara întregului volum metalic ieșit în bovindou, pe înălțimea celor zece etaje, constituie una din caracteristicile principale ale plasticii exterioare.

Tot în legătură cu aspectul plastic al construcției, se mai pot remarca două elemente secundare:

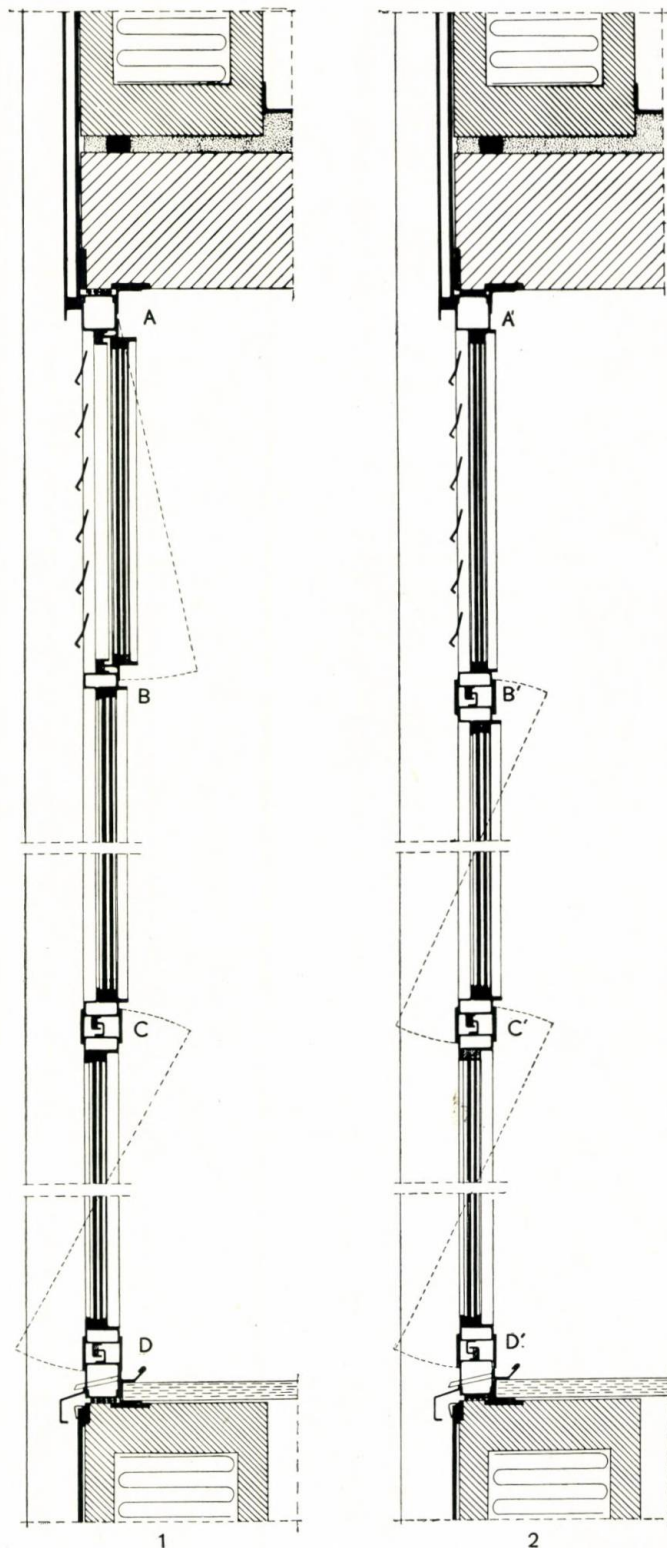
— copertina de la intrarea principală, lungă de 11 m și lată de 5 m, sprijinită lateral pe două lame din beton și în față pe doi stâlpi metalici, finisați în oțel inoxidabil; ea este izolată de construcție, legătura acoperită realizîndu-se cu ajutorul unui vindfang mai coborît, care ajunge sub copertină; buza copertinei este acoperită cu un profil din aluminiu;

— două firme luminoase subliniază destinația acestei clădiri, dîndu-i în afară de nota modernă și un efect nocturn deosebit: prima accentuează verticalitatea fațadei laterale, fiind aplicată pe plinul dinspre lacul Floreasca, și este dominată de cinci fișii de tuburi fluorescente de 3 m înălțime; cealaltă accentuează orizontalitatea fațadei posterioare, rupînd din simetria prea rigidă a celor două volume care se ridică deasupra terasei.

Arh. ZAVEN GIANICHIAN

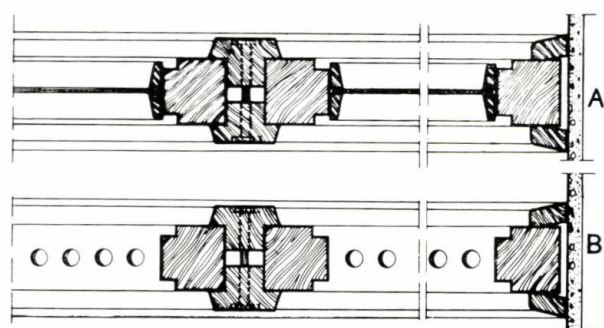
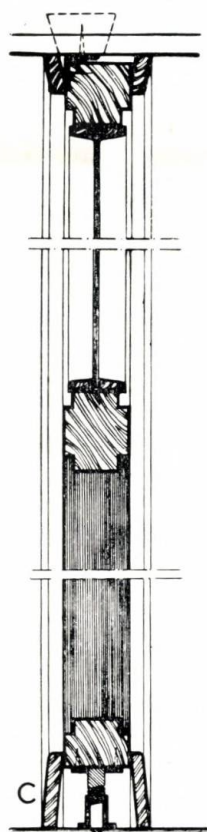
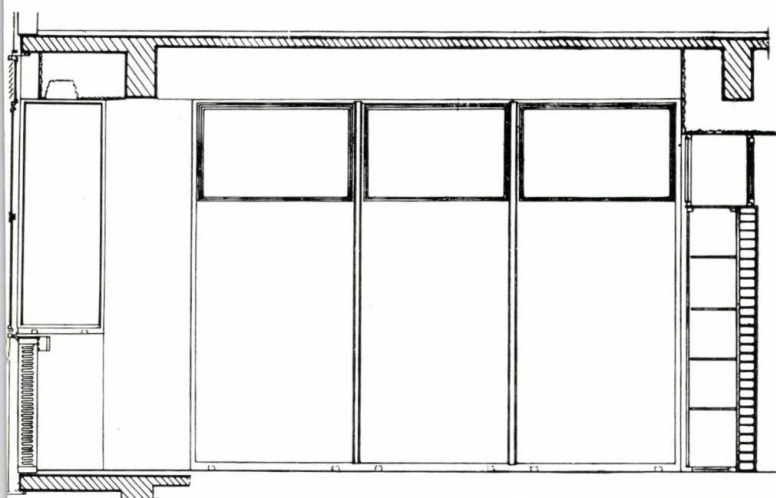
Secțiuni verticale prin fereastra curentă la etajele I—X

1. Secțiune curentă prin fereastra executată. Nodurile A, B, C, D, se văd în detaliul-vedere al ferestrei.
2. Secțiune verticală prin fereastra curentă (variantă neexecută). Varianta se remarcă prin apariția celui de al doilea ochi de geam mobil pivotant pe ax orizontal, ambele ochiuri mari deschizîndu-se împreună sau separat, fără nici un chernfer între ele

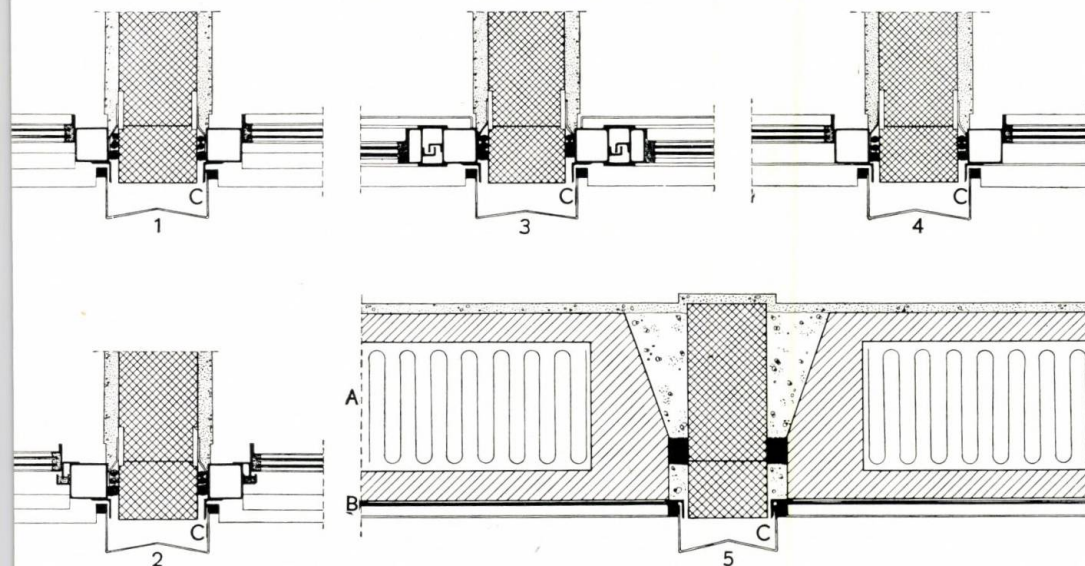
Panou demontabil din lemn-PAL, situat între ateliere, laboratoare sau birouri curente, pentru realizarea unui plan elastic

Vederea panoului demontabil:
A. Secțiune prin supralumină;
B. Secțiune prin partea plină;
C. Secțiune verticală

Secțiuni orizontale prin fereastra curentă

1. Secțiune prin supralumina fixă — 2. Secțiune prin supralumina mobilă — 3. Secțiune prin ochiul mobil pivotant — 4. Secțiune prin ochiul fix — 5. Secțiune prin parapet: A. Parapet din prefabricate de beton, prevăzut cu straturi interioare de izolație termică; B. Geam opal fixat în fața parapetului; C. Profil vertical din aluminiu

spre interiorul încăperilor. Din cauza dimensiunilor mari ale acestor stâlpi (determinate de înălțimea clădirii) ca și a spațiului nefolosibil dintre acești stâlpi și perețele exterior scos în consolă, spațiul interior prezintă pe de o parte un aspect neplăcut, cu diferite înfrîngeri și unghiuri moarte, iar pe de altă parte nu permite o amplasare mai liberă a mobilierului și deci o folosire favorabilă a suprafeței utile, cu atât mai mult cu cât interaxul stâlpilor (3,60 m) este destul de mic.

Și acum câteva observații pentru cei ce folosesc și mai ales întrețin clădirea. Nu este admisibil ca la numai un an de zile să se vadă numeroase panouri de sticlă sparte în diferite parapete ale fațadei (funcționează sistemul de întreținere din exterior a fațadei?). La parterul clădirii, spre uzina învecinată, din cele 4—5 uși de acces funcționează una singură, celelalte nu au nici mînere, nefiind utilizate. Pe latura dinspre stradă, intrarea principală este folosită numai la zile mari, astfel încît cele două ascensoare corespunzătoare stau neutilizate, iar pe singura intrare folosită, numai un ascensor este utilizat; celălalt, neavînd liftier, este de asemenea neutilizat. Astfel, din 4 ascensoare și nenumărate accese, sînt de fapt folosite numai un ascensor și o intrare, ceea ce demonstrează că tema a fost insuficient studiată și adaptată nevoilor reale de funcționare. De altfel, întreg parterul pare a avea destinații improvizate — altele decît cele pentru care a fost conceput (inclusiv «bufetul»). Aceasta a făcut să apară diverse separațiuni din lemn, cu diferite aspecte, culori și materiale. Un fel de expoziție realizată în condiții precare în apropierea intrării «principale» face mai degrabă impresia unui depozit de piese. De altfel, nici materialele cu care s-a finisat parterul, care constituie totuși partea reprezentativă a clădirii, nu sînt prea grăitoare (mozaic turnat la pardoseli, ulei la pereți), fără a mai vorbi de calitatea finisajului. Perdelele montate spre fațada sud au o culoare ce nu se acordă cu aceea a clădirii, dînd un aspect dezagreabil etc.

★

Am relevat cele de mai sus mai ales pentru a putea trage unele concluzii și învățăminte de viitor, de care să țină seama în egală măsură beneficiarii, executanții și proiectanții.

În primul rînd — și pînă cînd va intra în producție o linie de fabricație pentru ferestre din tablă ambutisată uzinate cu toată precizia — folosirea acestor ferestre trebuie făcută cu multă atenție, prevăzîndu-se la proiectare o etanșizare suplimentară, execuția urmînd să fie controlată de aproape și recepționarea făcută cu toată severitatea. Sistemul de manevrare și închidere a ferestrelor, ușor accesibil, trebuie să aibă o eficiență reală și nu teoretică.

Pentru toate motivele arătate mai sus este absolut necesar să se execute în prealabil prototipuri care să fie supuse încercărilor corespunzătoare și numai apoi să se lanseze comanda pentru întreaga cantitate.

În ceea ce privește soluția pereților în consolă, în cazul clădirilor înalte, cu 10 sau mai multe etaje, este necesar fie să se găsească un sistem structural corespunzător care să permită micșorarea secțiunii stîlpilor (de exemplu, structură metalică la stîlpii etajelor inferioare sau chiar pe toată înălțimea), fie să se micșoreze retragerea stîlpilor spre interiorul încăperilor, dacă nu chiar să se renunțe cu totul la această retragere. De asemenea pe baza modulului de 1,8 m pentru birouri, ar fi de studiat comparativ trama de 3,60 m și cea de 5,40 m.

Sistemul structural al pereților-cortină să fie real și nu numai aparent, pereții fiind realizați într-adevăr din materiale ușoare și izolante pentru a încălca la minimum structura portantă a clădirii.

Tema predată de beneficiar proiectantului trebuie studiată cu multă atenție pentru a se apropia cît mai mult de necesitățile reale, efective, evitîndu-se astfel improvizații în destinația ulterioară a suprafețelor utile sau a celor pentru circulația orizontală și verticală.

Întreținerea clădirilor constituie de asemenea un punct nevralgic. În multe cazuri, beneficiarii sau locatarii consideră că o clădire nu necesită de fapt o întreținere permanentă, ci în cazul cel mai bun una sporadică interesînd doar cazurile extreme. Pentru clădirile mari însă — cu circulații intense și cu mulți locatari — întreținerea permanentă continuă — așa cum se întreține o mașină, un utilaj în funcțiune — este absolut necesară.

Cît privește sîrăcia unor materiale de finisaj interior, desigur că aceasta poate fi și o problemă de investiții. Pentru cazul unor clădiri reprezentative — unicate — ar fi necesar ca aprobarea inițială a fondurilor să se facă pe bază de deviz, pe necesități efective și nu pe aceea a indicilor plafon. Este probabil că acest sistem ar evita și parte din celelalte deficiențe arătate mai sus.

Am fi dorit să apreciem fără rezerve munca și talentul puse la contribuție pentru realizarea unei lucrări de importanță celei de care ne-am ocupat. Sperăm să o putem face pentru alte lucrări, în viitor.

Arh. Z. SOLOMON

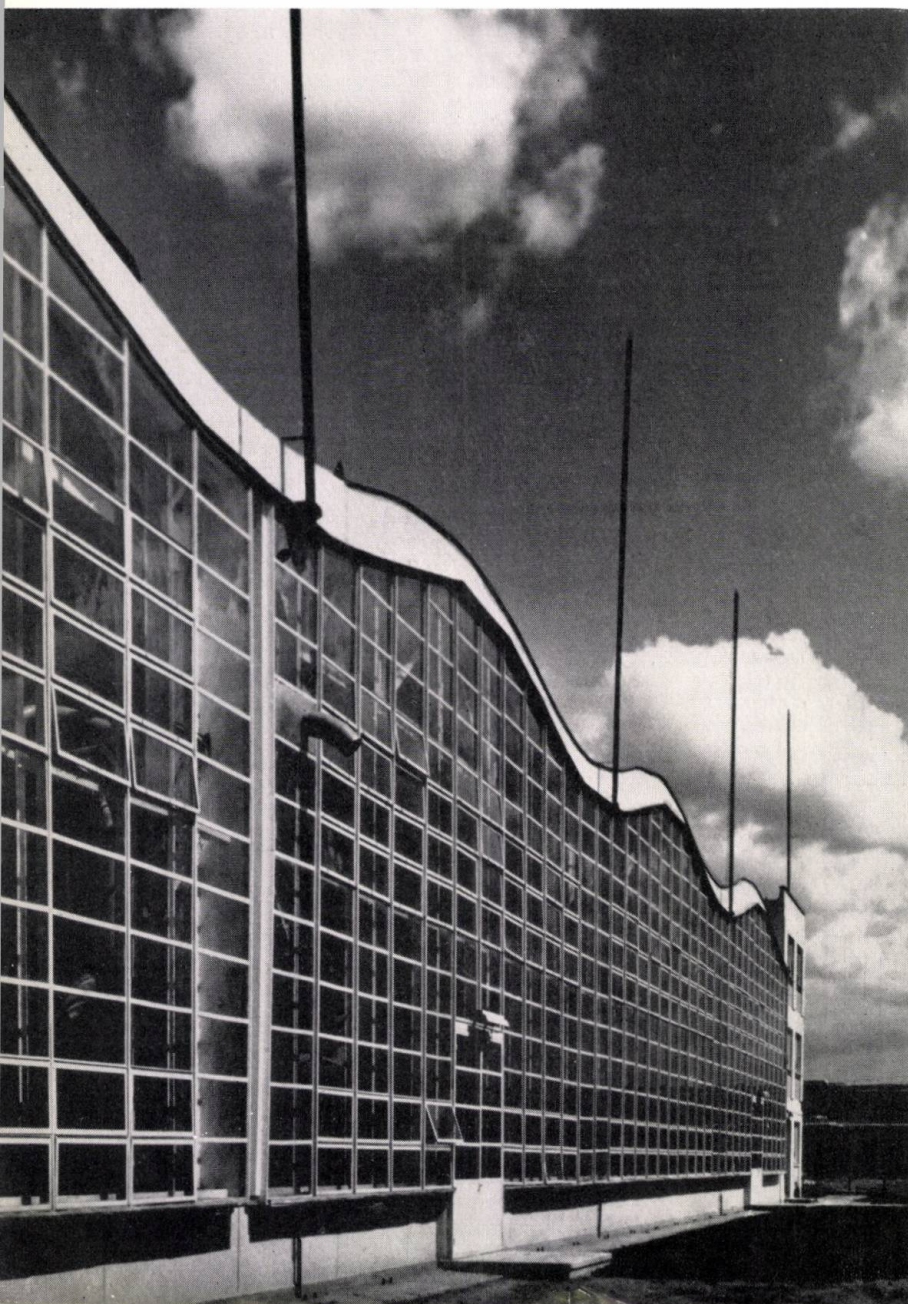
o fabrică de polistiren expandat

Autori:

Şef proiect arhitectură: arh. Lucia Gheorghiu

Colaborator: arh. Cerna Mihail

Proiect elaborat în cadrul IPROCHIM

De curînd a intrat în funcţiune în oraşul Gheorghe Gheorghiu-Dej (Oneşti), în cadrul Combinatului de cauciuc sintetic, prima fabrică de polistiren din ţara noastră, proiectată în cadrul IPROCHIM-MIPCh.

Polistirenul este o masă termoplastică cu multiple întrebuinţări într-o serie de domenii industriale şi de larg consum, ca de exemplu: în industria uşoară, pentru articole de menaj, galanterie şi jucării; în industria alimentară, pentru ambalaje şi ca izolan termic; în industria electrotehnică, pentru carcase de radio, televizoare şi magnefoane; în industria materialelor de construcţie, ca izolan fonic şi termic de mare eficienţă.

La baza proiectării acestei fabrici au stat noile directive de proiectare pentru construcţii industriale cu caracter universal, realizate în sistem monobloc, precum şi o serie de realizări noi, similare, din tehnica mondială.

Pentru a permite o cooperare tehnologică directă cu fabrica de cauciuc sintetic care îi furnizează o parte din materia primă şi pentru a beneficia de sursele de reţele de utilităţi existente, fabrica de polistiren a fost amplasată în oraşul Gheorghe Gheorghiu-Dej, lângă Combinatul de cauciuc sintetic.

Nocivităţile reduse pe care le degajă fabrica au permis apropierea şi de zona de locuinţe, folosindu-se în felul acesta cât mai raţional terenul disponibil pentru dezvoltarea combinatului.

Spre a se reduce la minimum reţelele de transport şi utilităţi, s-a adoptat pentru hala de plăci expandate sistemul de construcţie comasată într-o singură clădire monobloc.

Suprafaţa totală construită a secţiilor productive este de 7 900 m², iar suprafaţa desfăşurată a anexei sociale-laborator-staţie electrică este de 2 100 m².

Prin comasarea unor funcţiuni diverse a fost realizată o clădire monobloc cu o

suprafaţă totală de 10 000 m², obţinându-se următoarele avantaje:

a — simplificarea fluxului tehnologic şi a posibilităţii de control a producţiei;

b — înlesnirea posibilităţilor de adaptare la modificările în timp ale procesului tehnologic;

c — crearea posibilităţilor de automatizare a proceselor tehnologice;

d — rezolvarea transporturilor interioare la sol şi cu posibilităţi de suspendare pentru monoşine de 3 t, ceea ce a dus la simplificarea maximă a sistemului constructiv şi a făcut posibilă o mare elasticitate în utilizarea suprafeţelor tehnologice ale halei; transportul la sol a permis reducerea înălţimii halelor la 7,20 m, adică la minimum necesar pentru gabaritele utilajelor tehnologice;

e — ţinînd seama de procesul tehnologic automatizat, precum şi de faptul că se lucrează în trei schimburi, s-a renunţat la iluminarea prin acoperiş, adoptîndu-se sistemul de hală semiblindată, care duce la importante economii în investiţie şi exploatare;

f — suprafaţa de teren ocupată de această unitate comasată a fost redusă cu cca. 50% faţă de o unitate similară rezolvată pavilionar;

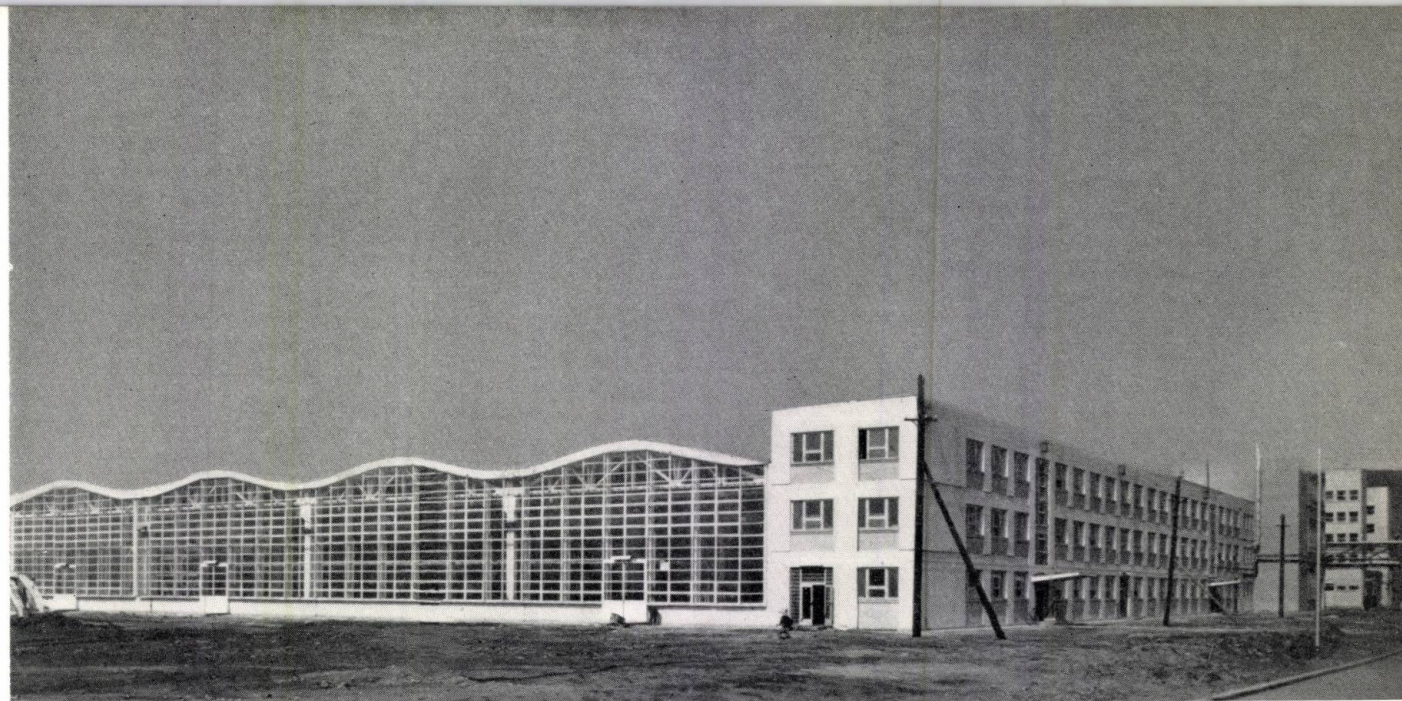
g — spre a se evita reducerea posibilităţilor de extindere, care reprezintă unul din dezavantajele sistemului monobloc, atît magazia de produse finite, cît şi hala de plăci şi anexa socială au fost astfel rezolvate încît să permită uşoare posibilităţi de extindere, eventual pînă la 100%.

Soluţia constructivă adoptată a urmărit realizarea fabricii într-un timp scurt de numai 15 luni, prevăzîndu-se un sistem complet prefabricat din elemente industrializate pretensionate de catalog.

În acest spirit, secţia principală de fabricare a plăcilor de polistiren s-a realizat într-o construcţie parter cu trama de 12 x 18 m, cu înălţimea liberă de 7,20 m,

2	3
I	4
	5

- 1 — Detaliu de fațadă
- 2 — Vedere interioară din hala blindată
- 3 — Vedere generală
- 4 — Secțiune transversală prin hală
- 5 — Secțiune longitudinală prin hală

proiectată în sistem blindat, cu stâlpi, arce, grinzi-jug și pane din beton armat prefabricate și pretensionate uzinate.

Acoperișul s-a prevăzut din plăci de beton celular autoclavizat, cu canalizarea apelor meteorice la interior.

O latură a halei este extensibilă și s-a realizat dintr-o paiață de tablă ambuțată, complet vitrată și cu posibilități ușoare de demontare.

La secția de gazeificare s-a adoptat o soluție deosebită de restul halei și anume ferme prefabricate și chesoane, deoarece în această secție există pericolul degajărilor de gaze agresive, ceea ce împiedică utilizarea plăcilor autoclavizate.

Spre calea ferată s-a proiectat o copertină ușoară din azbociment ondulat, rezemată pe o structură din oțel-beton.

Sistemul prefabricat s-a aplicat și la corpul anexă, care cuprinde grupul social, birouri, laboratoare, ateliere de întreținere și stația electrică. Această clădire, cu parter și două etaje, având traveea 3,60 m și o suprafață desfășurată de 2.100 m², s-a realizat cu zidărie de cărămidă eficientă și cu planșee din beton armat prefabricat cu fișii STASA.

Fațadele sînt finisate cu tencuială și zugrăveală din acetat de polivinil, în culori pastelate ivory și verde deschis.

În interior, pereții halelor de fabricație sînt tencuiți și zugrăviți în culori de apă, deschise, armonizate cu coloritul utilajelor. Elementele prefabricate — stâlpii, fermele și plăcile de acoperiș — au fost de asemenea zugrăvite, însă direct pe beton, fără tencuială. Tîmplăria s-a executat din tablă ambuțată.

Pardoseala halei de fabricație este finisată cu carouri de mozaic în două culori.

La secția de gazeificare, care prezintă pericol de explozie, s-au luat o serie de măsuri de protecție antiscînteii, ca de exemplu:

— platformele și scările metalice au fost acoperite cu covoare de cauciuc;

— pardoselile din mozaic au fost executate cu agregat calcaros;

— ochiurile mobile de la ferestre au fost prevăzute din metale neferoase.

La anexa socială s-au utilizat finisaje foarte variate, cu materiale noi, în funcție de caracteristicile încăperilor respective: la laboratoare, zugrăveli cu acetat de polivinil în culori pastelate, lambriuri din email alhidal și pardoseli din covor PVC colorat.

Zonele verzi și aleile de legătură din jurul fabricii completează ambianța plăcută a ansamblului.

★

În concluzie, proiectarea fabricii de polistiren prezintă o serie de performanțe deosebite în rezolvarea soluțiilor constructive și de arhitectură, în ce privește realizarea condițiilor funcționale, plastice și economice, care o deosebesc de alte realizări similare în industrie și anume:

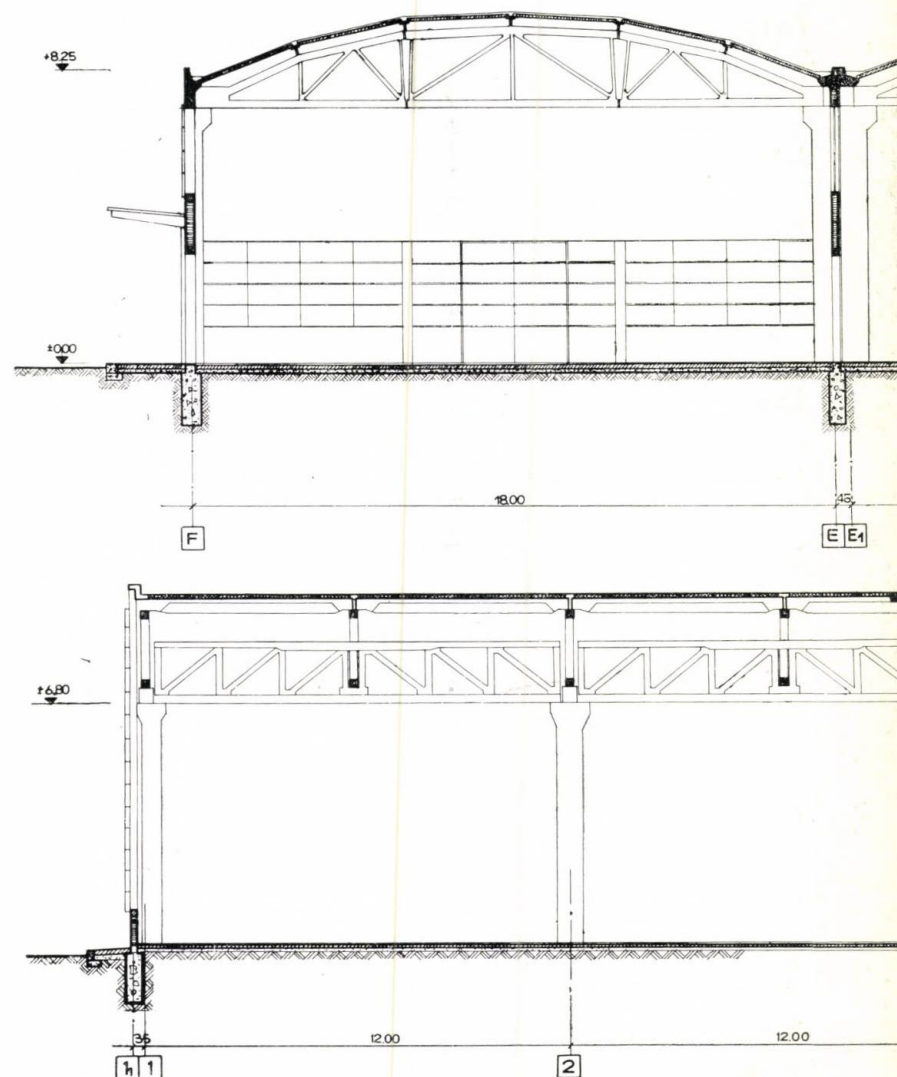
a — este prima hală universală comasată, parter, monobloc, din industria chimică, cu tramea mărită de 12 × 18 m, în sistem semiblintat, proiectată cu elemente de beton armat industrializate pretensionate de catalog;

b — a fost extins sistemul prefabricat și la anexa social-sanitară etajată;

c — datorită prefabricării complete și industrializării execuției, această clădire, cu o suprafață de 10 000 m², s-a construit și a intrat în funcțiune într-un timp record de 15 luni, din care 6 luni a durat montajul utilajelor în interior, clădirea fiind executată în timpul iernii.

Din punct de vedere plastic, fabrica de polistiren reprezintă un ansamblu încheat și modern, cu suprafețe mari vitrate, îmbinînd armonios o serie de funcțiuni și volume diferite, impuse de procesul tehnologic.

Arh. LUCIA GHEORGHITĂ

Perspectivă aeriană a centrului social-cultural din cartierul Țiglina I — Galați

cinematograf cu 800 de locuri la galați

Autor: arh. Mariana Bucur

Colaboratori

Rezistență: inginerii Florin Dabija, Anelise Marin

Instalații electrice: inginerii Boris Placiov, Traian Haski

Instalații ventilații: ing. Gheorghe Zaharia, Mircea Gheorghiu

ISCAS

construcții social-culturale

La Galați, în cartierul Țiglina I, s-a dat în folosință un cinematograful cu o capacitate de 800 locuri, legat de complexul comercial al cartierului.

Cinematograful reușește să se încadreze în ansamblu, fațadele lui oarbe, dar nu monotone, constituind un accent masiv în desfășurarea zecilor de metri liniari de sticlă ai complexului. Fațada principală participă la desfășurările de pe strada Brăilei, arteră importantă, care unește centrul orașului cu acest cartier.

Accesul publicului în cinematograful se face de pe această arteră, spre care sînt orientate atît vestibulul cu casele de bilete cît și holul de așteptare.

Față de alinierea magazinelor, vestibulul înaintea sa cu cca. 6 m, fiind cuprins între patru stîlpi de beton armat; el este tratat ca o cutie de sticlă, transparentă pe trei părți, a patra latură — spre vest, opacă, formînd unul din pereții interiori ai nodului vertical de circulație. În vestibul, la o distanță de 0,90 m de acest perete, a fost plasată casa de bilete cu două ghișee, în jurul căreia publicul poate circula. Casa de bilete este proiectată ca o mobilă și executată din profile laminare, cu cristal și placaj furniruit cu nuc.

Holul de așteptare, desfășurat pe toată lățimea sălii de spectacol, are 24 m lățime și cca. 7 m adîncime; el este plasat sub sala de spectacol, soluție adoptată în cazul de față pentru a ocupa o suprafață de teren cît mai mică.

Pe latura dinspre est, holul are legătură cu biroul administrativ (plasat la fațada principală) și cu grupurile sanitare pentru public. Înălțimea holului variază între 3,50 m și 4,70 m, tavanul urmîrind panta dată de gradenele sălii.

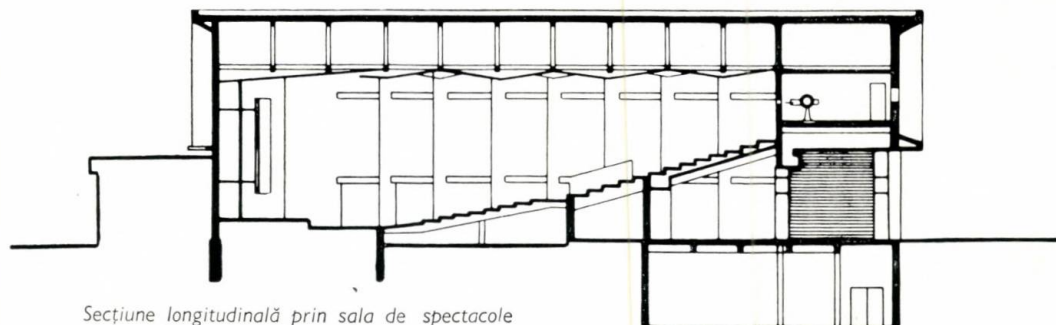
Accesul în sala de spectacol se face prin două vomitorii laterale, iar evacuarea — pe latura de vest, spre o curte interioară a centrului comercial, în timp ce pentru evacuarea de siguranță se consideră și evacuarea prin hol, direct în exterior.

Interiorul sălii de spectacole

Fațadă laterală — Detaliu

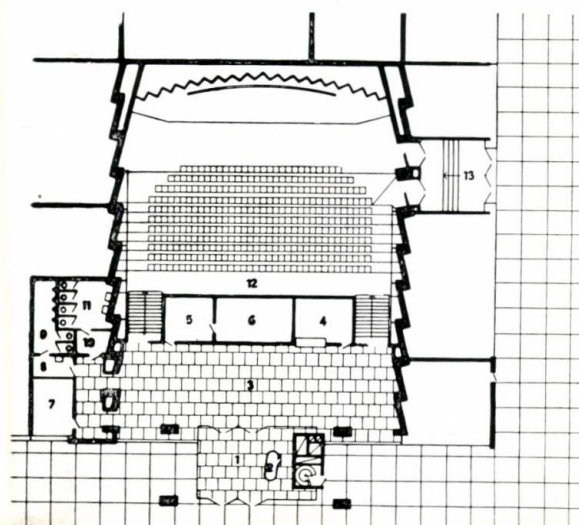
Firma luminoasă — instalată fără cunoștința proiectanților lucrării — este un element străin de ansamblul arhitectonic, atît prin locul nepotrivit pe care-l ocupă, întreprind continuitatea centurii care leagă panourile între ele, cît și prin caracterul hibrid al literelor

Secțiune longitudinală prin sala de spectacole

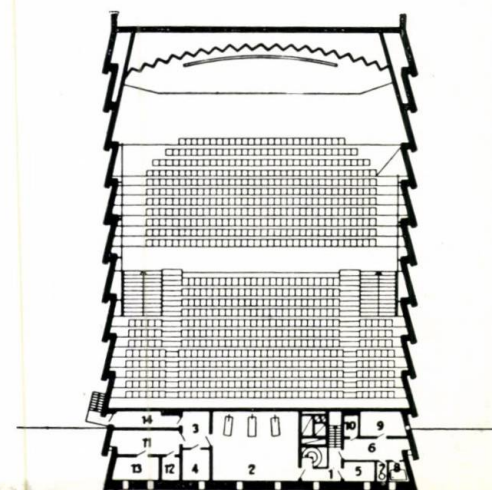
Plan parter

1. Vestibul — 2. Casă de bilete — 3. Hol de așteptare — 4. Bufet
5. Tablou electric — 6. Depozit — 7. Birou administrativ — 8. Sas
9. 10. 11. W.C. — 12. Sala de spectacole — 13. Evacuare

Plan etaj

1. Scară — 2. Cabină de proiecție — 3. Sas — 4. Cameră instalată electrică — 5. Cameră derulare
6. Vestiar operator — 7. W.C. — 8. Sas — 9. Cameră odihnă operator — 10. Depozit — 11. Sas redresori
12. Depozit acizi — 13. Acumulatori — 14. Evacuare

Forma sălii de spectacol este dreptunghiulară. Evitarea paralelismului pereților laterali a fost realizată prin panouri de zidărie purtătoare frînte, între stîlpii de beton armat, la interax de 3 m. Ca secțiune, pentru a obține o curbă de vizibilitate bună, sala este tratată cu gradene pe toată lungimea ei, excepție făcînd primele 3 rînduri de la ecran, așezate pe o pardoseală înclinată.

Ecranul este plasat pe un podium, la o diferență de nivel de 0,40 m față de nivelul primului rînd de spectatori. Considerat ca un tablou pus în fața unui panou cu reliefuri și colorat, care ocupă tot peretele, ecranul nu are ramă neagră și nici un fel de cortine, fiind confecționat din material plastic transonor.

Dimensiunile lui sînt de 12×5 m și este așezat la cca. 0,60 m în fața panoului, care are aceeași curbură. Obiectivul aparatului de proiecție a fost ales și reglat în funcție de aceste dimensiuni pentru ca imaginea luminoasă să cadă strict pe conturul ecranului, panoul din spate avînd rolul ramei negre.

Pe podium a fost montată mocheta (de culoare neagră) necesară ca material pentru estomparea sunetelor prea directe de la difuzoare spre primele rînduri de spectatori.

Complexul cabinei de proiecție ocupă un etaj peste intrarea în cinematograful la cota + 6,32 m.

Pentru operatori s-au prevăzut vestiare, grup sanitar cu lavabou, duș, W.C. și o cameră de odihnă.

Cabina de proiecție are acces direct din exterior printr-o scară în spirală, de beton armat; pentru evacuare s-a prevăzut a doua scară, exterioară, pe latura de est, la nivelul învelitorii magazinelor.

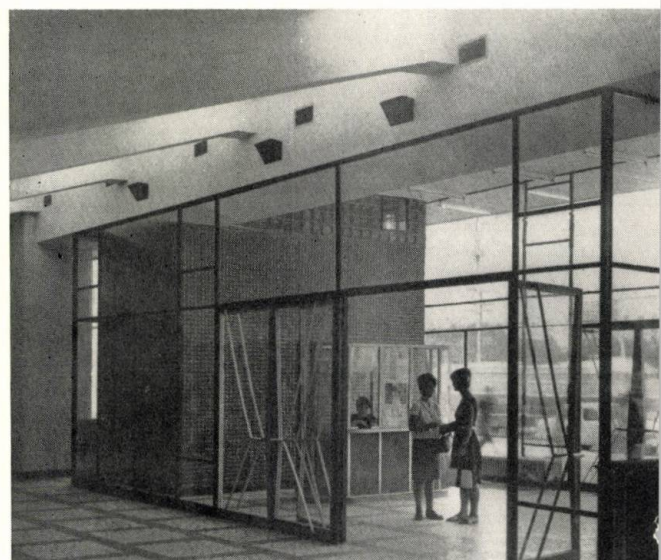
Centrala de ventilație este proiectată la subsol, sub vestibul și parțial sub holul de așteptare, neavînd nici o contingentă cu sala de spectacol.

Ventilația mecanică a sălii a fost rezolvată pe principiul introducerii aerului tratat prin numeroasele orificii din panourile verticale ale plafonului, absorbția făcîndu-se la nivelul pardoselii sălii, prin gradene, la nivelul inferior al peretelui posterior, prin podiumul ecranului.

Iluminatul sălii este realizat cu lumină incandescentă indirectă, în scafele formate de elementele frînte ale pereților, și parțial cu lumină incandescentă directă, în plafo-nul din vecinătatea ecranului, pentru a-l pune în valoare.

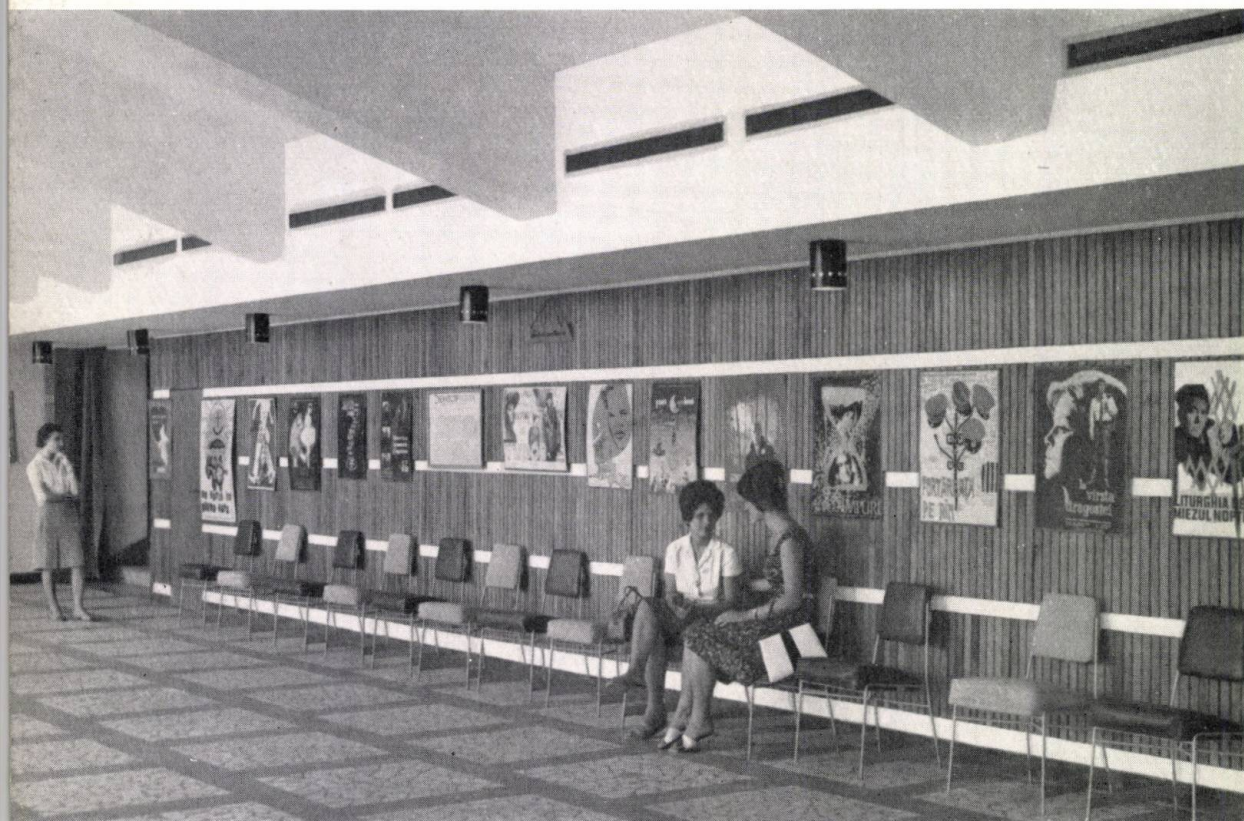
Vestibulul și holul sînt luminate cu lumină fluorescentă. Încălzirea este furnizată de o centrală de cartier și este proiectată cu radiatoare mascate în spatele tratamentului fonic.

Ca finisaje interioare, holul și vestibulul sînt îmbrăcate cu materiale curențe, dar dozate între ele din punct de

2
I

- 1 — Holul
2 — Vestibulul cu casa de bilete
3 — Sala de spectacole — Detaliu

vedere al coloritului și al structurii, pentru a fi cît mai agreabile și a rezista cît mai bine în timp la uzura zilnică. Pardoseala din vestibul se continuă și în hol și este executată din carouri cu spărturi de marmură albă, conturate cu fișii de mozaic negru.

Perețele din vestibul, care limitează blocul ventilației-scară, este îmbrăcat cu plăci ceramice de dimensiuni mici (4×4 cm) de culoare verde-albastru. S-a avut în vedere la alegerea acestui finisaj faptul că perețele este supus la o mare uzură în exploatare, prin poziția pe care o are față de casa de bilete. Masivitatea blocului ventilației, precum și asimetria amplasamentului său față de poziția celor patru stîlpi puternici de la intrare, se pierd în suprafața de sticlă a vitrinelor, datorită tocmai acestei îmbrăcămînti ceramice colorate.

Stîlpii sînt finisați cu simili-piatră, cu griș mare de marmură, șpițuiți cu relief mare. Pereții laterali ai holului continuă mișcarea pereților frînti ai sălii și sînt finisați în calcio-vecchio de tencuială cu griș de piatră și colorați.

Perețele holului, pe care sînt plasate intrările în sală, are o înălțime de 2,50 m și este îmbrăcat cu fișii orizontale din șipci de lemn de stejar lustruit, care alternează cu fișii înguste din tencuială cu praf de piatră; închiderea sălii spre hol se face cu perdele duble din stofă.

Finisajul interior al pereților sălii este executat din baghete de stejar lustruite, montate pe un schelet de lemn, prins pe zidărie. Baghetele sînt așezate pe o pînză de sac vopsită, în spatele căreia au fost introduse saltele din vată minerală de cca. 4 cm grosime, acoperite, fie cu placaj, fie numai cu pînză de sac.

Conform cerințelor de acustică, unele din panourile frînte ale pereților laterali ai sălii sînt proiectate cu suprafețe tencuite de dimensiuni variabile și executate în calcio-vecchio de tencuială cu griș de piatră.

Repartizarea suprafețelor tencuite în raport cu suprafețele panourilor îmbrăcate cu lemn s-a făcut în scopul

obținerii unei bune acustici și a realizării unui aspect plastic atrăgător și variat. Urmărind această idee, centurile de beton armat ce apar la interior, finisate cu praf de piatră de culoare deschisă, contrastează favorabil cu suprafețele de lemn de culoare închisă.

Peretele posterior este în întregime îmbrăcat în lemn, fiind executat din panouri de placaj furniruit, detașate pe o suprafață uniformă de baghete.

Tavanul sălii, important element plastic, a fost realizat din suprafețe frânte în lung, la distanțe de 3 m, iar în lățime din fișii de 2,40 m; prin alternarea lor în lungul sălii se obține un aspect variat și totodată o acustică bună. Tavanul s-a executat din rabiț turnat pe loc, pentru suprafața dominantă, și din prefabricate de ipsos perforate, care servesc la transportul aerului tratat, din camera de presiune în sală.

Pardoseala sălii este din covor PVC de culoare gri, montat pe o șapă de 3,5 cm, și în care s-au îngropat dulapi de lemn de stejar pentru fixarea scaunelor. Scaunele sînt capitonate pe schelet metalic și îmbrăcate cu material plastic de culoare bej.

Sistemul constructiv constă din stîlpi de beton armat cu interax de 3 m, avînd o deschidere de 24 m, cu ziduri de cărămidă purtătoare.

Pentru legarea stîlpilor pe verticală între ei, din calculul de seismicitate a reieșit necesitatea unor centuri de beton armat. Aceste centuri au fost tratate plastic, unele fiind plasate la fața interioară a stîlpilor și apărînd la interior, iar altele fiind trase la fața exterioară a stîlpilor pentru a se evidenția la exterior.

Pereții despărțitori dintre sală și cabină și dintre cabină și exterior sînt construiți din beton armat, fiind luați în calcul ca niște grinzi-perete, rezemate pe stîlpii puternici de la intrare, cu interaxul de 14 m și avînd două console de 6 m în fiecare parte pentru susținerea etajului complexului de proiecție și a podului tehnic.

Sistemul de acoperire a sălii este proiectat și executat cu grinzi cu zăbrele de beton armat preturnate. Spațiul rezultat între aceste grinzi este folosit pentru camera de presiune necesară instalației de ventilație. La partea superioară a grinzilor cu zăbrele s-au montat chesoane de beton armat prefabricate, care formează suportul termo-hidroizolației executate din praf hidrofoab.

Suprafața construită a cinematografului este de 994 m², suprafața desfășurată de 1 738 m² și volumul exterior de 13 138 m³ (rezultă $Ad/n \cdot u f = 2,17 \text{ m}^2$; $V/n \cdot u f = 16,42 \text{ m}^3$).

Din punct de vedere al investiției generale, ținînd seama și de condițiile unui teren dificil, această construcție nu a depășit investițiile pentru lucrări de capacitate similară, construite recent în București și în țară.

Grija pentru economie a stat tot timpul în centrul atenției proiectanților, alegerea soluțiilor făcîndu-se după acest criteriu.

Elementele care au dat posibilitatea utilizării unor finisaje de calitate la sala de spectacol și încăperile de recepție sînt următoarele:

1 — avantajele rezultate prin înglobarea cinematografului între magazine pe înălțimea parterului, prin preluarea unor finisaje;

2 — eliminarea ventilației mecanice la cabina de proiecție, prin aducerea la fațadă a tuturor încăperilor complexului, spre a fi ventilate direct;

3 — folosirea spațiului creat de grinzile cu zăbrele pentru camera de presiune;

4 — concentrarea într-un bloc a tuturor canalelor de ventilație verticale și executarea lor din zidărie sclivisită, folosind canalele de tablă numai la nivelul etajului tehnic;

5 — alegerea unei soluții pentru tavanul sălii de spectacol, care să permită o execuție ușoară și deci puțin costisitoare; suprafețele perforate au fost realizate din panouri de ipsos prefabricate;

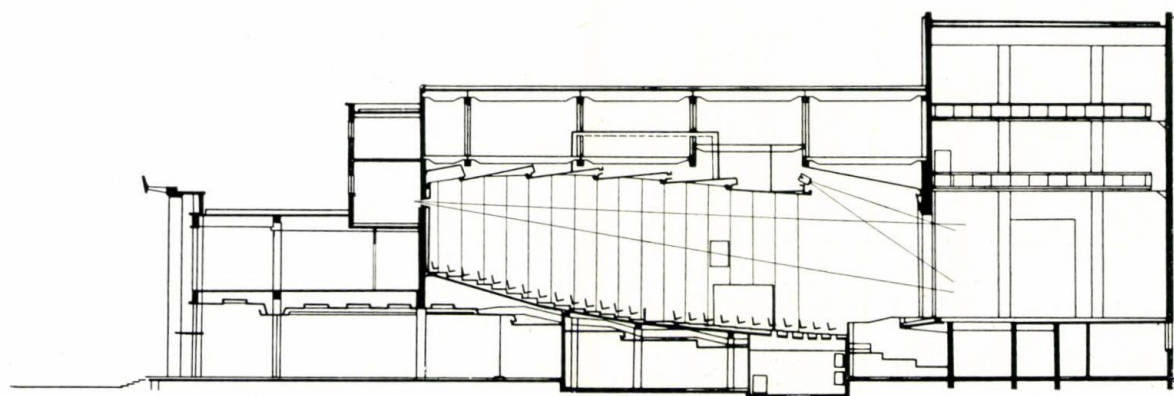
6 — proiectarea unui ecran fără cortine, ceea ce atrage suprimarea unor utilaje costisitoare (trolii cu comandă electrică din cabina de proiecție, ghidaje etc.).

Arh. MARIANA BUCUR

casa de cultură din tulcea

Autor: arh. Dan Rusovan
Coautori: arhitecții Lutfi Șefchi, Maria Lăcătuș
D.S.A.P.C.-Constanța

Casa de Cultură din Tulcea a fost realizată în conformitate cu tematica stabilită de Consiliul Central al Sindicatelor și cu studiile directive întocmite de ISCAS pentru programele de cluburi sindicale.

Clădirea este amplasată în zona centrală a orașului — esplanada de la Dunăre — și constituie elementul major al pieței din capătul vestic al esplanadei.

Atât modul de dispunere a elementelor principale ale programului, cât și imperativele amplasamentului — perspective lungi de pe Dunăre și faleză — au impus studierea atentă a plasticii arhitecturale, în sensul realizării unor fațade cât mai vibrante și unitare.

Pieseile majore: sala cu 800 locuri, foaierea cu anexele sale, scena cu anexele, biblioteca, au fost dimensionate mai larg primind și finisajele corespunzătoare.

Scena, avind o suprafață de 275 m² și portalul de 14 x 5,7 m, este echipată pentru spectacole de teatru cât și pentru cinemascop. Instalațiile mecanice, electrice și de sonorizare, cu care este dotată, asigură desfășurarea în condiții optime a oricărui gen de spectacole.

Modul de dispunere și legare a pieselor majore de la parter oferă posibilitatea utilizării lor în comun pentru festivități ocazionale ce concentrează un public mai numeros.

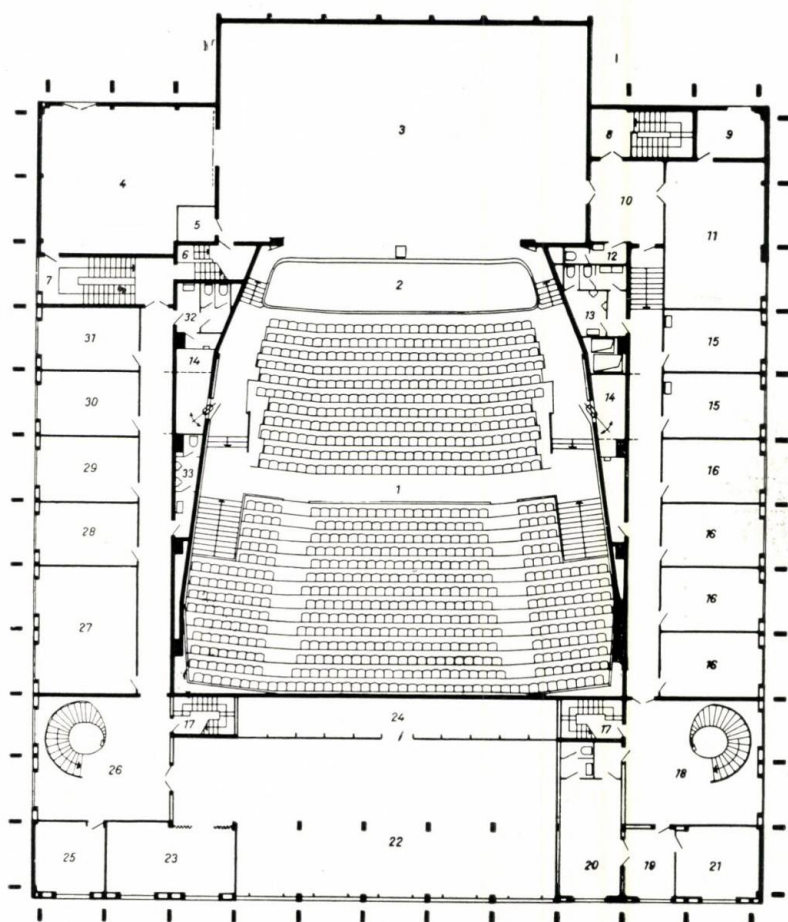
La proiectare și execuție au contribuit următoarele unități: D.S.A.P.C. — Constanța, T.R.C.L. — Dobrogea (proiectant general, respectiv antreprenor general), I.S. « Decorativa » — București, « Pavăzarea Capitalei » — București și Întreprinderea « Marmura » — București (instalații electro-mecanice de scenă, tapițerie, mobilier, lucrări în piatră).

Arh. DAN RUȘOVAN

2 | 3
I | 4 5

- 1 — Detaliu de fațadă
2 — Secțiune longitudinală prin sala de spectacole
3 — Vedere de ansamblu a Casei de cultură
4 — Plan parter
5 — Scară interioară

1. Sala de spectacole — 2. Fosă orchestrală — 3. Scenă — 4. Buzunar decoruri — 5. Cabină PCI — 6. Scară acces scenă — 7. Scară de legătură scenă-anexe — 8. Scară acces actori — 9. Anexă tehnică — 10. Regrupare actori — 11. Sală de repetiții 12,13. W.C. — 14. Cabine reflectoare — 15. Camere oficiale Consiliul Local Sindical — 16. Birouri Consiliul Local Sindical — 17. Scări de acces la nivelul tehnic — 18. Hol acces la Consiliul Local Sindical — 19, 20. Secretariat președinte — 21. Secretar Consiliul Local Sindical — 22. Bibliotecă — 23. Bibliotecă copii — 24. Depozit cărți — 25. Birou director Casa de cultură — 26. Hol club — 27. Sală de biliard — 28. Sală de șah — 29. Cerc de muzică — 30. Cerc de artă plastică — 31. Cerc de foto — 32,33 W.C. club.

ing. sigmund herșcovici
sociolog max lupan
sociolog georgeta bucheru

anchetă privind comportarea în exploatare a unor tipuri de clădiri de locuit

În vederea îmbunătățirii activității de proiectare a clădirilor de locuit, în Institutul de proiectare a construcțiilor tip — I.P.C.T. a fost elaborată o lucrare în cadrul căreia au fost investigate și analizate diferite aspecte privind comportarea în exploatare a unor tipuri de locuințe construite după anul 1956.

La baza lucrării a stat o anchetă care a cuprins, pe de o parte, constatări obiective — reflectate mai ales prin caracteristici tehnice și funcționale — iar, pe de alta, observații de ordinul aprecierii — reflectate în opiniile locatarilor și ale echipelor ce au efectuat ancheta.

Ancheta realizată se înscrie în sfera unor preocupări prezente pe plan internațional; în numeroase țări, acest gen de studii și cercetări a devenit de mulți ani un instrument recunoscut ca necesar și constant solicitat în proiectare.

În condițiile orînduirii socialiste, construcția de locuințe a devenit o importantă preocupare de stat; proiectarea acestor locuințe trebuia să țină seama de comenzi și exigențe caracteristice nu unor beneficiari izolați și numeric reduși, ci unor tipuri cu caracter social, ceea ce presupune o cercetare sistematică și științifică a nevoilor și exigențelor sociale, în rîndurile unor mari colectivități de beneficiari.

★

Ca metodă de cercetare a fost adoptat tipul de anchetă selectivă.

Ancheta s-a desfășurat pe baza unor chestionare completate la fața locului de către echipe complexe, formate din arhitecți, ingineri, sociologi și tehnicieni.

În scopul verificării metodologiei adoptate, acțiunea a început cu o anchetă-pilot, care a cuprins 50 apartamente.

Principalul criteriu de alcătuire a eșantionului a avut în vedere tema specifică a anchetei: comportarea în exploatare a unor tipuri de clădiri de locuit realizate experimental și cu un grad de aplicare mai restrîns în prezent.

Astfel, eșantionul realizat a cuprins un total de 511 apartamente, în 65 clădiri, grupate în felul următor:

— curți interioare	214 apartamente în 28 clădiri
— coridoare interioare	128 apartamente în 14 clădiri
— coridoare exterioare	68 apartamente în 11 clădiri
— scări neluminate	101 apartamente în 12 clădiri.

În vederea unor posibilități de analiză cît mai largă și variată a fost asigurată o diferențiere a eșantionului și după alte criterii.

Astfel, variația din punct de vedere al regimului de înălțime a clădirilor este reflectată de următoarea structură a clădirilor și apartamentelor:

- 153 apartamente în 25 clădiri cu p + 4 niveluri
- 358 apartamente în 40 clădiri cu p + 7 niveluri și peste.

Un alt grup de criterii de selecție a eșantionului anchetei l-a constituit varietatea soluțiilor de sistematizare, de plan, de dotare, de mărime a apartamentelor etc.

În această privință, structura eșantionului realizat prezintă următoarele aspecte: cca. 83% din totalul apartamentelor anchetate se găsesc în ansambluri noi sau reconstruite și cca. 17% în ansambluri vechi.

Din punct de vedere al mărimii, apartamentele se grupează astfel:

apartamente cu 1 cameră	— 5,7%
apartamente cu 2 camere	— 75,7%
apartamente cu 3 camere	— 18,6%.

În sfîrșit, un grup de criterii a fost menit a asigura o varietate socială a eșantionului, din punct de vedere al structurii numerice a familiilor, al existenței unor persoane casnice, al structurii de vîrstă, al structurii profesionale etc.

Caracteristicile variate ale familiilor anchetate sînt de pildă ilustrate de următoarea grupare:

— familii cu 1 persoană	cca. 6%
— familii cu 2 persoane	cca. 15%
— familii cu 3 persoane	cca. 44%
— familii cu 4 persoane	cca. 25%
— familii cu peste 4 persoane	cca. 10%.

În cca. 56% din familiile chestionate există cel puțin 1 persoană casnică, cu o durată de ședere în locuință mai mare ca a celorlalte persoane.

Din totalul persoanelor care alcătuiesc familiile anchetate, cca. 5% sînt persoane în vîrstă, cca. 21% copii sub 10 ani și cca. 50% persoane active.

Colectivitatea statistică a persoanelor active se compune din cca. 40% muncitori, cca. 37% ingineri, tehnicieni și

alte specialități și cca. 23% funcționari, proporții suficiente unor prelucrări statistice.

Sub raportul mărimii și diversității localităților, ancheta s-a desfășurat în orașele București, Galați, Hunedoara, Deva, Bacău, Roman, P. Neamț și orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej.

★

Completarea chestionarelor de către echipele de teren s-a făcut prin trei mijloace:

a — Gruparea răspunsurilor privind gradul de acceptare a diferitelor funcțiuni (luminat, ventilat, curățenie etc.) în una din categoriile « DA », « NU », « PARȚIAL », în vederea posibilității prelucrării statistice.

b — Consemnarea detaliată a motivării opiniei de la pct. a, îndeosebi referitor la răspunsurile « PARȚIAL ».

c — Formularea unor observații și concluzii ale echipei de anchetă, conținute în pct. b și c, servind pentru analiza calitativă și interpretarea datelor primare.

Rezultatele obținute după prelucrarea materialului anchetei au fost apoi confruntate cu premisele tehnice și economice ce au justificat proiectarea tipurilor de clădiri avute în vedere.

Pe baza acestor prelucrări și analize, studiul finalizează într-o serie de propuneri cu caracter orientativ privind domeniile de folosire, condițiile și limitele proiectării în viitor.

În cele ce urmează se prezintă principalele concluzii și propuneri, menționîndu-se că pentru adoptarea unor soluții definitive este necesar ca elementele valorificate prin anchetă să fie corelate cu rezultatele unor studii de specialitate (arhitectură, rezistență, urbanism etc.).

1. Clădiri cu curți interioare

Ancheta a scos în evidență o diferențiere pronunțată între cele două grupe mari de clădiri avute în vedere (p + 4 etaje și p + 7 etaje și peste), în ceea ce privește modul de exploatare reflectat prin gradul de acceptare a diferitelor funcțiuni ale curții interioare.

Astfel, la clădirile cu p + 4 etaje, toate funcțiunile esențiale privind diferitele încăperi de serviciu au întrunit un grad de acceptare (total sau parțial) net, în timp ce la clădirile înalte aceste procente au fost la un nivel mai coborît:

Funcțiunea și încăperea	Grad de acceptare exprimat prin răspuns (în procente)							
	DA		PARȚIAL		NU		DA + PART.	
	p+4	p+7	p+4	p+7	p+4	p+7	p+4	p+7
Iluminarea bucătăriei	73,0	39,6	24,3	19,8	2,7	40,6	97,3	59,4
Ventilarea băii	88,5	79,4	8,2	8,3	3,3	12,3	96,7	87,7
Iluminarea scărilor	89,6	50,0	—	7,4	10,4	42,6	89,6	57,4

În figurile 1 și 2 se prezintă structura răspunsurilor privind gradul de acceptare a luminării și ventilării bucătăriei și băii prin curtea interioară, iar în figurile 3 și 4 variația acestor răspunsuri în funcție de diferitele niveluri ale clădirii.

Motivarea opiniei locatarilor cât și constatările echipelor marchează și mai pronunțat diferențierea amintită între cele 2 grupe de clădiri.

Confruntând rezultatele anchetei cu avantajele economice, funcționale și estetice pe care soluția « curți interioare » le poate prezenta în anumite condiții (luminarea și ventilarea directă a unor încăperi de serviciu, obținerea unei suprafețe locuibile sporite la o lungime de front dată, procent sporit de ocupare a solului pe teritoriul de locuințe, cost total al unui metru pătrat de suprafață locuibilă mai scăzut, posibilități suplimentare de a realiza de comandarea încăperilor, fațade fără încăperi de serviciu), în studiu au fost formulate următoarele propuneri:

— În ceea ce privește clădirile de locuit cu p + 4 etaje, soluția prevăzând curți interioare poate fi luată în considerare fără rezerve, atât în cazurile fronturilor limitate, cât și în cele ale ansamblurilor noi, construite pe terenuri libere.

— În ceea ce privește construcțiile înalte, rezervele privind gradul de acceptare de către locatari, corelate cu unii indici de sistematizare coborâți (de exemplu « suprafața de teren liber pentru 1 m² locuibil în teritoriul aferent clădirilor de locuit »), au determinat propunerea unei folosiri limitate a soluției cu curți interioare în cazul acestor clădiri. Soluția ar putea fi luată în considerare în cazurile în care se pune problema unor construcții în piețe sau magistrale existente, dacă soluția de amplasare cere neapărat o lățime mare a clădirii. În astfel de cazuri va trebui să se țină seama și de faptul ca apartamentele situate la nivelurile inferioare ale clădirii să fie repartizate cu prioritate unor familii ai căror membri sînt ocupați, cu un menaj restrîns și cu o durată de ședere în apartament mai redusă.

Un nivel mai ridicat de acceptare din partea locatarilor se poate obține prin prevederea de către proiectanți a următoarelor deziderate: dimensiuni suficient de mari ale curții, dimensionarea judicioasă a ferestrelor, finisarea pereților curții în culoare albă, care favorizează difuzarea luminii, evitarea balcoanelor, a grilelor traforate sau a oricăror alte accidente care împiedică o bună reflectare a luminii, precum și orientarea spre curtea interioară numai a unora din încăperile și spațiile de serviciu.

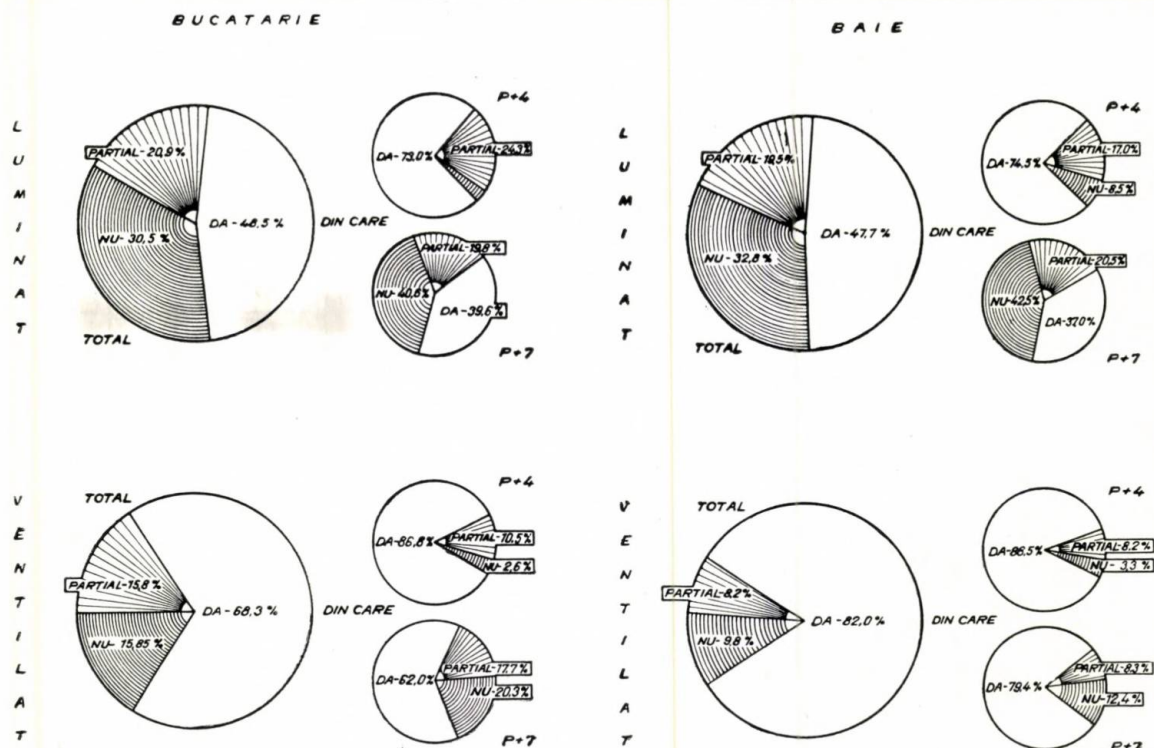
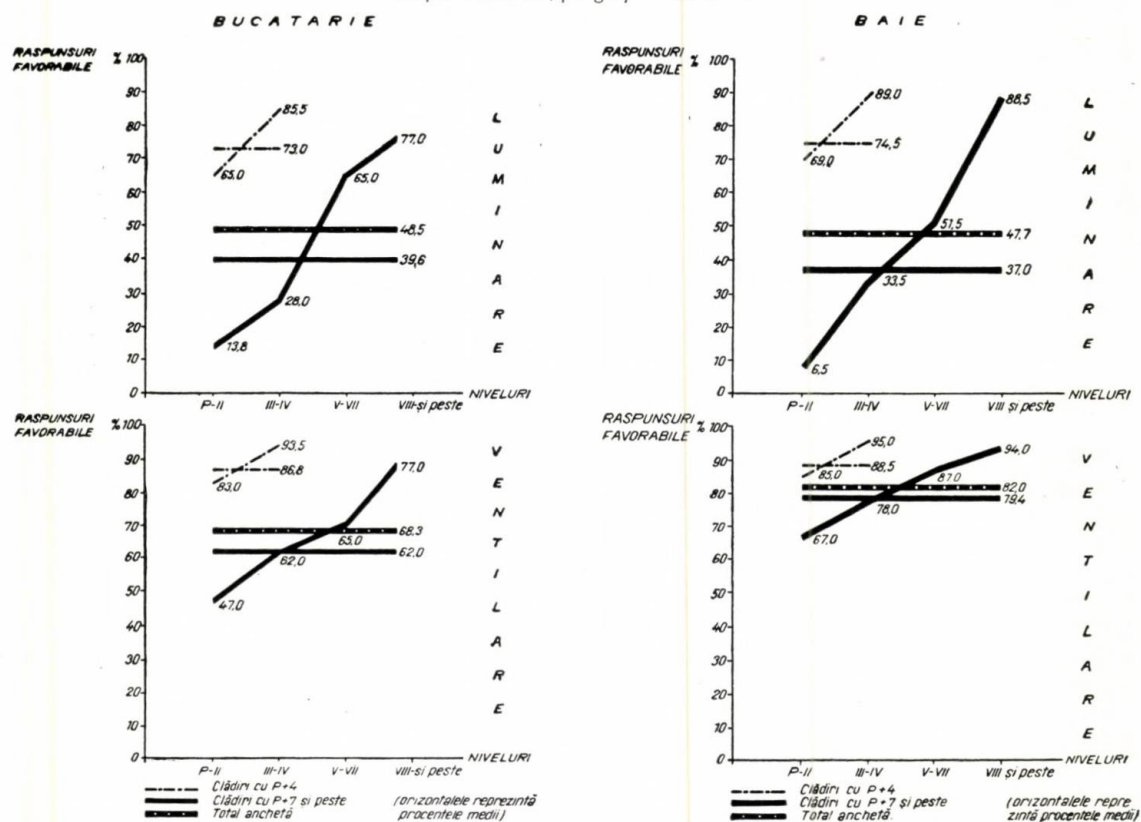

Fig. 1 și 2 — Structura răspunsurilor privind gradul de acceptare a luminării și ventilării bucătăriei și băilor prin curțile interioare

Fig. 3 și 4 — Graficul răspunsurilor privind gradul de acceptare a luminării și ventilării bucătăriei și băilor prin curțile interioare, pe grupuri de niveluri

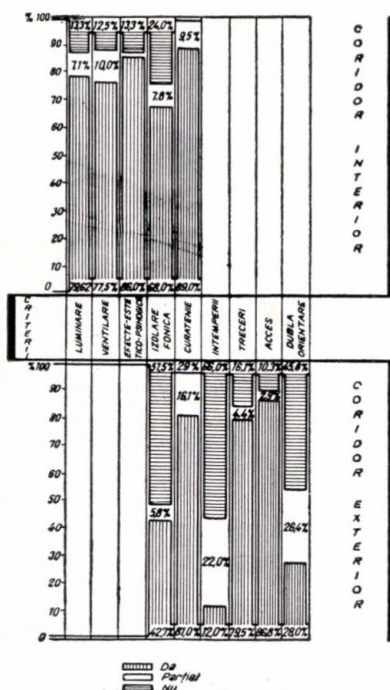
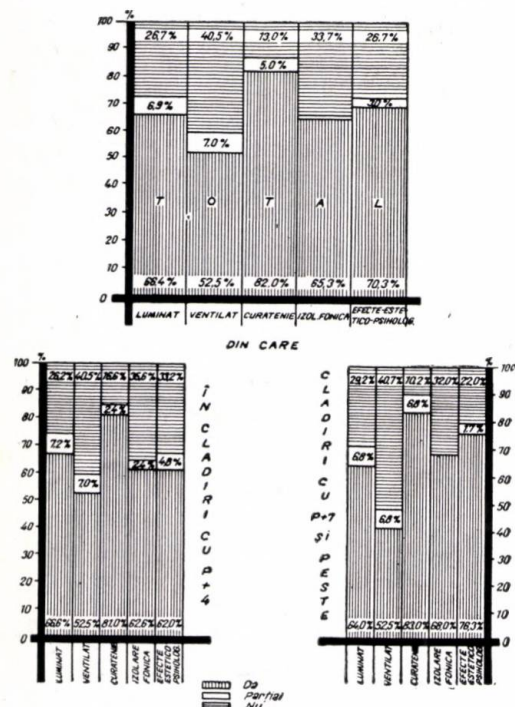

Fig. 5 — Structura răspunsurilor privind gradul de acceptare pentru diferite funcțiuni la clădirile cu coridor interior și cu coridor exterior

Fig. 6 — Structura răspunsurilor privind gradul de acceptare pentru diferite funcțiuni la clădirile cu scări neluminate

2. Clădiri cu coridoare interioare

Rezultatele anchetei indică în general un grad de acceptare ridicat al funcțiunilor îndeplinite de coridoarele interioare (fig. 5). Dăm alăturat indicatorii generali rezultați din anchetă:

Coridor interior

	Gradul de acceptare exprimat prin răspuns (în procente)		
	DA	PARȚIAL	NU
Iluminatul artificial	79,6	7,1	13,3
Ventilarea	77,5	10,0	12,5
Curățenia	89,0	9,5	1,5
Alte criterii (izolarea fonică, circulație, acces)	68,0	7,8	24,2

Pe lângă acești indicatori generali, care se pot atribui într-o oarecare măsură și «obișnuinței» intervenite în decursul utilizării coridorului, rezultatele anchetei înfățișează și o serie de răspunsuri care subliniază unele efecte negative ale soluției cu coridor interior (întuneric, frică, monotonie, lipsă de aer etc.).

Avantajele pe care le prezintă soluția clădirilor de locuit cu coridor interior (realizarea unor clădiri mai late, gruparea unui număr sporit de apartamente la un nod de circulație verticală, posibilitatea prevederii magazinelor la parter, prețul de cost mai scăzut), corelate cu gradul general de acceptare din partea locatarilor, indică luarea în considerare a folosirii coridoarelor interioare la proiectarea clădirilor de locuit. De mare importanță sînt însă în acest caz soluțiile concrete de proiectare care pot preveni unele deficiențe semnalate (lungimi prea mari, ventilare defectuoasă, instalație de iluminare artificială necorespunzătoare).

De asemenea, pentru prevenirea altor efecte supărătoare (zgomot provocat de jocul copiilor) se poate lua în considerare prevederea cu prioritate la coridoare a apartamentelor mici, pentru familii fără copii.

3. Clădiri cu coridoare exterioare

Rezultatele anchetei înfățișează un grad de acceptare scăzut privind unele efecte dezavantajoase ale acestui tip de clădiri (fig. 5).

	Gradul de acceptare exprimat prin răspuns (în procente)		
	DA	PARȚIAL	NU
Efectul intemperiei	12,0	22,0	66,0
Etanșeitatea mijloacelor de separare a apart. de coridor	42,7	5,8	51,5
Efectul de «curent» al ventilației transversale	28,0	26,4	45,6

Corelînd aceste rezultate cu dezavantajele economice ale soluției (lățimea mică a clădirii), precum și cu unele avantaje limitate (reducerea intrărilor, reducerea cotei parte de nod de circulație verticală, realizarea unei bune însoțiri și ventilații), se propune renunțarea în general la această soluție.

În cazul unor împrejurări locale specifice (varietatea soluțiilor de arhitectură, suprafața de construit îngustă etc.), alegerea soluției coridorului exterior va trebui să fie neapărat condiționată de o orientare corespunzătoare, precum și de existența unui microclimat corespunzător (ierni ușoare, vânturi cu slabă intensitate, precipitații puține etc.).

4. Scări neluminate

Analizat sub raportul criteriilor avute în vedere (luminat, ventilat, curățenie, izolare fonică, aspecte estetico-psihologice), gradul de acceptare în ceea ce privește soluția scărilor luminate artificial este majoritar, remarcîndu-se totuși rezerve la un număr important de persoane anchetate privind ventilația și unele efecte negative de natură psihologică (nesiguranță etc.) (fig. 6).

Indicatorii generali rezultați sînt următorii:

	Gradul de acceptare exprimat prin răspuns (în procente)		
	DA	PARȚIAL	NU
Luminatul artificial	66,4	6,9	26,7
Ventilarea	52,5	7,0	40,0
Curățenia	82,0	5,0	13,0
Izolarea fonică	55,3	1,0	33,7
Efectele estetico-psihologice	70,3	3,0	26,7

Măsura în care, prin proiectele respective, s-a prevăzut și un aport suplimentar de lumină naturală a determinat și o mișcare a rezervelor menționate.

Față de avantajele economice ale soluției (creșterea densității construite, mai ales în construcții înșiruite; gruparea mai strînsă a apartamentelor; de comandare și uneori cuplări favorabile de instalații; reducerea cheltuielilor aferente lucrărilor edilitare; posibilități de tratare ordonată a fațadelor), ancheta consideră că ea poate fi folosită la proiectarea clădirilor de locuit.

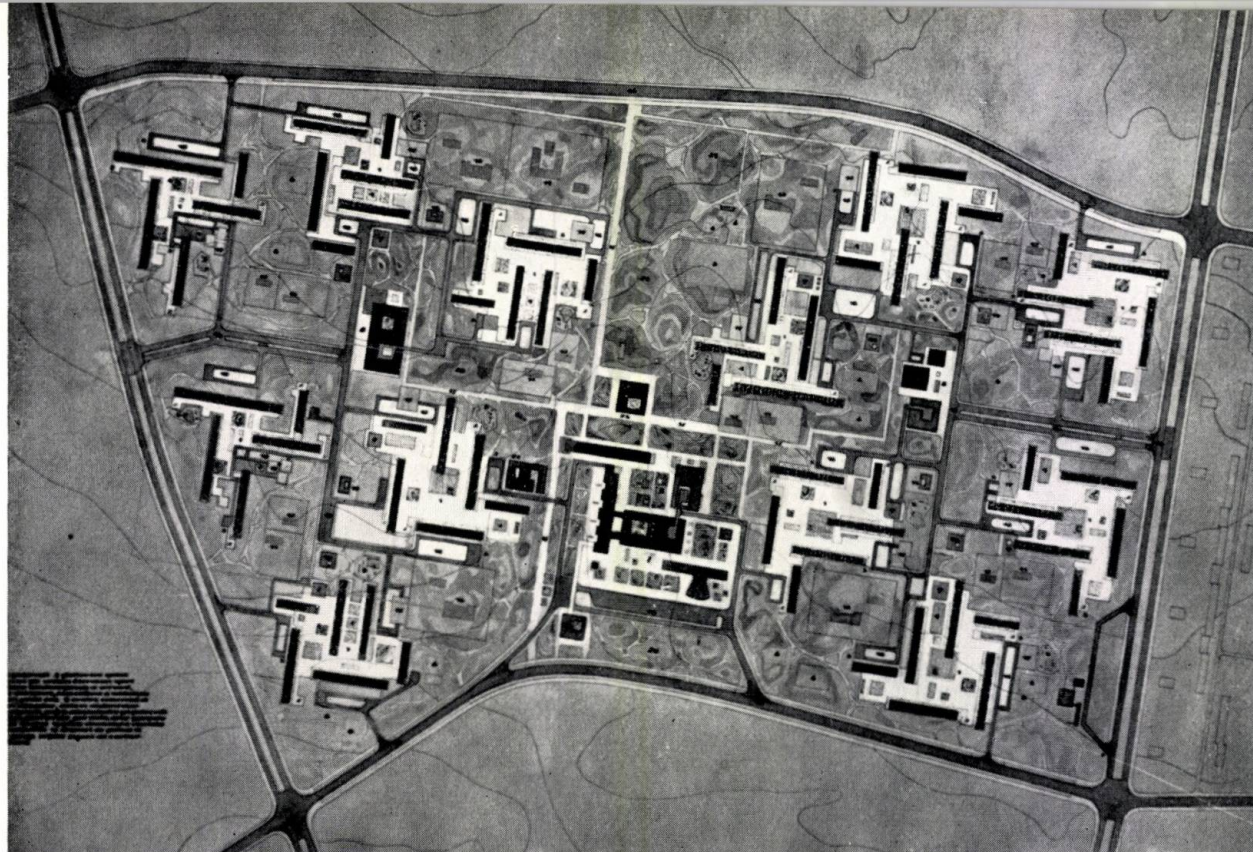
Factori decisivi în acceptarea soluției îi constituie buna funcționare a instalației de iluminat artificial, precum și buna funcționare a liftului. În această privință pot fi luate în considerare și introducerea luminii fluorescente, aprinderea centralizată a luminii — și deci permanența acesteia — etc.

★

Ancheta efectuată a dus la rezultate pe care le considerăm concludente și utile. Valabilitatea principalelor concluzii este în funcție de gradul suficient de larg al cuprinderii problemelor, de compunerea judicioasă a eșantionului, de metodologia adoptată, confirmîndu-se și prin gruparea legică a constatărilor și răspunsurilor.

Pe linia necesității unei varietăți mai mari a soluțiilor de proiectare, concluziile anchetei ar putea contribui la reconsiderarea unor tipuri de clădiri de locuit. În același timp, sînt furnizate elemente care pot, în general, lărgi baza științifică a proiectării locuințelor.

Desfășurarea anchetei a prilejuit și o manifestare a posibilității de a se stimula și utiliza eficient participarea maselor, experiența și inițiativele acestora, la rezolvarea unor probleme de importanță obștească.

41

arh. m. s i l i a n u

concurs pentru sistematizarea unui cartier de locuit

În vederea obținerii unor « soluții de principiu pentru organizarea generală a unui cartier », precum și a unor « soluții de detaliu în organizarea unităților urbanistice complexe », a fost organizat în anul 1964 un concurs public de idei de către Comitetul de Stat pentru Construcții, Arhitectură și Sistemizare și Uniunea Arhitecților din R.P.R.

Pentru a se apropia de condițiile reale, tema concursului s-a referit la un teritoriu cuprins în planul de sistematizare a orașului Ploiești, mărginit pe două laturi de artere de penetrație, și pe celelalte două de o arteră inelară și de o stradă oarecum paralelă acesteia.

Condițiile favorabile geotehnice și de deservire edilitară ca și o declivitate redusă a terenului, indicate în program, asigurau concurenților libertatea necesară îndreptării atenției lor către scopul enunțat al concursului.

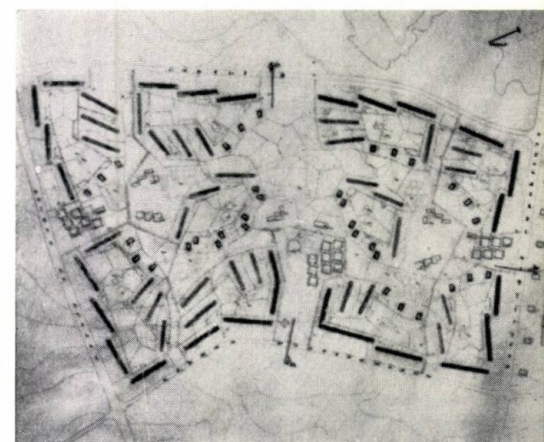
Programul a cuprins date privind structura familiilor ce urmează a locui în cartier, indicele de cazare mediu, parametrii dimensionării în plan a tronsoanelor tip și indicații privind dotarea, circulația și amenajarea spațiilor libere.

La data închiderii concursului, au fost primite 44 lucrări. Juriul a fost compus din arhitecții: prof. Gustav Gusti (președinte), Traian Chițulescu, conf. Dorian Hardt, prof. Horia Maicu, Nicolae Nedelescu, conf. Gheorghe Pavlu, Romeo Rău.

O primă verificare a fost făcută de către o comisie de pre-examinare care a constatat că toate lucrările prezentate pot fi admise să intre în concurs. În urma trierilor succesive, juriul, prin încheierea din 20 martie 1964, a reținut 8 lucrări, corespunzător numărului de premii și mențiuni stabilite prin tema concursului, stabilind și clasificarea lor. Premiile II și III au fost acordate « ex aequo », cele două lucrări fiind considerate a fi la același nivel calitativ. Încheierea juriului se limitează la atribuirea premiilor și mențiunilor; nu sînt cuprinse nici aspecte generale și nici aprecieri asupra lucrărilor. Cele ce urmează în continuare sînt aprecieri personale ale autorului acestei prezentări.

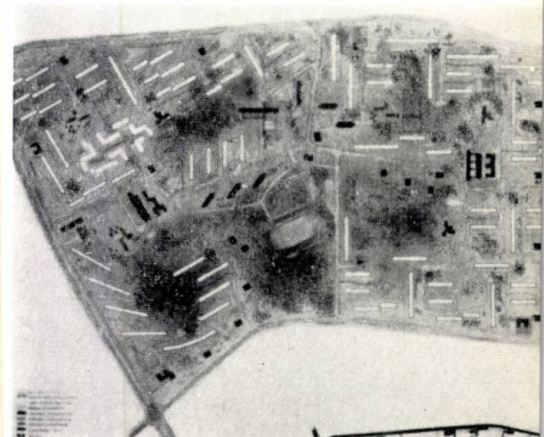
★

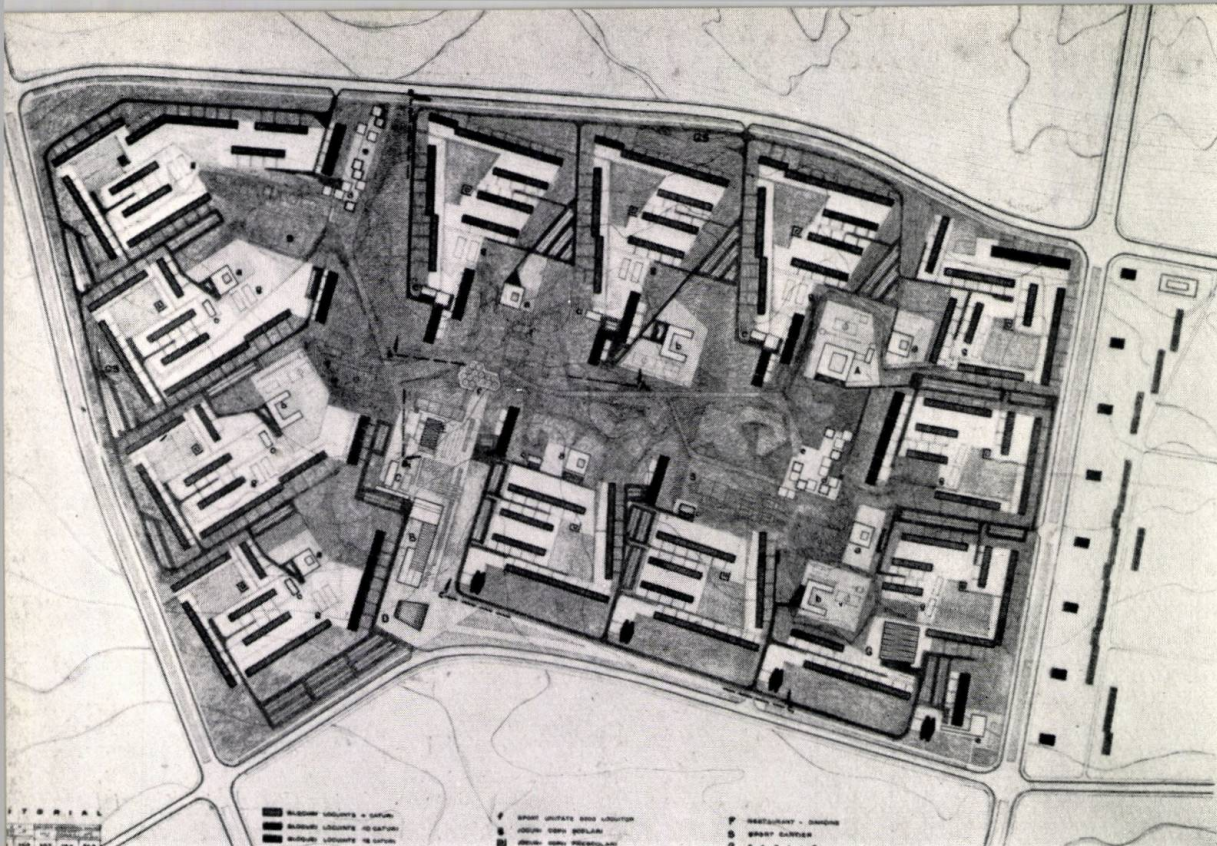
Numărului mare de lucrări prezentate îi corespunde un număr și mai mare de concurenți: colectivele celor

3

4

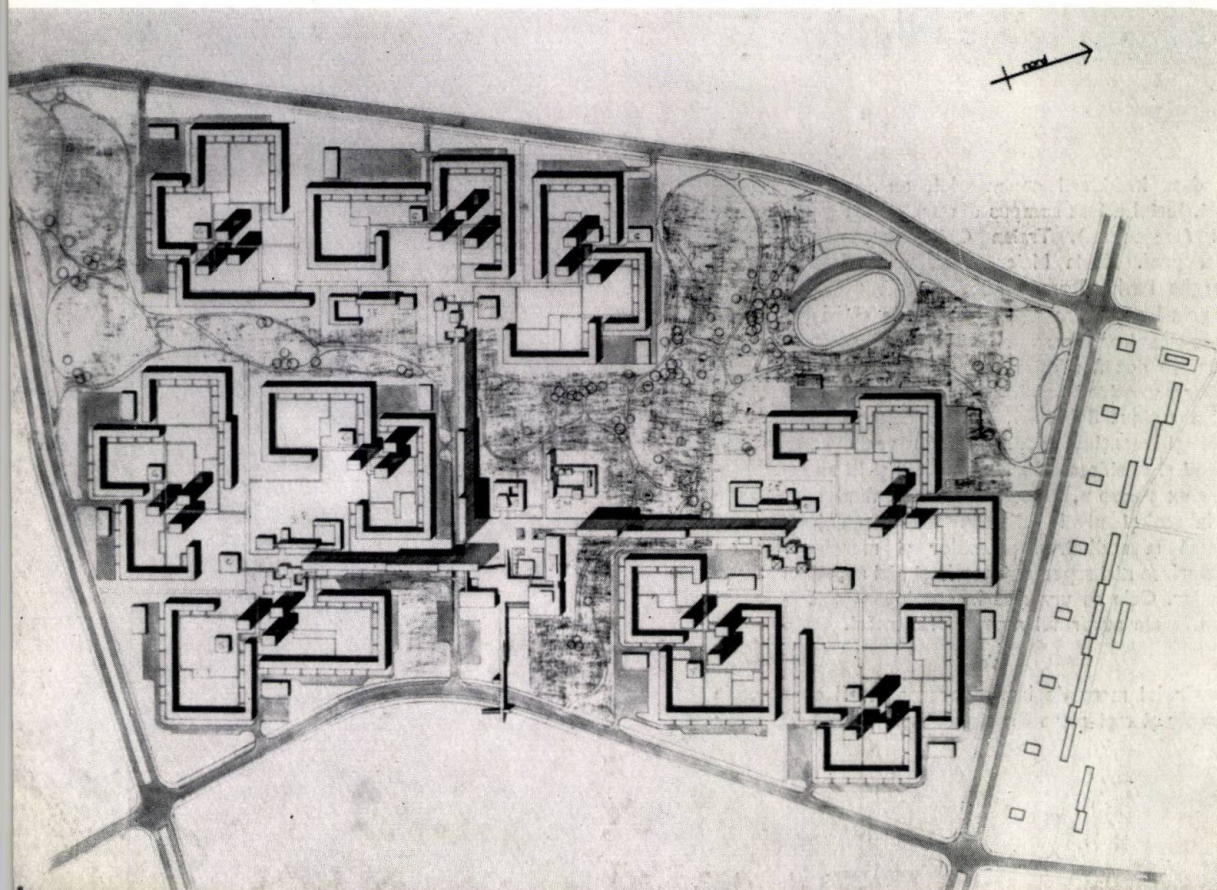

Premiul II—III «ex aequo»
Proiect nr. 35
Autori: arhitecții Gabriela Bertumé,
Șena Farb

35

Premiul II—III «ex aequo»
Proiect nr. 26
Autori: arhitecții Constantin Dobre,
Cornel Dumitrescu, Mircea Mihai,
Radu Tănăsioiu, Toma Olteanu

26

8 lucrări premiate și menționate totalizează 28 persoane. Numărul mare al arhitecților ce au participat activ la concurs constituie un fapt pozitiv. În ceea ce privește însă soluționarea, trebuie remarcat faptul că în multe dintre lucrări s-a încercat doar o simplă rezolvare corectă, care să corespundă cât mai apropiat elementelor de temă date. Desigur, acest lucru poate fi considerat drept un țel prea restrâns pentru un concurs «de idei», după cum este enunțat în primul articol al programului de concurs.

Primul obiectiv al concursului îl constituia obținerea unor soluții de principiu pentru organizarea generală a cartierului. În această privință poate fi subliniat interesul accentuat acordat organizării spațiale și chiar sociale a subunității «grupa de locuințe», ca fiind aceea care este în modul cel mai concret sesizabilă locuitorilor. Microraioul apare mai curînd ca unitate compusă, dedusă din necesități de deservire (școală, comerț etc.); în unele lucrări, structurarea cartierului în microraiioane este practic absentă, elementul de bază al compoziției fiind un «modul urban» echivalent grupei de locuințe, iar deservirea fiind asigurată, după specific, pentru unul sau un multiplu de asemenea moduli, pînă la aceea de cartier. Acest aspect este poate cel mai important de subliniat în urma concursului: încercarea de a ieși din fetișismul unei structurări presupuse drept consacrată; considerînd, în schimb, drept elemente de bază, condițiile și limitele percepției vizuale și ale constituirii nucleului de viață socială.

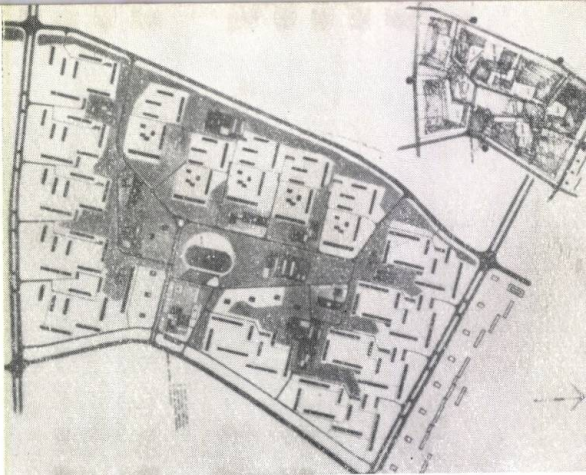
În strînsă legătură cu organizarea cartierului se pune și problema modalității de verificare a economicității acesteia, cu ajutorul unor indici de comparație. În această privință este de observat că au fost infructuoase încercările făcute asupra lucrărilor din concurs, de a face comparații la nivel de microraiion. Explicația stă în faptul că tema fiind mai vastă — un cartier — distribuția elementelor de program nu a fost făcută într-o compartimentare aritmetică; de exemplu, unele lucrări microraiionale de tip curent cuprind și blocuri înalte cu apartamente pentru nefamiliști, în timp ce în alte lucrări, acestea sînt dispuse în afara microraiionelor; diferă de la o soluție la alta și modul de a considera în calcul limitele teritoriale ale microraiionului. Posibilitatea unei comparații pe calea obiectivă a indicilor tehnico-economici poate fi făcută numai pentru programe identice; aducerea la un nivel egal de comparare («la același numitor») a unor soluții urbanistice este laborioasă și, mai ales, nesigură. Din această cauză, dintre datele prezentate de concurenți nu au putut fi folosite cele privind cîte o unitate urbanistică din ansamblu, dar au fost utile cele privind întreg ansamblul cartierului. Elaborarea tipului de table cerute prin program nu a fost suficient pusă de acord cu posibilitatea folosirii lesnicioase.

★

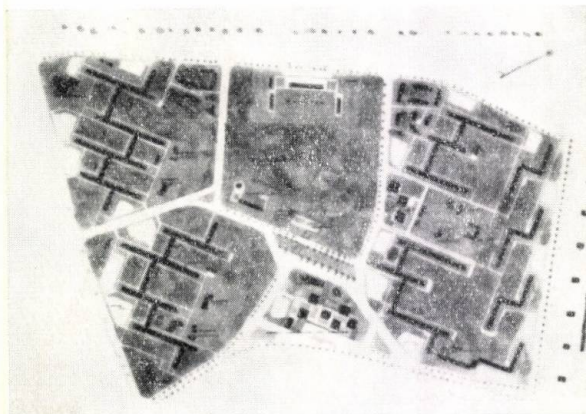
Vom prezenta pe scurt lucrările premiate și menționate (după cum am mai arătat, juriul nu a cuprins în încheierea sa elemente de prezentare sau de apreciere).

PREMIUL I (PROIECT NR. 41). Ca element de bază al compoziției de ansamblu a cartierului este adoptat un «modul urban» de cca. 26 000 m² suprafață locuibilă (cca. 2 000 locuitori la indicele mediu de 13 m²/locuitor, dat prin program). Unitățile compuse pe baza acelorași principii, permițînd realizarea cu soluții tehnice identice, sînt însă variat rezolvate, oferind fiecare o imagine arhitecturală diferită. Cele 12 unități sînt reali-

34

5

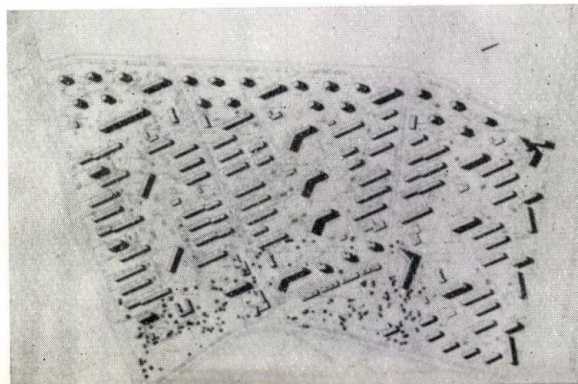

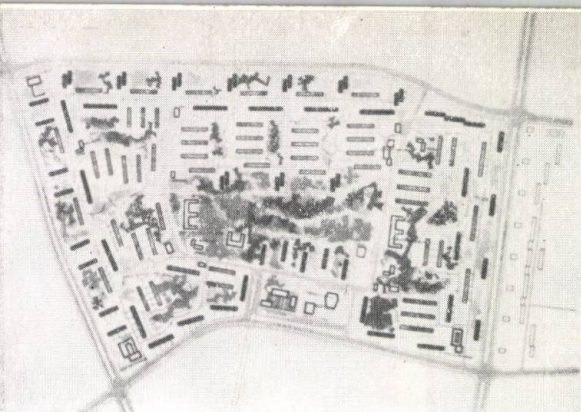
6

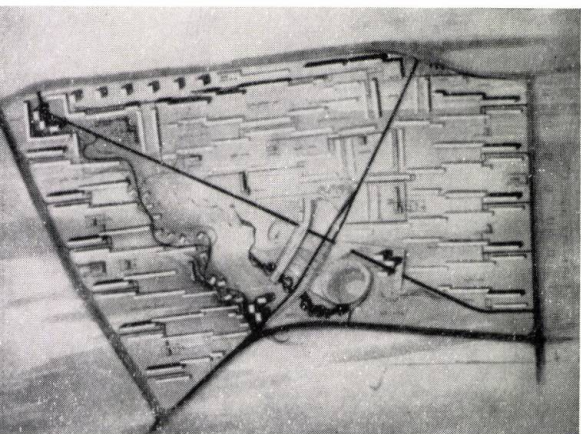
7

8

9

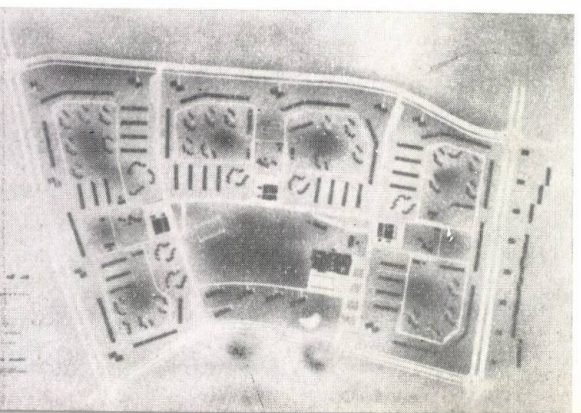

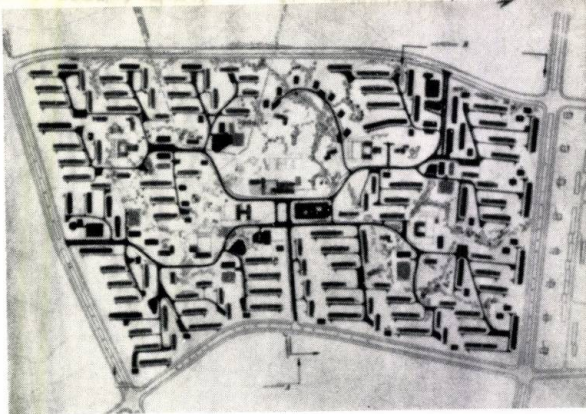
10

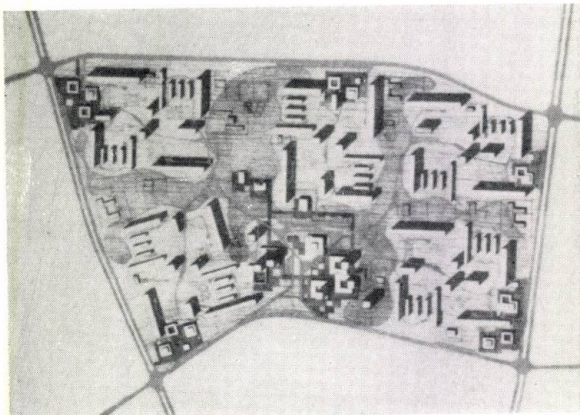
11

12

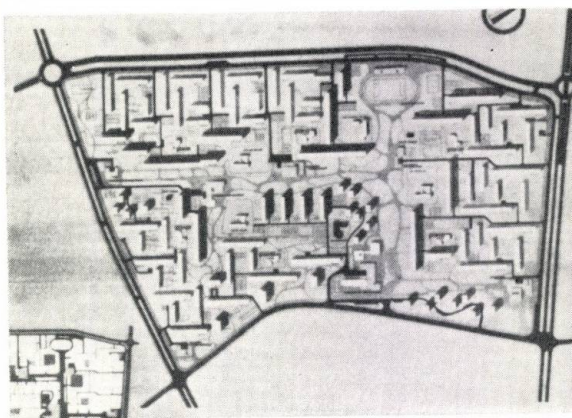

13

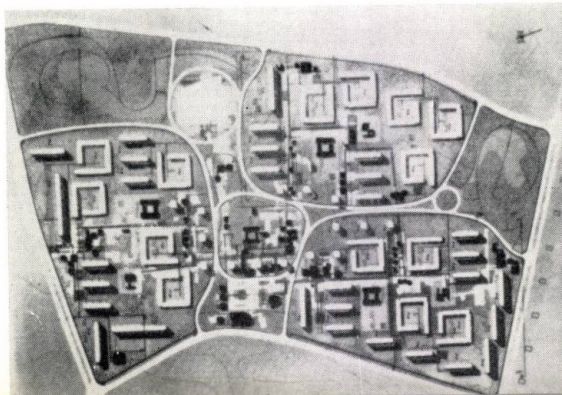

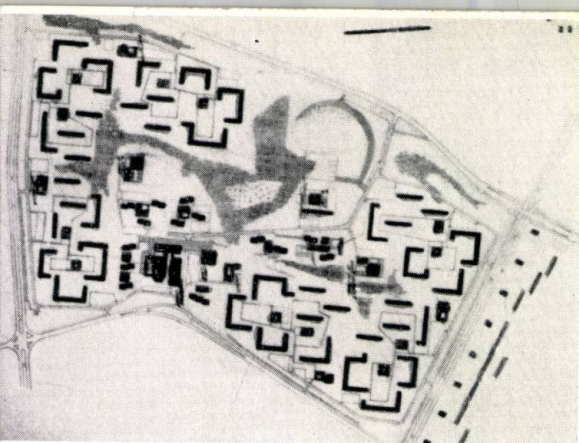
14

15

16

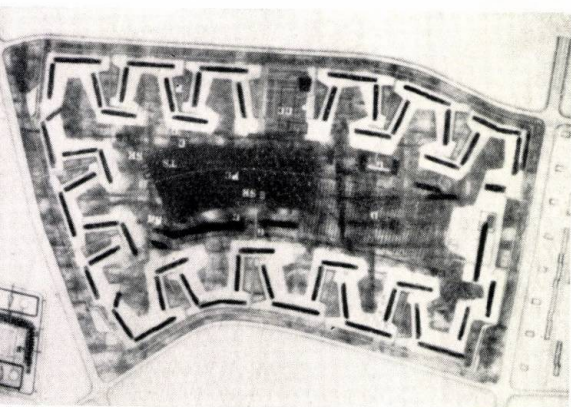

19

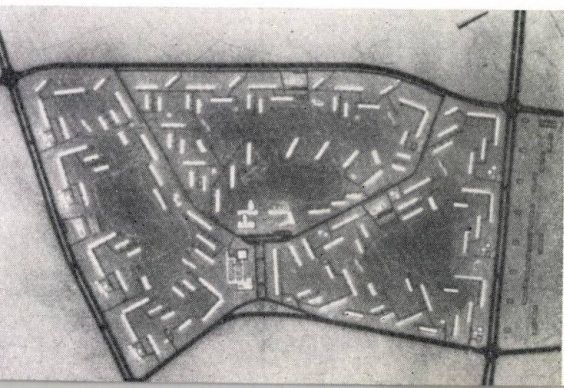

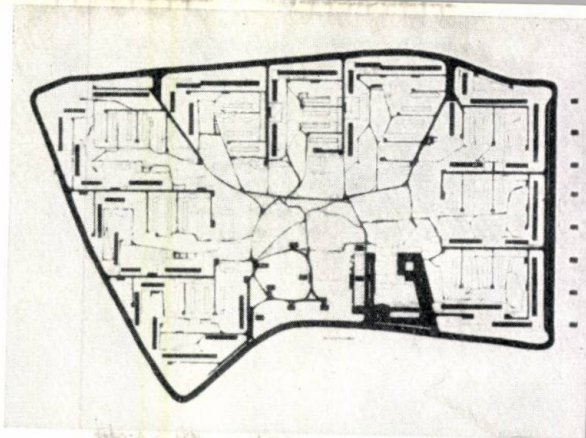
20

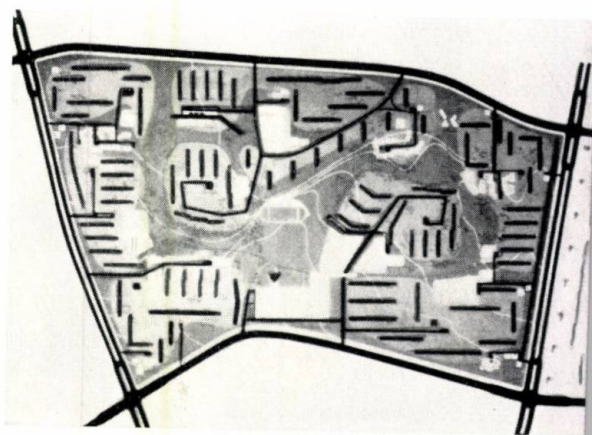
21

22

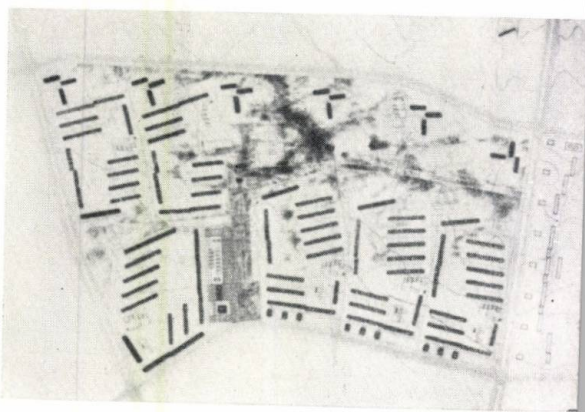

23

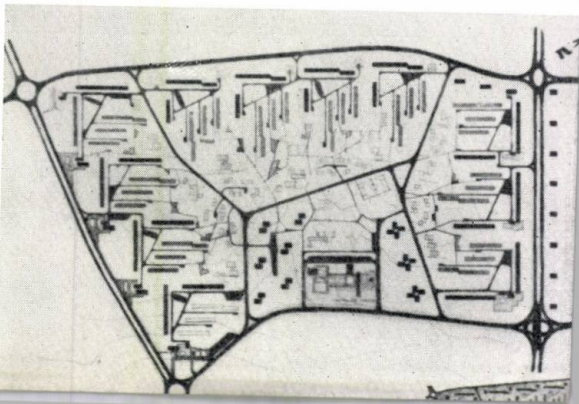

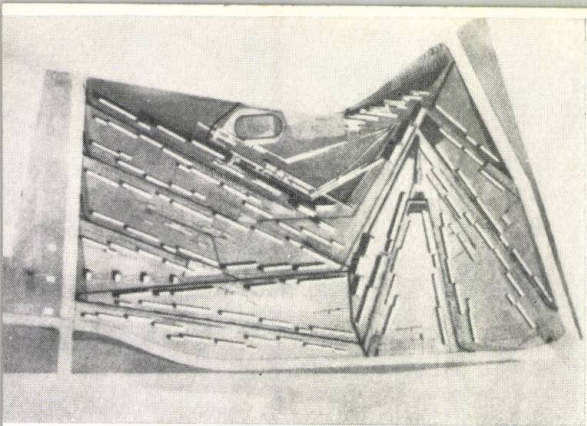
24

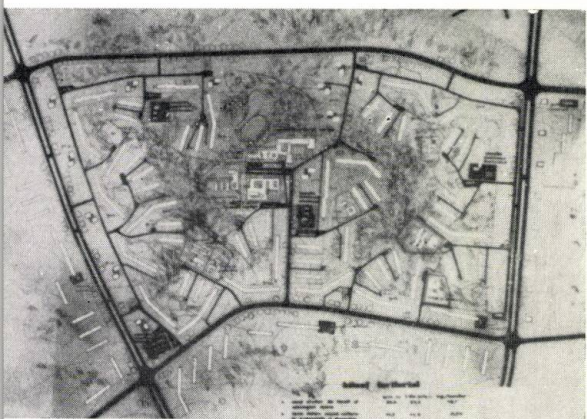
25

27

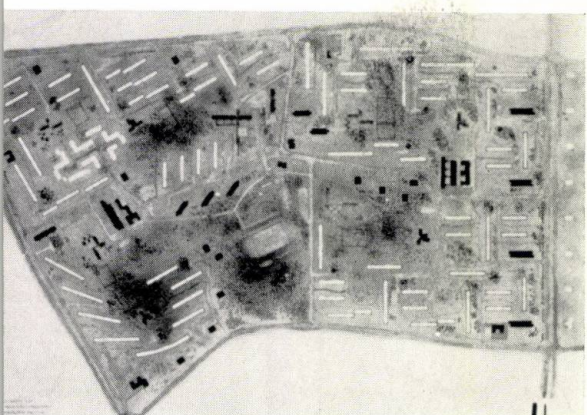

28

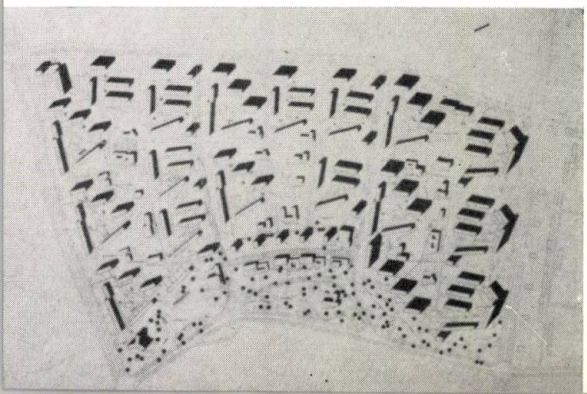

29

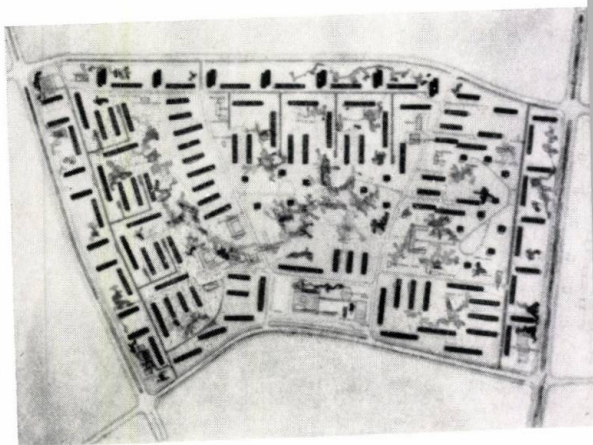
30

31

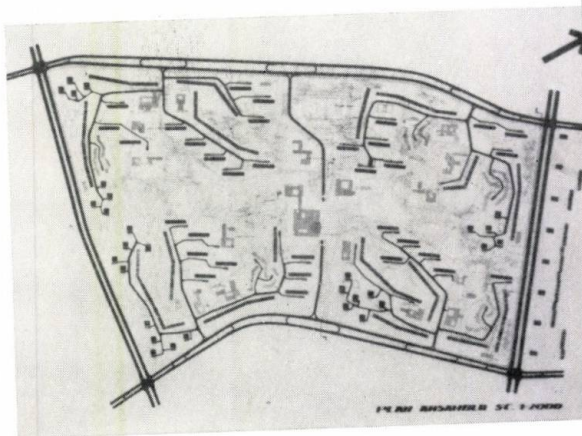

32

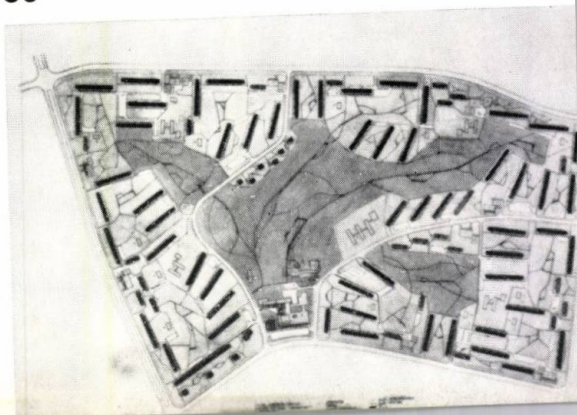

33

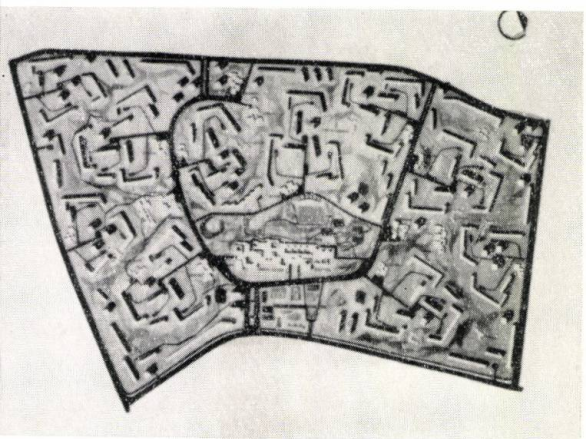
34

36

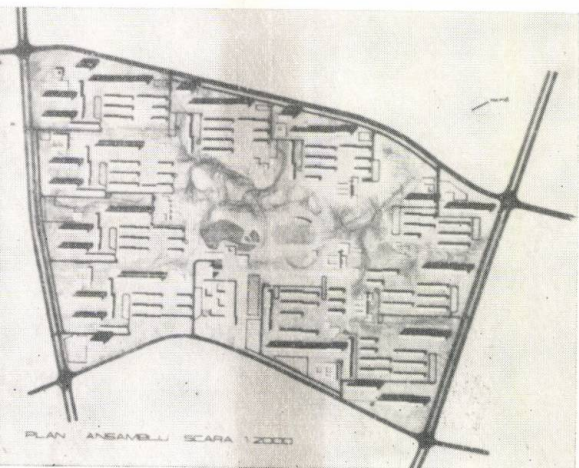

37

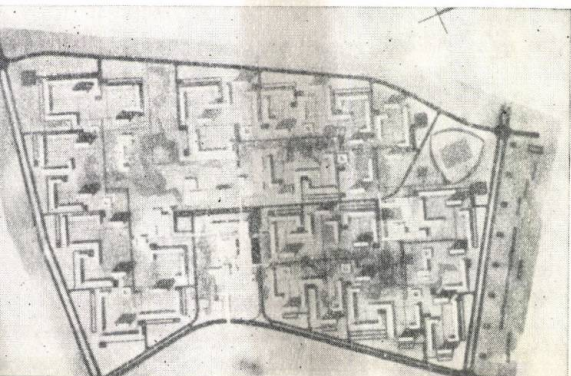

38

40

42

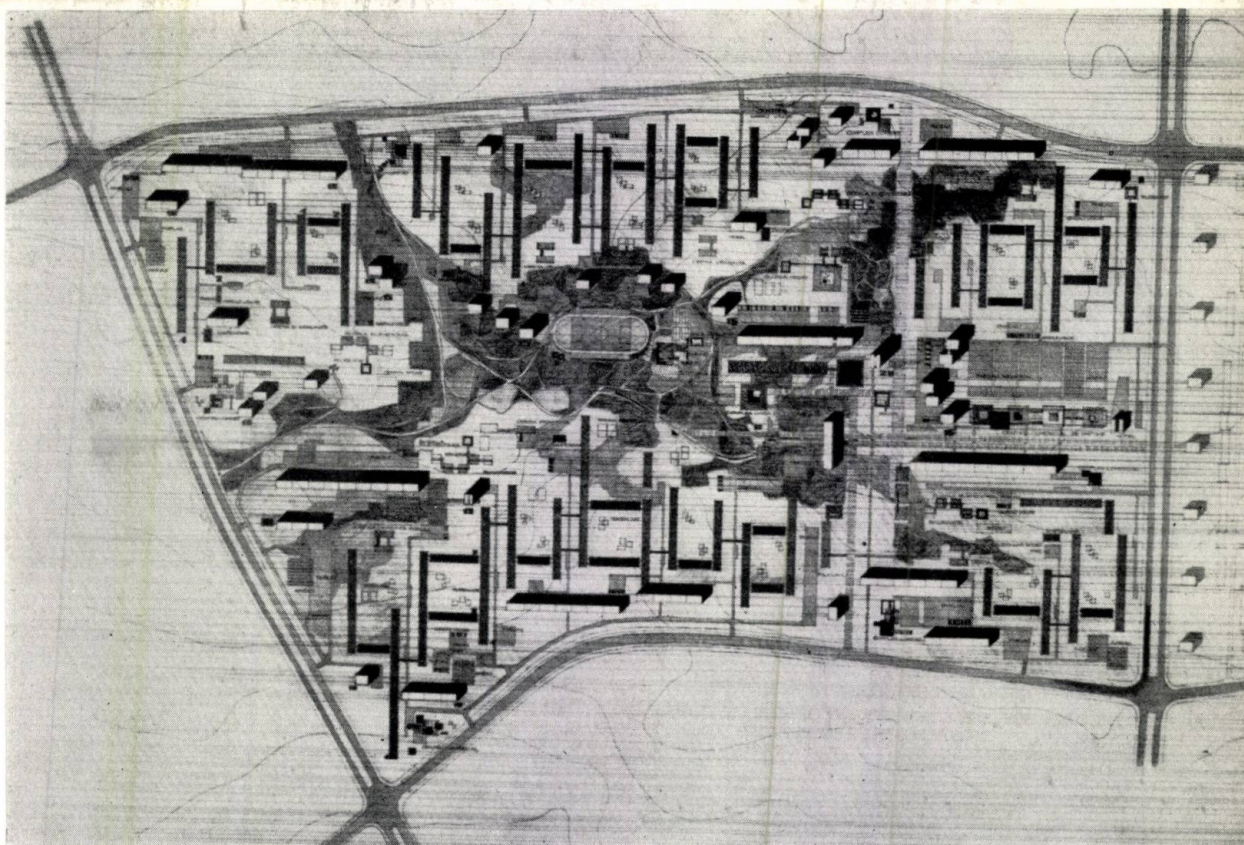
zate pe baza a trei tipuri diferite de asamblare a blocurilor, cuprinzând fiecare aceeași proporție de clădiri cu 14 caturi și cu 4 caturi. Concentrarea clădirilor în grupuri, pe suprafețe de teren relativ reduse, este unită cu o bună folosire a restului suprafeței libere. Circulația interioară de vehicule în cartier este concepută în sistemul unor fundături arborescente; circulația pietonieră se întrepune în pieptene, fără să intersecteze circulația carosabilă, făcându-se în mare măsură prin zona plantată, tratată peisajist. Dotarea este prevăzută pe grupe de unități: creșă și grădiniță la câte 2 unități, școală cu 16 săli de clasă și dispensar la câte 3 unități, complex comercial și de deservire la câte 6 unități, plus dotarea centrală de cartier (comerț, alimentație publică, deservire meșteșugărească, cinematograful, casă de cultură, policlinică, școală medie, unități administrative). S-a asigurat posibilitatea completării în viitor cu noi dotări suplimentare, pe unități sau multipli de unități. Distribuția familiilor în clădiri este considerată astfel: familiile cu 1, 2 și 3 persoane (71% din suprafața de locuit) în clădiri cu 14 caturi, familiile cu 4 persoane și peste, în clădiri cu 4 caturi. Considerăm ca pozitivă excluderea, pe considerente de confort, a clădirilor cu 5 caturi ($p + 4$), dar apreciem că este exagerat să fie prevăzute toate apartamentele pînă la 40 m² suprafață de locuit numai în clădiri înalte.

PREMIUL II—III « EX AEQUO » (PROIECT NR. 26). Soluția de ansamblu cuprinde trei unități urbanistice complexe, compuse din câte trei incinte considerate drept cea mai mică unitate de viață colectivă.

Prin lucrarea prezentată se respinge, în general, principiul așezării paralele a clădirilor, fiind adoptat un sistem compozițional de desfășurare perimetrală a blocurilor de locuințe, în jurul unor largi spații verzi. În acest mod, 60% din suprafața de locuit se află în clădiri fără ascensor. Compoziția este bazată pe două axe și anume arterele pietonale majore ce leagă unitățile complexe între ele, prin intermediul centrului de cartier amplasat aproximativ în centrul geometric al terenului. Pentru animarea acestor trasee pietonale sînt amplasate, pe o singură parte a lor, blocuri înalte ce au la parter o parte dintre unitățile comerciale, pe partea cealaltă rămînînd deschisă vederea spre spațiul verde. Această abatere de la exclusivismul practicat în ultimul timp, de amplasare a spațiilor de deservire în clădiri anume destinate, apare interesantă prin efectul ce poate fi obținut în interiorul cartierului. Considerăm însă eronată rezolvarea asamblării de colț la incinte, a unor tronsoane de tip curent. Proiectul cuprinde o corespunzătoare repartizare a dotării pe cele trei trepte ale soluției de ansamblu și respectă principiul separării circulației carosabile de aceea a pietonilor. Un nejustificat spor la program îl constituie, credem, stadionul cu tribune.

PREMIUL II—III « EX AEQUO » (PROIECT NR. 35). Este adoptat un modul de cca. 2 000 locuitori pentru unitatea de bază (coincide în această privință cu proiectul nr. 41), cele 12 unități de bază ale cartierului grupîndu-se câte patru pentru a forma « unități urbanistice structurale complexe ».

Distribuția unui număr important de apartamente din unitățile de bază în clădiri cu 4 caturi asigură repartizarea a 62% din suprafața de locuit în clădiri fără ascensor, de aici decurgînd avantaje economice, și mai ales de confort, corespunzătoare. Blocuri cu 10 caturi, aflate de asemenea în unitățile de bază, ritmează spațiul interior al parcului, formînd în același timp repere direcționale.

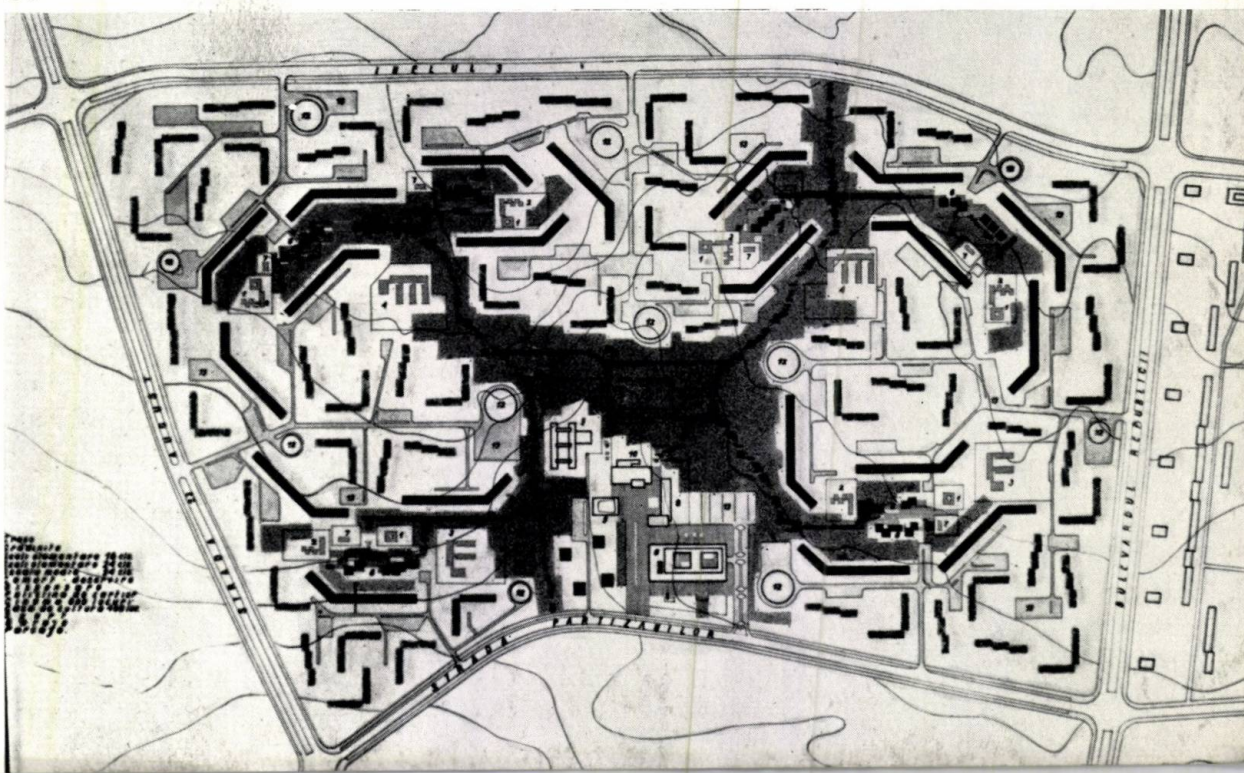

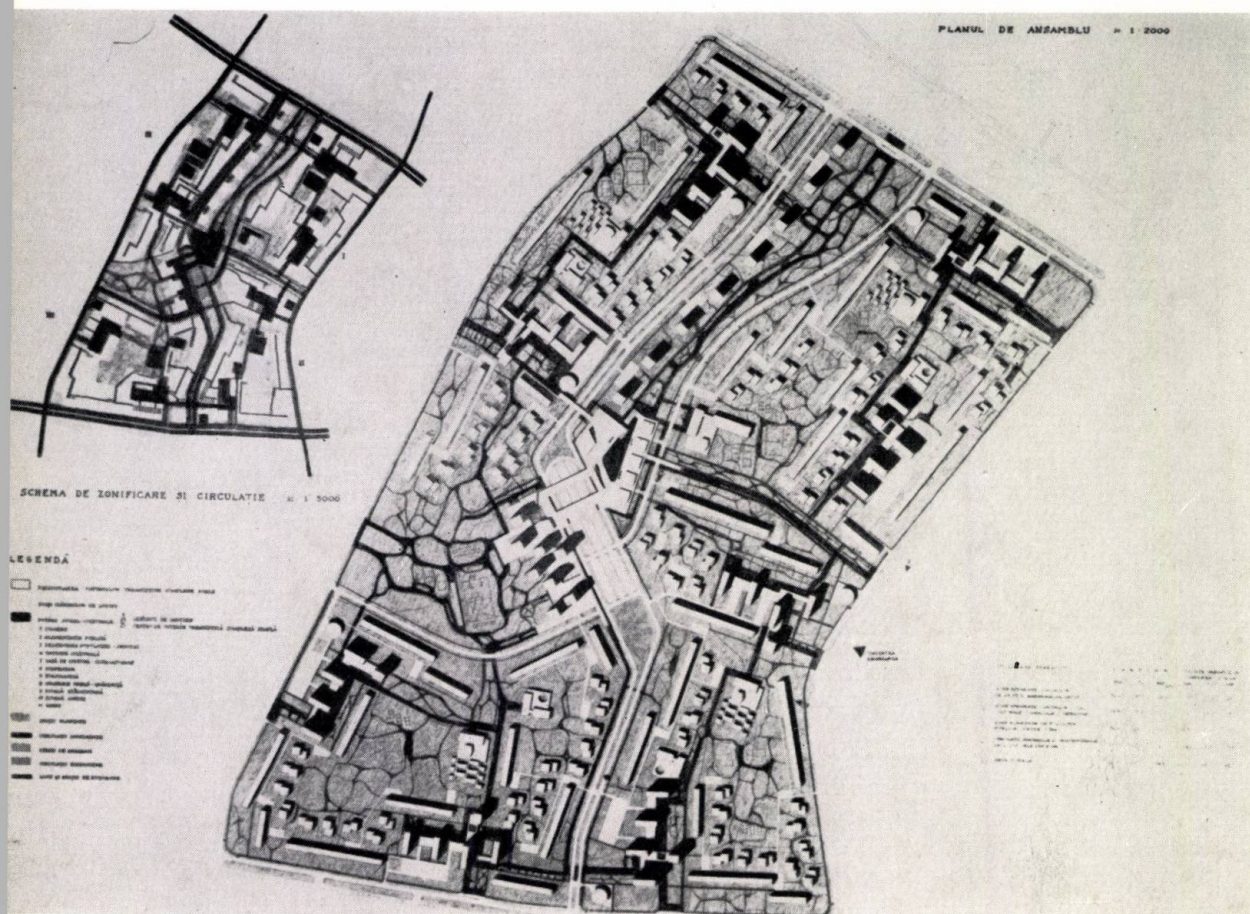
18

Mențiune — Proiect nr. 18
 Autori: arhitecții Boris Grumberg,
 Mihaela Slomnescu, Ion Geicu,
 Traian Popescu, Petre Derer

Mențiune — Proiect nr. 39
 Autori: arhitecții Horia Hudiță,
 Lidia Ghelman

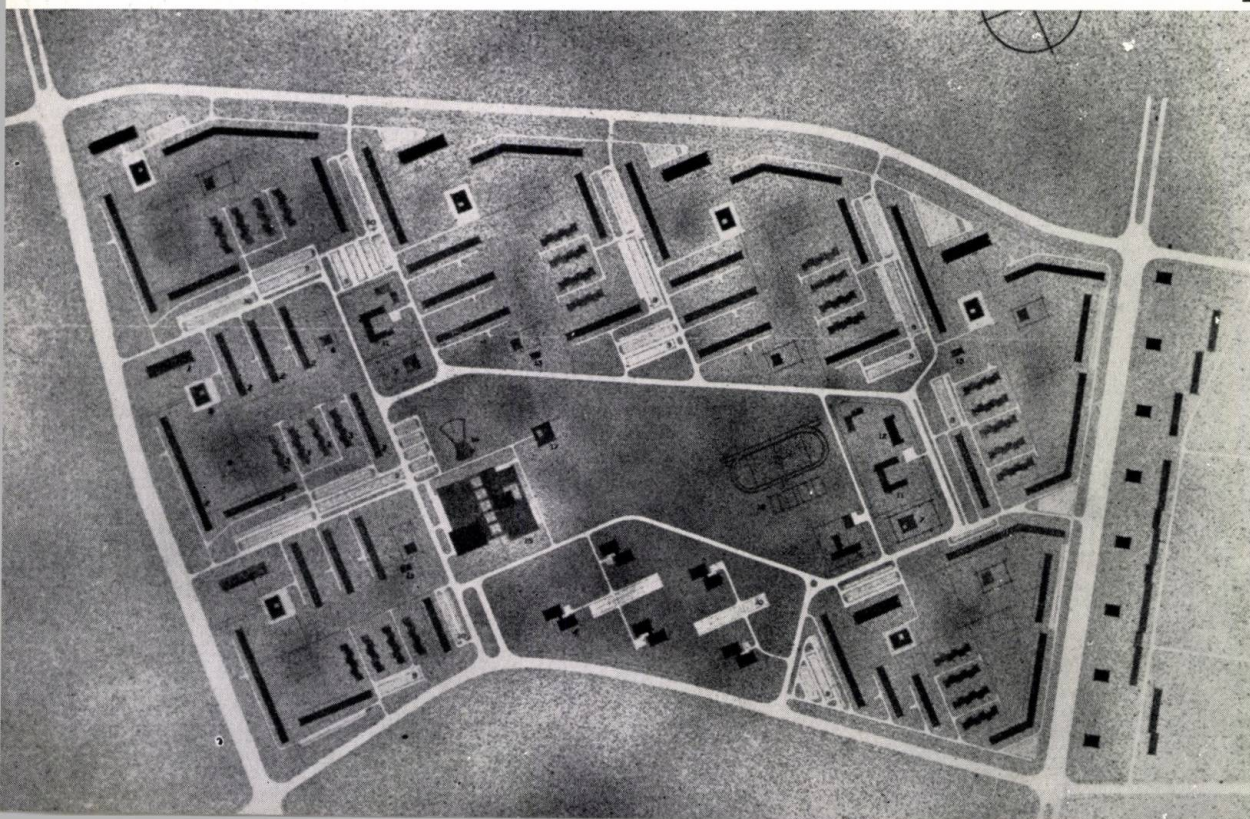
39

Mențiune — Proiect nr. 1
 Autori: arhitecții Tiberiu Kölönte,
 Andrei Varnai; colaborator: con-
 ductor arhitect Carol Bartha

Mențiune — Proiect nr. 2
 Autori: arhitecții Gheorghe Dumit-
 rașcu, Ion Grigorescu, Șerban Ma-
 nolescu, Dan Rusovan, Ion Răducanu

Separat, pe artera inelară, o suită de 4 blocuri cu 18 caturi marchează legătura cu centrul orașului. Parcursurile pietonale majore coincid cu spațiile verzi principale ce străbat cartierul pe două direcții. Dotările sînt repartizate pe 4 trepte, ceea ce apare oarecum exagerat: pe grup, pe perechi de grupuri, pe unitate urbanistică complexă compusă (4 grupuri) și pe cartier.

MENȚIUNE (PROIECT NR. 39). Cartierul este organizat sub forma unei singure unități complexe. Un nucleu central cuprinde dotările cele mai importante, precum și un larg spațiu plantat. Se vedește intenția de a obține fronturi de arhitectură variate volumetric; din punctul de vedere al ambianței străzii, soluționarea înspre frontul de N—V nu apare, credem, întru totul corespunzătoare. În legătură cu intenția autorilor, ca marea majoritate a apartamentelor să beneficieze de imaginea ansamblului în care se încadrează, apare exagerat utilizată dispunerea paralelă de blocuri cu locuințe chiar dacă pentru 4 caturi ($p + 3$) distanța de 30 m este pe deplin satisfăcătoare din punct de vedere al însoririi. Deservirea pe numai două trepte prezintă avantaje economice; după cum rezultă din schema proiectului, apar însă unele interferențe în sectorizarea interioară din cartier. În raport cu poziția ansamblului în cuprinsul orașului, ridică îndoieli adăugarea la program a unui hotel.

MENȚIUNE (PROIECT NR. 18). Clădirile de locuit se grupează în incinte deschise, legate între ele, formînd o gradare de spații diferențiate după funcțiunile ce le-au fost atribuite: pentru parcare autovehiculelor și pentru anexele gospodărești care necesită accese carosabile; pentru odihnă și de joacă pentru copii (alăturare uneori neconvenabilă); plantații de mai mare capacitate, în interiorul cărora au fost grupate dotările unităților urbanistice. Dintre proiectele reținute de juriu, acesta prezintă cea mai mare densitate bruto, pe cartier.

MENȚIUNE (PROIECT NR. 1). Cartierul este împărțit în 8 unități corespunzînd cîte două celor 4 școli elementare cu cîte 16 săli de clasă, ce constituie baza de calcul a structurării urbanistice. Particularitatea esențială a lucrării o constituie rezolvarea circulației majore printr-o arteră formată din două fișii carosabile, separate, care traversează cartierul legînd cele două artere radiale ce îl mărginesc. Acest drum interior trece sub nivelul centrului de cartier, unde circulația pietonilor este asigurată transversal la nivelul superior. Transportul în comun (care la celelalte proiecte prezentate este exclusiv perimetral) pătrunde și în interiorul cartierului pe această arteră transversală.

MENȚIUNE (PROIECT NR. 2). În jurul unui vast spațiu central plantat, ce este legat și de dotările centrale de cartier, sînt dispuse 7 unități urbanistice, fiecare cuprinzînd locuințe pentru cca. 2 600 locuitori și o grădiniță pentru copii. Blocuri cu apartamente de cîte o cameră locuibilă formează o unitate aparte. Considerăm ca nepotrivită, sub raportul condiției de confort, adoptarea la un concurs de idei a unor clădiri cu 5 caturi ($p + 4$), chiar dacă acestea mai sînt încă folosite acum în proiectarea curentă.

MENȚIUNE (PROIECT NR. 17). Structurarea este formată din trei microraiioane, organizate la rîndul lor în grupuri de locuințe pentru cîte 1 740 locuitori, cu o individualitate proprie, avînd fiecare o unitate complexă